

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Megint Egan.

Budapest, szeptember 29.

(v.) Nehogy félremagyarazzák e sorok tartalmát és célját, előrebocsátom, hogy lelkes barátja vagyok a szövetkezeti eszmének általában és kivált a fogyasztási szövetkezeteknek. A józan ész és a szociális gondolat talajában gyökeredzik ez a meggyőződés. A falusi szatócs érdekénél becsebb a falu népének az érdeke. A szatócs akkor jár jól, ha silány portékát drága áron értékesít. Ezzel szemben a lakosság érdeke az, hogy olcsó pénzen jusson jó portékához. A fogyasztási szövetkezet tehát társadalmi hivatást teljesít, ha vagy olcsóbb áron hozza forgalomba a szatócsboltban kapható portékát, vagy pedig ha ugyanolyan áron jobb minőségű portékát juttat a nép kezére. A fogyasztási szövetkezetek intézményét, hogy igazán üdvös missiót végezzen, csupán attól kell megóvni, hogy se működése, se propagandája ne hegyeződjék ki valamely társadalmi osztály vagy felekezet ellen; mert ez a társadalombontó, antiszociális vonás lerontaná azt a hasznot, amelyet az intézménynek gazdasági szereplése hajt.

Mindezeket pedig azért volt szükséges előrebocsátani, mivel Egan Ede urnak, a ruthén akció vezetésével megbízott miniszteri kiküldöttnek egy újabb kihágásáról lesz e sorokban szó s már eleve utját kívántuk szegni annak a gyanúsításnak, mintha akár a „kazár” szatócsok érdekében prókátorkodnánk, akár pedig a szövetkezeti eszmétől irtózó merkantil indulat vezetné pennánkat. Komolyan mondjuk s tessék tehát elhinni, hogy minket e két gyanúsításnak egyike sem érhet, noha elvagyunk készülve rá, hogy a mellünknek szeg-

zik majd mind a kettőt az északkeleti Kárpátok Boulangerjának barátai.

Egan Ede ur ez év elején szónoki babérokra áhitozott; most legujabban pedig az újságírás terén kíván dicsőséget aratni. Világgá bocsátott ugyanis egy cikket, amelyen egészen rajta van az ő rhapszodikus egyéniségének a bélyege, elannyira, hogy mindaddig, míg hitelesen be nem bizonyítottuk előttünk e feltevésünk alaptalansága, az ő pennájából eredőnek kell ezt az írást tekintenünk. Ott ékeskedik a szomszédos *Belföld* rovatban ez a cikk; tessék azt figyelmesen elolvasni. Van abban durva inszINUÁCIÓ, nagyzási hóbot s felekezeti elfogultság quantum satis; az egészen pedig végigömlik a politikai tapintatlanságnak szinte elképzelhetetlen mértéke.

Az ügynek van egy konkrét magva, mely abból áll, hogy a ruthén vidék egy falvában egy fuvaros ember rálőtt a fogyasztási szövetkezet gazdájára. Az Egan ur cikke szerint a fuvarost egy vele utazó bevándorolt zsidó bérelte fel erre a gazságra. Ha csakugyan így történt, el kell fogni a fuvarost is, a felbujtót is; és meg kell szigorúan büntetni mind a kettőt, — notandum bene, a felbujtót sokkal szigorúbban mint a bérnyilkost, mert a két gazember közül amaz volt a gonoszabb, a gyávárabb s az undokabb. De Egan ur nem ezt mondja. Ha ő egyszer pennát ragad, akad neki több és különbsé mondani valója. Ő nem egy zsidót vádol meg azért, amit — még őszereinte is, de eddigelé csakis őszereinte — egy zsidó követett el, hanem bevádolja mindjárt az egész kazár tömeget. Egyenesen hivatkozik arra, amit ez utóbbiról abban a hírhedt beszédedben mondott: „a bevándorlottaknak vad, indulatos, bosszuvágyó és semmitől vissza nem riadó természetére.” És még ezzel sem éri be, hanem szörnyű erőfeszítéssel

szuggerálja a ruthéneknek, hogy — „ismerve a bevándorlottak vad természetét” — készüljenek el újabb meg újabb merényletekre. Az északkeleti megyékbe beözönölt galíciai elemnek lelki fogyatkozásai iránt e sorok íróját nem vádolhatni elfogultsággal. Az Egan ur debutjokor elmondtuk arról a babonás, rondaságba és butaságba merült, alig civilizálható tömegről véleményünket. De ugyanakkor elmondta az Egan ur viselkedéséről is a véleményét valaki. Ez a valaki az Egan ur főlebbvalója volt, Darányi Ignác miniszter. Az ország színe előtt beszélt akkor Darányi s az egész kormány nevében. És kimondta, hogy Egan ur helytelenül viselkedett, mikor az egyesek visszaéléseiből nem az egyesek ellen formált vádat, hanem általános vádat emelt. És ime, Egan ur most ismétli ugyanazt, amiért akkor megrovást kapott. Szolyva táján egy ruthén kocsis rálőtt egy ruthén boltosra; s a miniszteri kiküldött ur azt hiszi, — eddig még csak hiszi, s majd meglátjuk később, ennek a hitének is mennyi az alapja — hogy zsidó bérelte fel a testet erre a vállalkozásra. S erre az esetre támaszkodva, Egan ur négy vármegye zsidó lakossága ellen emel mindjárt vádat. Mi ez? A vád általánosítása. Tehát éppenséggel az, amitől Egan urat minisztere, az egész kormány nevében eltöltötte. Kérdeznünk kell ezek után, kit tisztelünk ezentul Egan urban: a miniszter kiküldöttjét-e, avagy pedig a miniszter felebbvalóját? Darányi parancsol-e Egannak? Vagy Egan Darányinak? Ha a földművelésügyi miniszter az egész kormány nevében nyilvánosan megdorgálja Egan urat a csupán egyének ellen formulázható vádak általánosításáért, honnan veszi Egan ur a merészséget arra, hogy megismételje ugyanazt a deliktumot?

Itt most azt illenek kérdezni, hogy vajjon

TÁRCA.

A háboru kiállítása.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Pekár Gyula.

A régi dicsőség.

PÁRIS.

... Nézzetek körül e világvásár dolgos mindenségében: amerre szemetek eltekinthet, sohse látott békés pompával dicsőíti őt világrész az emberi munka diadalát. Száz csodás palotában ezer új eszmét ünnepel milliók ámulata és olyan egyetemes a lelkesedés, hogy naivul immár hinni kezdjük, miszerint a Jézus igéje végre-valahára testet vett bennünk s ami eddig lehetetlen volt, a nagy emberi munkában végre mindenek testvéreké lettek a földön. Nézzetek körül, — a merre a szem elláthat, fáradhatatlanul zsong az arany-méhkásban az élet; a szorgalmas muzsák zengik a haladás dicsőségét, Hermest és Pallast láthatjátok, kiknek a gőz és villany új Herkulése a régi isteni erőnél nagyobb emberi hatalmat ad... És most pillantsatok oda az Eiffel-torony lábához, a jénai hid mellé, — ott a kiállítás szívében a Szajna-parton egy óriási, hosszú palotát fogtok látni, melynek dacos komolysága nem veszt részt a világvásár békés örmében. Mialatt városi boltjai konokul zárják magukba rettenetes acélkincseiket, várni látszik e méltóságos palota, hogy a nagy vigasság után majd eljőjön az ő ideje is. A Duguesclin és Bayard lovagszobrai disztik falait, nyilván annak a jelöl, hogy „félelem és szenny nélkül” való az a búska munka, amit benne dicsőítenek. Ha nem is hallatszik fegyverdörgés e palotából, ott az a vérvörösrő festett óriási páncélkupolamelle, — annak a rátk szegező ágú szörnyei meg-

mondják nektek, hogy ki lakik itt. Nos: a béke száműzöttje, a régi Mars isten lakik itt. A béke egyetemes öröme közepette, megkötött kezekkel bár, de ott van a háboru szimbóluma is.

Es higgyetek a szónoknak: ha Hermes és Pallas ma sokkal hatalmasabbak is, mint hajdan, hozzájuk arányítva még rettenetesebb ma Mars isten, mint valaha. Nagyot és sokat tud ma a világ teremteni, de ezt a nagyot és sokat még sokkal könnyebben tudja elpusztítani, mint a régi világ a maga kevesét. Emberek, állatok meg e komor palota előtt, amely a „szárazföldi és tengeri hadászat kiállításának” nevével viseli és legyetek itt tannai az emberek örök balgaságának és minden földi dolgok mulandóságának! Minden, ami itt ki van állítva, a rombolásnak ama százele acélgépjé, mind csak arra való, hogy mindazt, amit itt köröskörül béke és szorgalom nagyszerűt teremtett, nyomtalanul elpusztítsa. Nem a fátum szörnyű gunyja van-e abban, hogy ugyanaz az ember, aki a jólét áldásos gépeit megteremti, ugyanabban a pillanatban s épp olyan lelkiismeretesen megteremti a rombolás még tökéletesebb gépeit is? Nézzétek, — mind az a pompázó élet köröskörül gondolatban már el van pusztítva itt... A természet kegyetlen harmonijája kívánja meg ezt s az ember tragédiája az, hogy az élet virágos kertje közepette saját maga öntözze és nevelje a halál fekete virágát is...

Meg kell ezt a kiállítást nézni és akik nem félnek a bár megdöbbentő, de filozófikus végakkordoktól, azoknak azt ajánlom, a látványosságok koronájaképp legutóljára nézzék meg. Kiabrándít a háboru e rettenetes tárlata és kevesebb örömmel hagyjuk el a világvásárt, de teljesebb képünk lesz a földi mulandóságról, melyben az ember csak azért teremt nagyszerűt, hogy — be se várva a természet pusztítását — már maga is előre a romlásnak szánja... Sohse volt a háboru rémesebb, mint ma, midőn a tudomány állott a Mars isten szolgálatába, midőn ugyanaz a tudom-

mány vette kezébe a rombolás munkáját, mely eddig csak a béke áldásos műven dolgozott. Megdöbbentő látvány ez s önkénytelen naivsággal kérjük magunktól: nem hitszegés és árusulás ez a tudománytól, hogy a béke gyáraitól így átpártolt a háboru táborába? Mi eddig valami csodás idealizmussal hittünk a tudomány erkölcsi jóságában, abban, hogy voltaképp csak az emberi jólét előmozdítására képes... És ime, most kijózanodva veszszük észre, hogy nincs kétélűbb fegyver nála. De helyesen van-e ez így? Nem kellene-e a tudománynak inkább eltűlni rettenetes, romboló találmányait? Hol az igazi haladás, ha a teremteshez képest az ember pusztító képessége ma még sokkal nagyobb, mint valaha? A régi emberek, kiknek csak a személyes bátorságuk és az izomerejük volt nagy, legnagyobb gyűlöletük mellett sem tudták elpusztítani annak a régi világnak a nagyszerű emlékeit. Istennek hála, megmaradt nekünk a Parthenonok, ha romban is, de kérdem: a mai romboló acélgépek és lydditek mellett mi fog megmaradni ebből a mi korunkból, ha csak felényi gyűlölet vezetendő a népeket egymás ellen?... Sohse volt a háboru rémesebb mint ma: soha rövid idő alatt annyi emberi munkát s mindenkefelett annyi emberi életet elemészteni nem tudott, mint ma. Nézzék meg e kiállításon azt a furcsa kis Maximágyut, mely hatszázat ló egy perc alatt; Lord Kitchener tavaly mutatta be az erejét Omdurmannál, midőn pár óra alatt 18.000 mahdista szerencsét lövett vele halomba... Pedig a mai embereknek nincs többé annyi izmuk, mint az antik hősöknek, nem tudnak úgy gyűlölni és semmi esetre sem bátrabbak a régi embereknél. Itt annak a sajátságos iszonyatnak a titka, amely bennünket a háboru kiállításának a szemléleténél eltölt. A régi csaták rémeit a személyes bátorság, a dalíasságtette szentelőltünk: volt emberi arány az öldöklés és a vitézség közt és ha annyi százan estek

minek képzelet magát Egan Edé ur? De mi nem kérdezzük, hanem megmondjuk mindjárt, hogy minek. Hát a négy északkeleti megye megkoronázatlan császáranak. Ime, tessék megnézni, mi mindenre arrogál magának ez az ur hatalmat. *Allampénzből* biztosítja tíz-tizezer koronára két állítólag veszélyeztetett szövetkezeti közeg életét. A zsandárok hivatala jár annyi kockázattal, mint a szolyvaidéki szövetkezetek közegei; s a parlament még sem szavazza meg a zsandárok fejébe tízezer koronás életbiztosításának a költségeit. Egan ur tehát hatalmasabb a parlamentnél. Annak a ruthén boltnak az anyját pedig, akire rálöttek, megnyugtattja, hogy a fia halála esetén az állam fog az ő eltartásáról gondoskodni. A katonák hivatala kockázatosabb valamivel a boltosokénál; s vajjon van-e törvény, mely állami ellátást biztosít az elesett katonák anyáinak? Egan ur tehát azt pretendálja magáról, hogy ő az állam. A szolyvaidéki császár a mellére üt s azt mondja: „L'état c'est moi!” Semmi kétség, ez az ember meg van háborodva.

Most pedig a dolognak bunkósabbik vége következik. Egan ur eddig csak vádakat általánosított, minisztereket dezavualt, a közvégyonnal rendelkezett és a maga személyével azonosította az államot. De cikke végén fölülmulja maga-magát s elköveti a leghatalmat: hepciáskodó rágalmat vált a magyar igazságszolgáltatás szeme közé. Mikor hirhedt beszéde miatt megdorgálták, Darányi miniszter egyenesen tapintatlannak mondta Egan urnak azt az eljárását, hogy gyanúsított merte a bíróságokat. Mi természetesebb tehát, mint az, hogy Egan ur most a magyar bíróságokkal szemben többé nem szelid gyanúsításokkal, hanem immár nyers rágalmakkal lép fel. Egan ur bérgyilkosságot szimatol az esetben; ellenben a bírói vizsgálat eredménye — ugylátszik — csupán egy véletlen baleset mellett szól. De Egan urnak nyilván bérgyilkosságra van szüksége, a véletlen baleset nem kvadrál az ő politikai terveivel. Kapja magát tehát s a nyilvánosság színe előtt a bűnösök javára való elfogultsággal vagy gyávaassággal vádolja a bíróságot s nem átalja kimondani, hogy a bírói vizsgálat a büntett elpalástolására törekedett. Nem azt kérdezzük mi, mit szól Plósz Sándor igazságügyminiszter egy állami alkalmazottnak ehhez a vakmerőségéhez. Csak Darányi

Ignác miniszter urat kérdezzük, mi a véleménye az ő kiküldöttjének erről az eljárásáról? A független és elmozdíthatatlan bírót egy függő és elmozdítható alantás tisztviselő hogyan merészelheti így megtámadni? A magyar igazságszolgáltatás méltóságát és lelkiismeretét illetheti-e hivatalos rágalmakkal egy állami közeg? Közeg? Egan ur bohókás egyniségében itt is megjelen az a bizonyos imperialisztikus vonás. Az északkeleti Kárpátok megkoronázatlan császára azt hieszteli magáról, hogy megbizhatatlannak tartja az ottani bíróságot s tehát *intézkedett*, hogy a vizsgálatot a központból intézzék. *Intézkedett!* Vajjon hogyan intézkedett? Ráparancsolt az igazságügyminiszterre, hogy delegáljon neki becsületes bírót a bünpalástoló bíróság helyére? De mi lesz vajjon, ha Plósz Sándor nem engedelmessékedik? Felszólítja-e akkor I. Egan a renitens minisztert a lemondási kérvény beadására? Vagy pedig meg fogja-e Egan Edé ur kapni illetékes helyről azt az utasítást, amelyre most már végképpen rászolgált, hogy igyekezék idegeinek nyugalmát és lelkének egyensúlyát valamely hidroterápius intézetben visszaszerezni?

Mindezt pedig el kellett mondanunk, ne-hogy bárki is ebben az országban ezt az imperialisztikus hóbortot s ennek retrográd vonását olybá vegye, mintha az Széll Kálmán kabinetje részéről akár támogatásban, akár helyeslésben részesülne. A miniszterelnök tétőtől talpig liberális ember; bölcsője a szabadelvűség klasszikus földjén ringott s politikai pályafutása elejétől végig egyetlen nagy küzdelem volt a szabadelvűség javaiért. Az ő kormányzati politikája homlokegyenest ellenében áll az Egan ur viselt dolgaival. S kormányzati politikájának egész irányával és tartalmával tökéletesen egyetértenek minisztertertsai is. Ez az összhang kiterjed az egész kabinetre; s bár felesleges kiemelnünk, mégis szándékos nyomatékkal mondjuk, hogy kiterjed Darányi Ignácra is. Darányi a szabadelvűség táborának kombattáns tagja volt mindig s nehéz időkben szívós vitézséggel harcolt a liberális zászló alatt. Hisszük, sőt tudjuk, hogy neki sincs inyére az Egan ur viselkedésének ez a komikus és mégis bosszantó jellege. Ha mi az eganizmusban felekezeti reakció van, azt Darányi Ignác sem mint liberális államférfi, sem mint egy sza-

badelvű kormány tagja nem helyesli. De van a miniszteri kiküldött ur eljárásában egyéb is: van benne fitymalása a kormányzati akaratnak, semmibe vevése a saját minisztere nyilvánosan elhangzott szavának és felháborító tisztelatlenség a magyar jogszolgáltatás irányában. Biztosak vagyunk benne, hogy ezt a közszolgálati renitenciát Darányi Ignác, mint felelős miniszter a leghatározottabb rosszalással sújta. Ezt a meggyőződésünket pedig azért kellett leplezetlenül kifon-danunk, hogy elejét vegyük azoknak a rossz-akaratú kommentároknak, amelyeket a Széll-kabinet cégéres ellenségei e tiltakozásunk nélkül bizonyára hozzáfűztek volna a ruthén Boulanger legujabb szerepléséhez.

BELFÖLD.

Széll Kálmán Bécsben. Mint bécsi levelezőnk jelenti, Széll Kálmán miniszterelnök holnap Bécsbe érkezik. A miniszterelnök bécsi látogatása összefügg a magyar országgyűlés októberi nyolcadikán történő megnyitásával. A miniszterelnököt a király audiencián fogadja, amelyen Széll előterjesztést tesz a helyzetről. A kormányelnök a király előzetes jóváhagyását fogja kérni több benyújtott törvényjavaslata nézve.

Goluchowski a királynál. Ő felsége tegnap Görzbe történt elutazása előtt hosszabb magánkhalgatáson fogadta gróf Goluchowski Agenor külügy-minisztert.

A közigazgatás egyszerűsítése. Plósz Sándor igazságügyminiszter tíz rendeletét közli a hivatalos lap mai száma. Ez a tíz rendelet kiegészítője a kormány ismeretes akciójának, melyivel a közigazgatás és az ügykezelés egyszerűsítését akarja megteremteni. Az ügykezelést az igazságügyi szakban is hosszadalmassá és bonyodalmassá tették eddig azok a jelentések, melyeket gyakran igen jelentéktelen ügyekről a hivatali feljebbvalóknak fokozatosan egész a miniszterig tenni kellett. E mellett az apróbb, könnyen ellenőrizhető számfeljesítési tételnek is a fórumok egész sorozatát kellett megjárniok, míg az illetékes szakhatóságokhoz eljutottak, vagy pedig ily apróbb tételekről is, pusztán formáság kedvéért mindenféle fórumokat is értesíteni kellett, amelyek az érdemi elintézésben részt nem vettek. Az igazságügyminiszter ma kiadott tíz rendelete hivatva van segíteni e félézségsegeken. E rendeletek hatályon kívül helyeznek sok oly régebbi rendelkezést, melyek sok hiábavaló fogalmazást s még több leírói munkát követeltek meg az igazságügyi hatóságok-

el egy Akhilleusz, vagy egy Kinizsi karja alatt, sajnáljuk őket, de csak annál jobban bámultuk a hősök félteleni virtusát. Azokat az áldozatokat mind egy emberi kar vágta le és mentől többet vágott le, méltán annál inkább hajoltunk meg férfias ereje előtt. Hajdanában volt valami epikus nemesség, valami daliás költészet abban a háboruban, melyről a hallgatag Moltke olyan ekeszólon mondta, hogy „szent az, mert isteni eredetű intézmény...” Nos, hová lett ez a nemesség a mai háboruból? Eltűnt a daliás költészet mindörökké, — miért? Mert a mai hadviselés fölöslegessé tette a férfiaság legszebb megnyilatkozását: ugyszólván örökké megszűntette a közvetlen személyes bátorságot... Csak ezek vére omlását látjuk, a nélkül, hogy egy hősi kar előtt leborulhatnánk, — csak a haláltól iszonyodunk, a nélkül, hogy egy *Übermensch* tultengő életerejében kárpótlást találhatnánk...

De hát hol van az a titkos kar, mely a mai háboru ezreit levágja? Nézzetek oda a háboru kiállításának a fényes acélszörnyei: ott van. *Nem emberi kar az többé*, ami ma őt s ezért nincs a háborunak költészet többé előttünk, ezért látunk benne csak kiengesztelhetetlen prózai borzalmat. A hajdani rohamokat szenvedélyes hősök vezették, mint Zrinyi és lelkes lovagregálisok, mint Simonyi és Murat király, kik isteni brülettük hevében ontottak vért; a mai öldöklést higgadtan számító tudósok, szemügyre mérnökök vezetik, gyűlölet nélkül olyan távoleségről, ahonnan az embert távesével is alig látni többé... Az ősszecsapó férfiaság fluiduma hiányzik ebből a vérontásból, a szenvedélynek ama közvetlen brülete, ami egyedül bocsátatja meg azt, ha mint a régi Vikingek mondták, ember em-

bertársával „vért sirat...” Ez acélszörnyek, melyek immár füst és ugyszólván dörög nélkül *hárminkét* kilométerre viszik a halált, — ugy ölik meg a mai katonát, mint ahogy az istenek haragja hajdan láthatatlan találta el a Niobe gyermekeit. Van-e az ilyen láthatatlan, tehát nem emberi halál ellen bátorság? Nincs, — ez előtt még az antik hősök is letették a fegyvert, mert nem lehet ellene védekezni. A mai katona so védekezhetik többet a halál ellen s épp ebből következnek az, hogy a fölöslegessé lett személyes bátorság, ha valami még megmarad belőle az emberben, lényegesen át fog alakulni a jelen és főleg a jövő háborúiban...

Nagy érzelmeket mozgat meg bennünk e kiállítás szemlélete. Midőn az öldöklés legujabb acélgépeiben a hitseggő tudomány hatalmát bámuljuk, egyszersmind a daliás időköt, a háboru romantikáját siratjuk meg. Ugy látszik, vége mind ennek mindörökké... Es, hogy az ellentét a régi és az új világ között csak annál szembeszökőbb legyen, francia szerialistával gondoskodott arról a kiállítás. A háboru palotájának első emeletén olyan történeti kiállítás van a francia vitézségnek, amelyet még sohse látott a világ. A híres csatafért Details rendezte, a „Sabretache” elnöke, — ugyanaz, aki pár évvel ezelőtt az Empire-tárlattal ojtette bálmulatba a világot... Igen, a modern hadigépek józan borzalmat felelt ott a neves és névtelen hősök olymposi, — ott a bátrak olysimi mezején felségesen táru élnek a daliásabb régi dicsőség. „*Ace, morituri te salutant!*”... a haldokló bátorság s az epikus hősiesség üdvözli itt és bucsuzik a gyilkosnak szegődött tudománytól...

Csupa puszkapor-ette rongyos zászlók, lovagi

vértek, büszke esákok, pompázatos, véres egyenruhák és sokat viselt kardok: nem fegyvergyűtemény vagy hadi muzeum ez, hanem szentély, melyben egyéni szent erejke minden, a legutolsó pár sarkantyú. Erekje itt minden tárgy és látásukra vitézi halálök oltártüzében gyulnak ki előttünk a história legdaliásabb pillanatai. Es ahogy ama rongyos zászlók ivo alatt elhaladunk, olyan az igazán, mintha templomban volnánk, a dicsőség tulajdon templomában, hol halkán beszél mindenki, hol szinte imádság már a néma bámulat. Az Orléans Szűz és Gilles de Retz marsall, a Kékszakállu hereg, diadalait kezdve itt áll előttünk a francia bravur története egész Canrobertig és a st.-privati véres csatáig. Ide kellett volna felírni azt, amit a versaillesi palota falán olvashat az ember: *Toute la gloire de la France!*... Ennyi dicsőség! A falak, a szekrények roskadni látszanak alatta, esuda, hogy elbirja a modern háboru o büszke palotája!... Es minket az az édes borzongás fog el, amit akkor éreztünk, mikor először olvassunk az Iliász emberfeletti hőseinek esatát: könny százik a szemünkbe. Pedig nem vagyunk franciák, idegenek vagyunk, de az a régi epikus hősiesség olyan közös istenség, melynek egyformán áldoznak barát és ellenség: mindenk. Azt az ifju hőst, Marceaut, mikor mint a forradalom lovaggenerálisa 27 éves korában elesett, épp ugy siratták ravatala körül az öreg esztrák tábornokok, mint a francia bajtársak... Mi nem vagyunk franciák, de magyarok és ha van a földön nemzeti mult, melynek a legelső helye van jussa a vitézség szentélyében, ugy bizonyára a mi hősie és szomorú multunk az. Mi, kiknek lelken a Rákóczy-nóta kuruc méltósága, daliás bánata zeng át, mi kétszerte job-

UJ IDŐK.

Herczeg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleményeinek a gazdagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesen díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Előfizethetni postautalványon a kiadóhivatalnál Budapest, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

tól. Az igazságügyi hatóságoknak az igazságügyi minisztériummal és egymással való írásbeli érintkezésének egyszerűsítése tárgyában a miniszter elrendeli, hogy bármily tartalmu beadványok, jelentések, átiratok kültet nélkül, a megszólítás mellőzésével, tárgyas rövidséggel és szabotossággal szerkesztendők. A beadványt „olvasható aláírással” kell ellátni. Az egy oldalnál hosszabbra nem terjedő jelentéseket és átiratokat félven kell kiadni. Ugyanezak a miniszter az igazságügyi minisztérium egyes osztályainak érintkezésére nézve szintén tüzetes utasítást adott. Az írásbeli munkát itt is csak a föltétlenül szükséges dolgokra redukálták. Most dolgozzák ki a pénzkezelés és a számvitel egyszerűsítésére vonatkozó szabályzatot. A bíróságok ügyvitelének egyszerűsítése és gyorsítása iránt pedig majd az új peres eljárás életbeléptetésével egyidejűleg fognak intézkedni.

Chorin Ferenc pohárköszöntője. A szatmári képviselő felköszöntője méltó feltűnést keltett az egész országban. Kivált az, ami benne kétségtelen rekrimináció. Az olyan okos és tapasztalt politikusról, mint Chorin Ferenc, föl nem teszi ugyan senki, hogy kényszerítő ok nélkül rekrimináljon. S Chorin mégis rekriminált. De mikor nap nap után látjuk, hogy hol az egyik, hol a másik bokor mögül próbálják hamis világitásba helyezni a mult egyik-másik parcelláját, akkor szükség volt rá, hogy a história objektív világossága essék az egész multra. S ennek a szükségnek tett Szatmáron Chorin Ferenc eleget. Ezért állt meg bevezetésül az igazi szabadelvűség lényegének kérdésénél s ezért bocsátotta előre, hogy a szabadelvűségnek egyéb vonatkozásai is vannak, mint azok, melyek a felekezeti kérdéseket érintik. Ha aztán akadnak most férfiak és újságok, melyek minden egyéről hallgatnak s csak azokat a felekezeti szempontokat szeretik kiszínezni, melyeknél szerintük a szabadelvűség gyöngülése volna konstatalható: akkor Chorin Ferenc körülbelül legilletékesebben hangsúlyozhatta, hogy Széll Kálmán még a felekezeti egyoldalúsággal szemben is keményebben állja meg a helyét bárki másnál, de ez még nem a legnagyobb érdeme a szabadelvűség körül. Igazi érdeme az, hogy szabadelvű az egész vonalon és míg egyrészlől féltékenyen áll őrt az alkotmány garanciái mellett, másrészlől a választási törvény szabadelvű módosításával, a közköormányzat pártatlan kezelésével s a polgári jogok föltétlen respektálásával ennek a nemzetnek szabadabb megnyilatkozását tette lehetővé. Ez az ő szabadelvűsége. S ezt szeretnék azok meggyanusítani, akik az alkotmány garanciáit már hajlandók lettek volna feláldozni,

polgári jogokat pedig csak addig tűrtek, míg azok nekik kedveztek. Ha tehát Chorin Ferenc hetek és hónapok óta tanuja, hogyan beszélt másról Bodódné, mikor a bor árát kéri: választói bizalmas körében végre meg kellett ragadnia az alkalmat, hogy azt az egész multat megvilágítsa s az ország figyelmét visszaterelje a veszedelmekre, melyekből Széll Kálmán a nemzetet szerencsés kézzel kivette, míg azok, akik a veszedelmet előidézték, most vádaskodóknak mernek fölcsapni. Ezért kellett rekriminálnia. Mert az alattomos rekriminációk, az irányzatok elhallgatások és irányzatok szembeállítások megtéveszthetők a nép bizonyos rétegeit, ha az egész igazságot senki s tárja fel. Chorin Ferenc ezt az egész igazságot világította meg s ha ez rekrimináció is, de szükséges és hasznos rekrimináció volt.

Az új kereskedelmi szerződések. A kereskedelmi szerződések megújítására vonatkozó előkészítő tárgyalások a monarchia két államának kormányai között, hír szerint, még az ősz folyamán meg fognak indulni. Legalább egy kérdésben előreláthatólag mihamar létrejö a kormányok közt a megegyezés: abban a közgazdasági kérdésben, hogy jövőre ne tartsák fenn eddigi alakjában az olasz bor-behozatalnak kedvezményes elvámolásban való részletetését. Az olasz bor vámkedvezménye ellen, mely a hazai bortermelésnek mérhetlen kárát okozta, mint ismeretes, az országnak majdnem valamennyi törvényhatósága petícióval élt s Ausztriában is sürü reklamációk tárgya az a káros verseny, melylyel a vánterületre beözönlő olasz bor különösen a dél-ausztriai tartományok termelését sújtja. Nem nehéz ily körülmények közt megjósolni, hogy az új olasz kereskedelmi szerződésből okvetlenül ki fog maradni az olasz borbehozatalnak az eddigi vámkedvezményezésben való részletetése.

Az ipartörvény revíziója. Azzal a hírrel szemben, hogy a kamarai titkárok értekezlete az ipartörvény revízióján tanácskozott, ma a Budapesti Tudósító a következőket jelenti:

A kereskedelmi és iparkamarai titkárság tegnapi értekezletén semmiféle oly javaslatról, amely a törvényhozással el kerülne, nem volt szó. Foglalkozott az értekezlet egy új szabályrendelet tervezetével, amely a kamarai választások körül fennálló eddigi gyakorlatot szabályozná. Abból az alkalomból ugyanis, hogy ez évben öt kamara újjalakítandó, a választás tekintetében több javaslat merült föl. Ezekre nézve kívánta a kereskedelmiügyi miniszter a kamarai titkárok véleményét, akik tegnap egész nap tárgyalták is a tervezetet. A legközelebbi értekezlet tárgya még nincsen meghatározva s így minden erre vonatkozó kombináció valótlán. Hegedüs Sándor mi-

niszter intézkedett ugyan már régebben az ipartörvény revíziójáról, de arról, hogy ez a munka bármilyen értekezlet elé kerüljön, szó sem lehet.

A ruthén akció epizódja. A *Politikai Értesítő* című könyvomat, amely összekötetést tart ienn Egan Edével, a ruthén akció vezetőjével, egy szolvai távirat nyomán gyilkosság híré közölte. Az Egan Ede által alapított zedenyovai hitelszövetkezeti áruaktár boltkezelőjét kedden éjjel két revolverlövésvel halálra sebezte egy kocsis, akit állítólag felbéreltek a gyilkosságra az „éjszakketei Kárpátok bevándorlójai, akikről az efféle erőszakosságok már előre megüvendőtök azok, akik vad, indulatos, bosszúvágyó és semmitől vissza nem riadó természetüket ismerik”. Alább közöljük az egész táviratot, talán nem lesz nehéz belőle kitalálni, hogy kitől származik és hogy kicsoda az az ember Szolván, akinek oly nagyon érdekében van megrálgalmazni a szolvai járásbírósgót és példákkel illusztrálni Egan Ede ruthénmentő erélyét.

A félév óta fennálló, jelenti a szolvai tudósítás, zedenyovai hitelszövetkezeti áruaktár már régen szálla volt az iteni uszások szemében, mert olcsó és jó portékája által a legrövidebb idő alatt közkedvelt lett a népnél, úgy, hogy az ottani lakosság majdnem kivétel nélkül csak az „államsziki boltban” — mint ők hívják — vásárolt s az uszások boltjai üresen állottak.

Az érdekeikben megsértett népszepolyozók dühe tetőpontját érte el, midőn mult heten a szövetkezei áruaktár zárt edényekben kezdett pálinkát is árulni, hogy a népek ezen ily elcsigázott népnél nem luksuszszikk számába menő, hanem a fontos tápszernek nevezetű cikket is hamisítatlan minőségben nyújtsa, s hogy kivége a népet a korcsmák demoralizáló hatása alól.

Kedden éjjel a zedenyovai áruaktár újabb áruzállítmányt kapott a polgári központból és a többek közt két hordó pálinkát is. A kocsi egy vele utazó bevándorlót felbérelte a gyilkolásra. Zedenyovára érve, a boltkezelőt felkeltette és az utközben kiköcsösözött forgópisztolyal kétszer lött rája. A második golyó a tüdő mellett a szerencsétlen boltkezelő mellébe furdódott, aki most a munkácsi kórházban fekszik s e pillanatban már valószínűleg meg is halt. A bűntetnek megvált a maga kihatása a lakosságra, mely ismérve a bevándorlottak vad természetét és visszaemlékezve azon pár hét előt hangsúlyoztatott fenyegetésre, hogyha nekik már az állami akció olytán el kell pusztulniok, előbb az urakat fogják elpusztítani — most annyira meg van réműve, hogy nap-nap mellett újabb merényletet várnak. Állítólag a gyilkolásra felbérelt kocsis azt mondta:

— Célomat csak részben értem el, mert volt még egy golyóm, melyet másnak szántam volt.

Egan kormánybizos a helyszínen megjelenvén, rögtön táviratilag biztosította az ottani lelkes és jegyző, mint leginkább veszélyeztetett hitelszövetkezeti elnök és alelnök életét államkötségben 10—10.000 koronáj két évre. Továbbá megnyugtatta a boltkezelő anyját, hogy a fia halála esetében az állam fog az ő fenntartásáról gondoskodni. Miután pedig a helybeli járásbírósg a bevándorlottaktól való félelmében hajlandó volt a beryil-

ban tudunk gyönyörködni abban a ragyogó és könnyed francia bravurban, mely a magyar ázsiai majesztásnak mintegy a teljes kiegészítője. Van valami szerelmesen kedves a francia vitézségben, van valami olyan gavalériosság ebben az elszántságban, aminek nincs párja a földön. Olyan a francia katona mindvégig, mint amilyen a Maréchal de Saxe volt Fontenoynál, midőn a csata kezdete előtt kiállt a sánca s leveve kalapját udvariasan átkiáltott az angolokhoz: *c'est à vous Messieurs!* ... „uraim kezdjék, — önkök az elsőség!”

Nos ott vannak ők mind. Ott díszítik a falakat sorban a XVI. század vasas hősei: a legelső „lovagtól”, „a félelem és szennyelekül” Bayardtól kezdve a szerelmes királyig, IV. Henrikig, — ott jönnek aztán a „nagy század” parókás hőszei: a sas-arcu Nagy Condé, a szerény Turenne, Vauhan és Villars. Öket követik a rokokó XVIII. század don juan vezérei Szász Móricotól a bravuros Richelieu marsallig. Ennek a Richelieu marsallnak jól megnézzék a nagy ragadozókra emlékeztető, finom arcát, hölgyeim: ez az az ember, akit, amióta a világ áll, tán a legtöbb asszony szeretett, tán több, mint magát a nagy spanyol Don Juant... ez az a gavalier, akinek éjjeli szekrényén, midőn nyolcvanhat éves korában meghalt, még négy felbontatlan szerelmes levelet találtak négy gyönyörű fiatal leánytól és asszonytól... E rokokó vezérek után teljes hadi pompával látjuk felvonulni a forradalom és a Napóleon legendás epopeiját. Itt álljunk meg: jönnék még ezután hősök, az algéri, krimi és a 70-ki háboru utolsó és szomorú hőszei, de voltaképp az öreg gárda waterlooi rohamával végződnek a régi vitézség dalális idői. Az Empire volt a mi

civilizációnk utolsó hősi korszaka, ott halt meg a személyes bátorság azokon a csatatereken, ahol Murat még kutyakorbáccsal vezetett kilencvenkét lovasszázadot, vagyis egyszerűen huszonhárom lovasszereget az oroszok és osztrákok ellen. A nagy hadi virtus történetét, melyet macedoniai Sándor kezd meg a história hajnalán, egy még nagyobb hős, tulajdon maga Mars isten: Napóleon fejezi be. Ő áll őrt az epikus világ végén. Pár évtized mulva feltalálják már a messzehordó, ismétlő puskákat s vége a hősiességnek: a régi daliák nem védekezhetnek többé személyes bátorsággal s láthatatlan ellenségtől találva méltatlanul esnek el, mint a Niobe gyermekei... De itt az Empireben még egyszer utoljára diésősegen ég a láng a Mars isten áldozati oltárán.

Csupa puskapor-ette véres zászló, véres egyenruha, véres kard!... és megdöbentő ez ereklyék siri némasága. Minden itt van, csak maguk a hősök nincsenek jelen: Moszkvától Madridig messze, elfeledett csatatereken porladnak régóta. De ahogy a bűmület mintegy gyöngyözni kezd a dobogó szivben, borzongva úgy érezzük, a marsallak leszállanak falon levő képeikről s az ősmertlen századok mind odatolognak köréjük, úgy a hogy Raffet rajzolta a halott eszázár éjjeli szemléjét a Champs-Élysées-n... Tolongnak s bár a diésőség e templomának falai a végtelenig látszanak szélesedni előttük, kicsi nekik a hely... Itt a világ legóriásibb és legvitézebb hadserege előttünk: a Napóleon *Grande Armée*-ja. Elöl a medvebőrűsüvegű öreg gárda, mind megannyi Góliáth, — mögötte az aboukir, marengói, austerlitz, friedlandi és moszkvai veteránok százazref... Micsoda kép, micsoda hősök! Talpig aranyban állanak

előttük nehéz marsalli díszben a parasztköböl, pincérekből és kereskedősegekből lett Ajaxok és Akhilleszek. Csupa harmincas-negyvenes fiatal emberek. Lefebvre, Lannes, Kellermann, Murat, Ney, Angereau, Massena, Soult, Junot, kik Európa anyjai sarkában, a danzigi, montebelloi, valmy-i, bergi, moszkvai, castiglionei, rivoli-i, dalmáciai és abrantesi csatatereken szedték össze heregi, sőt királyi koronáikat... És a hogy az új század trombita-zavára egy utolsó revue-n ott megjelenének az utókor előtt, szint' úgy tetszik nekünk, mintha az ereklyék közt mindenik keresné a maga emléket, hogy felmutassa és tovább adja a halhatatlanságnak. Boldogok, akik itt valamijükre rátalálnak, de én istenem, bármilyen nagy is, örökké kicsi volna ez az ereklyegyűjtemény anyjai hősök! És a hogy gondolatban a *Grande Armée* üres kezű és névtelen százazref végig nézek, az jut eszembe: milyen nehezen eshetik nekik, hogy így semmi se maradjon belőlük a bűmület utókorának!

De az az aránylag kevés és együttes tömegében mégis sok ereklye örök emléke az utolsó dalális időknek. A diésőség tárogatójával szól az nemesak tulajdonosaiért, hanem a többiért is. Láttukra egymásután gyul ki előttünk az ödlököl csaták lángra széles Európában mindenfelé. Itt van a Père la Victoirenak, a nagy Carnotnak egy pisztolya a handschootei csatából, itt az a lovagló dalális, melylyel Lecourbe szétverte az osztrákokat Stokachnál, itt a Joubert novi-i véres keztyűje, a Marbot waterlooi dolmánya s a Davoust látesőve, melyen át a jénei csatát igazgatta. Oudinottól, a reggioi heregtől, az aranyasokkal himzett kékbársony marsallbot maradt meg, a Madame Sans-Gène férjétől, Lefebvre-től pedig az a kardja,

MOLL SEIDLITZ POR
felülmúlhatatlan háziszert mindama gyomorbetegségeknek, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SÓ
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzölés, csusz, köszvény és egyéb megütlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plembirt) üvegekben 90 krajcárjával kapható. MOLL készítmény kérendő.

kossági büntetést elpálasztolni és véletlenül nyilvánítni. Egán táviratilag intézkedett aziránt, hogy a vizsgálat a helybeli hatóság kezéből kivéteessé és a központból intéztesék.

Ezen intézkedések által a lakosság némileg megnyugodtnak látszik s úgy látszik, hogy a mérnyök még sem fogják eljuttatni, mely nem lehetett egyéb, mint a földmivelőnép megmentésére most Máramaros-, Bereg-, Ung- és Ugoacsamegyekben folyó akciónak új tálat és odahatni, hogy e vidék fogvasztási szövetezeteibe ezental senki ne merjen boltkezelőnek beállani.

Kezelő tisztviselők mozgalmá. A kezelő tisztviselők október 2-án országos értekezlet tartanak, hogy helyzetük javításának módjait megbeszéljék. Az értekezlet elé a végrehajtó bizottság javaslat-tervezetet terjeszt tárgyalás és elfogadás végett. A javaslat, melyet Szilágyi József budapesti táblai tisztviselő szerkesztett, a következő három paragrafusból áll:

1. §. Az 1898. évi IV. törvény cikk 3. §-ának 2. bekezdésépp a következő intézkedés vétetik fel: Ahány állás van a XI. fizetési osztályban, felénylél kevesebb nem lehet a X.-kben, s ahány van ily módon a X. fizetési osztályban, felénylél kevesebb nem lehet a IX.-ben: e létszám és fizetési osztályok keretén belül az 5. §. értelmében, de a helyi előléptetés elvének szem előtt tartása mellett jut a tisztviselő a magasabb osztályba.

2. §. A IX., X. és XI. fizetési osztályba sorozott irodai és kezelési teendőket végző államtisztviselők közül azok, akik eddig irodavezető, hivatalvezető, kezelési vezető, irodatiszt, hivataltiszt, kezelőtiszt, irodaségdöntő, tollnok és irnok elnevezéssel bírnak, a jelen törvény hatályba léptétől kezdve, eddigi címzésük megszüntetése mellett és pedig a IX. fizetési osztályba tartozók kezelőtiszt, a X. és XI. fizetési osztályba tartozók pedig kezelőtiszt címmel ruháztatnak föl.

3. §. E törvény 1901. évi január hó 1-jével lép hatályba s végrehajtásával a minisztérium bizatik meg.

Megint osongrádi petióló. Csongrádi polgárok kérvénnyel fordultak a törvényhozáshoz — Hegyi Antal plébános érdekében. A kérvény panaszosan említi, hogy milyen közigazgatási hajszra folyt a csongrádi plébános ellen, holott Róma minden váddal szemben rehabilitálta. A kérvény aláírói a tarthatatlan állapot orvoslását sürgetik, kijelentvén, hogy Csongrád katolikus népe, történék bármi, törvényes lekipásztorhat semmiféle hivatalos fondorkodás által sem engedí állásából elüzetni s az ezzel járó izgalmakat oklalanul földézni.

Nyilatkozat. Gróf Sztáray Gábor országgyűlési képviselő a következő sorok közlését kéri tőlünk:

Ungvármegyei törvényhatósági bizottságának 1. évi március hó 23-án tartott közgyűlésén a vármegyei tisztviselők pótjavaldalmazásának tárgyalásánál gróf Török József főispán jónak látta indítványozni, hogy Komjáthy Béla orsz. képviselőnek, mint aki az egyedüli melylyel danzigi esatáját és hercegségét megnyerte . . . Nem látjuk itt többé az öt év előtti Empire-kiállítás káprázatos emlékeit: a Moreau esupa rubin pisztolyait vagy a Murat király harminc diszkardját, melyek közt a Báthory István lengyel király magyar szabályja is szerepelt . . . De látunk itt alázatosabb és mégis fenséges ereklyéket. Itt „az első konzul gárdagránátos őrmesterének, Meisterle polgárnak” adott diszpuska, itt a Reboul sergentnek ajándékozott diszkarabély és végül itt vannak azok az aranyos dobverő pálcák, melyeket Bonaparte tábornok adott Laugier dobosnak, ki az areolei hidon mellette rohamra dobolta a gránátosokat. Hát a Lannes huszártársolya, a Gudín epaulette-je, a Lariboisière kardja, a Duroc pisztolyai, a Bessières sarkantyúi, a Lassalle pipája, a Desaix véres frakkja, a Mayran egyenruhája, a Pontevés becsléltrendje? Kicsiség ezek, de szent dolgok, mert ha a história ez atolsó szemlén kikialtja neveiket: „Lannes, Duroc, Bessières hercegek?! Desaix, Lassalle, Mayron, Pontevés, Gudín tábornokok?!” tudják-e, mi a büszke válasz mindenfelől? „Mort au champ d'honneur!” — esatateren estek el mindannyian . . . Nézzék azt a szivforma aranydobozt azon a fekete bársonyapon: abban őrzik még ma is a hős La Tour D'Auvergne-nek szívet, ki, midőn Bonaparte tábornokká akarta megtenni, csak arra kérte vezérért, hogy „Franciáország legőregebb gránátosának” a címét viselhesse . . . Az Empire csatáiban Moszkvától Trafalgarig ezt az ereklyét hordta mindenütt a 46-ik gyalogezred első zászlóaljja a front előtt és mikor ütközet után felolvasták a névsort, a drága szív nevét is mindig kikialtották: „La Tour D'Auvergne” és csak úgy mint az új halottak neveire, e régi hős nevére is mindig újból ezt harsogta az egész ezred: „Mort au champ d'honneur!”

De hol a névtelen százezrek emléke? Ott a legrégibb napóleoni zászló, a híres 32-ik félbrigádának a sokszoros kék-féhér-vörös lobogója, melynek minden fehér sávjára ama büszke szavak vannak arannyal kihímezve, melyekkel Bonaparte a lonatói ütközet után az ezredet kitün-

volt a vármegye orsz. képviselői között, aki ez ügyben fáradt és közreműködött joggyöknyvi köszönet szavaztassék; de amennyiben én ugyanezen ügyben még az előbbi volt belligyminiszter Perceál Dezső ő nagyméltóságát két ízben is fölkerestem és vele értekeztem, sőt tudomásom van a felől is, hogy Tomcsányi László t. képviselő társam ez ügyben szintén megfordult nála, — gróf Török József főispán urat levélbelleg fölkerestem, hogy ezen tévedésen alapuló” kijelentését a jövő vármegyei közgyűlésen módosítsa. Több heti, külföldön való tartózkodásom után végül szóbelileg is fölkerestem a főispán urat, hogy ezen raitam esett súlyos politikai sérelmet állítsa helyre, de miután ez mind-éddig nem következett be, kényszerítve vagyok ez uton konstátálni, hogy a főispán urnak ezen íentemiltett kijelentése a fentebb felsorolt tényekkel ellentétben áll.

Tárnán, 1900. évi szeptember hó 25-én.

Gróf Sztáray Gábor s. k.

az ungaryi kerület országgyűlési képviselője.

Beszámoló. Pildner Ferenc országgyűlési képviselő a napokban tartotta köhalmi választókerületben beszámolóját. Pildner, mint nekünk táviratozzák, nemcsak a szász és román választók, hanem a tiszta magyar ajku községek lakosai is igen szívvelyesen fogadták és neki bizalmat szavaztak. A köhalmi választókerületnek több mint hétezer magyar ajku lakosa van s a kerülethez tartoznak Űrmös, Alsó-Rákosa, Dalk, Héviz, Halmagy, Voldorf és Moha magyar protestáns községek, ahol Pildner szintén nagy ovációkkal fogadták.

Popp Samu tordai képviselő október folyamán tartja beszámolóját.

Elhalasztott ánkét. A tisztességtelen versenyről szóló javaslat tervezetének megbeszélése halasztást szenved. Az ánkét, mely egyes lapok szerint október 2-ára volt kitűzve, október második felére marad.

KÜLFÖLD.

Gróf Harrach levele. Egy prágai távirat jelenti, hogy gróf Harrach, az osztrák urakháza tagja, levelet közöl a Politik mai számában s levelében azt javasolja, hogy az összes nemzetek és pártok férfiaiól osztrák hazafias pártot alakítsanak, melynek programja a többek közt a következő pontokat foglalja magában:

Alkotmányreform a fönálló törvények alapján, egyenjogúság a templomban, iskolában és a bíróság előtt, közvetlen választás, a tartományi választó-rend reformja, a nemzetiségek védelme, a népek dinasztikus érületének átvitele a nagy hazára,

a német nyelv, mint világnyelv fönttartása a hadseregben és a központi kormányzatban, egy második országos nyelvnek, mint kötelező tan-tárgynak behozatala a középiskolákban, a munkaszótály helyzetének javítása.

Mindez a képviselőháznak hazafiakból álló többsége által kompromisszum útján és az összes nemzetiségekből összeállítandó kormány vezetése alatt viendő keresztül.

Kormányváltozás Japánban.

Tokióból jelenti egy távirat, hogy a Jamagata-kormány beadta lemondását, amelyet a mikadó el is fogadott. Jamagata utóda Ito Hirobumi márki lesz, az új alkotmányos párt vezére. Ez a kormányváltozás duplán nyom a latban éppen most, amikor Japánban féltékenyen kell görködnié kínai érdekek felett s mindenekelőtt arra van szüksége, hogy szilárd és körültekintő politikával vesse meg jövőendő ázsiai nagyhatalmi állásának alapjait a Sárqa Tenger partján. Mi az oka Jamagata bukásának? Errel egyelőre alig tudunk valamit is. Jamagata kedves embere a mikadó-nak, ő volt a japáni hadsereg fővezére a Kína ellen viselt háborúban s neki köszöni Japán azokat a szerződéseket, amelyekben a hatalmasságok elismerték a japáni bíróságok illetékességét a nem japáni polgárok ügyeiben is. Az európai hatalmak e koncessziója annyit jelentett, hogy Japánt civilizált országnak ösmerik el s nem sorozzák a többi exotikus hatalom közé. Jamagatának tehát sokat köszön Japán. De utóda, Ito márki is felette jelentékeny államférfiu, neve elválaszthatatlanul egybeforrt Japán felvirágzásának történetével. Ő a japáni nagyhatalmi politika képviselője, az ő politikai elvei ugyanazok, mint amelyeket Angliában és Amerikában imperializmusnak szokás nevezni. Ito márkinak főérdeme az a hatalmas munka, amelylyel megalkotta a japáni alkotmány rendszerét. A hetvenes években hosszasan tartózkodott Európában, ahova a mikadó küldte az európai alkotmányok tanulmányozására. Ito akkor Stein Lörrinccel és Gneisttel szoros barátságot kötött s e két világhírű jogász tanácsainak felhasználásával alkotta meg a japáni konstitúció rendszerét.

Ito élethosszigan tagja a japáni főrendiháznak. Ez a főrendiházi tagság Japánban többet jelent, mint bármely európai országban, mert ott csak a főrendiháznak van budgetjoga. Ő maga évekket ezeltt azt vallotta, hogy nem tartozik egy párthoz sem, de a legutóbbi időben mégis pártot alakított, amelylyel az alkotmányos életet intenzívebbé óhajta tenni s ki akarja emelni abból a regionalizmusból, amelybe az időrel-ídőre slyved. Mint a legtöbb államférfiu, aki alkotmányjogi tanulmányoknak szenteli idejét, ő is erős angolbarát és ez az előszeretete bizonyára érvényesülni fog most a kínai nyomodalom rendezésénél, Ito Kína integritását fenn akarja tartani s ebben tökéletesen

tette: „J'étois tranquille, la brave 32-e étoit là: nyugodt voltam, mert hisz ott volt a vitéz 32-ik . . .” Aztán jönnek a császári korszak arany „sasai”, azok a csupa aranyzászlók, melyekre ilyen feliratok vannak himezve: „Napoleon császár az I. gyalog gránátosrezrednek . . .” Es tudják-e, mi van e lobogók hátára írva? Nem kevesebb és nem kisebb nevek, mint: Marengo, Ulm, Austerlitz, Jéna, Eckmühl, Essling, Wagram, Smolencz, Moskova, Viéne, Berlin, Madrid, Moskou! . . . Az első gránátosrezred zászlója volt az, melyet Napoleon 1814. április 20-án Fontainebleauban megölt, midőn a gárdájától buenzott. Ekkor mondta azt, hogy: „Adieu, mes vieux compagnons!” „szivetekig hasson ez az én utolsó eszöknöm! . . .”

De tán a legmeghatóbb minden emlékek közt az a réztoku és rézmarkolatu nehéz hajdukard, mely alatt a forradalmi világ legdalásabb ifju hősenek: Marceau tábornoknak a neve olvasható. Hajporozott, magyaros varkoesal, magyar huszárdolmányban látjuk őt magunk előtt mindig, ugy a hogy szobra a hősök közt ki van faragva a Louvre homlokzatán . . . Olvassák el, mi van erre ez egyszerű, görbe kardra írva: „Erre a szabályra, mely rettenetes fegyvere vala a Marceau dicsőségének, amely annyiszor vala véres a Barkó és Blankenstein huszárok vértől, hullottak tulajdon e huszárök, tisztjeik és az osztrák generálisok könnyei, kiknek közepette a vitéz tábornok kimúlt huszonhét éves korában. Megsiratla őt a Sambro-et-Meuse francia hadsereg. Bárki légy te ember, ha nem vagy méltó vitézségben Marceauhoz, ne szentségtelenséged meg ezt a kardot: csak egy igazi hőnek illik az a kezébe . . .”

Es a többiek? Mért nem maradt fenn semmi az olyan hősöktől, mint az az uhlánus ezredes, Sourd, ki mikor Waterlooán amputálták a karját, csak a mütét pár percére állította meg ezredét, de aztán nyomban új rohamra vezetí lovasait? Mért nem maradt fenn legalább egy gomb attól a névtelen francia matróztól, aki elszakított karját az ágyu torkába veté be s golyó híján káromkodva ezzel lótt az angolokra? . . .

A középen van egy kis szekröny: üveg alatt

ott rejteznek az egyszerű és igénytelen emlékei annak, aki a központi narja a dicsőség mind e világrendszerének, kinek finom nőies kezei mind e temérdek diadalt igazgatták. De nem parancsol ő itt már többé: egy nagyobb generális, az utókor rendeli őt és seregét egyaránt szemlére, rapportra . . . Hanem azért ne mondjunk rosszat ezuttal, — ha szörny volt is, mely az emberiség életerejét kiszivta: katonái között áll ő itt, akik szerelemmel szerették, olyan rajongással, amilyent sem azelőtt, sem azóta nem ösmert a világ. Akkor volt az az erő, melylyel hipnotizálta a világot, hogy félve imádták meg ellenesei is, — még az az utolsó orosz őrmester is, aki e szavakkal ütötte ki a Császárra célzó kozák kezéből a puskát: „nem szeggyelled magad, nyomorult? — Csak nem lösz le egy ilyen embert?” . . .

Ami valóság a legendából megmaradt: az itt van. És olyan az, mintha a szomszéd Dóme des Invalides aranykupolája borulna ez ereklyékre . . . Ott egy foszlány a marengoi aranyos kék kabátból, ott a gárdavadászok kis zöld frakkja, ott vannak a friedlandi pisztolyok, a szent-helénai táveső, az aboukirí török kard s az a császári kis szalon-gyilok, melyet hadjáratain viselt. Allandóan bele volt ez rozsdásodva hüvelyébe: csak egyszer akarta kihuzni a Waterloo végveszélyben és többé nem tudta . . . Ott van aztán végül az a fekete pofoncsapott kalap, mely az egyszerű és mégis legdicsőbb koronája ez utolsó daliás időeknek. Ez alatt működött az a csodás fő: azt érezzük, sugarasan árad belőle a gloire mindenfelé . . . Mikor az emberek ide érnek, azt látom, önkénytelen mindenki leveszi a kalapját.

. . . Elhagyjuk a régi dicsőség tarlatát, hogy utána a modern háború hideg iszonyatába pillant-sunk be. Mögöttünk, ugy érezzük, az austerlitzí trombiták szava mellett álomrohamban százevel tova a császár a Grande Armée százezezeivel. Morituri te salutant! . . . A személyes bátorságot, az epikus hősiességet: fenségesen viszik tova magukkal a daliás idők utolsó emlékeit.

egyezik *Salisbury* politikájával, aki a délafrikai kaland folytán kénytelen minden áron Kína felosztása vagy megveszélyezése ellen küzdeni. Oroszországra nézve mindenesetre kellemetlen, hogy ez az éleses angolbarát politikus került a japáni kormány élére.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 29.

Híresztelés, találgatás, ez az, ami a legutóbbi kínai táviratok legfőbbjét jellemzi. Sem a hatalmak elhatározásáról, sem a kínai udvar valódi szándékairól nem tudunk semmi biztosat. A császár ediktumot adott ki, amelyben késznek nyilatkozik a Ketteler sirján rendezendő ünnepséggel vezekelni le a német követ meggyilkolását. Németország és a többi hatalmak ezzel nem fogják ugyan beérni, de az udvar részéről ez legálább jel — az első jel — arra, hogy érzik, miúgya valamit jóvá kellene tenniük. Az özeveg császárné azonban semmi jelét sem adja annak, hogy elégtételt hajlandó adni a sértett hatalmaknak. Oroszország visszahívja őt Pekingbe, amire azzal felelnek, hogy csak annál buzgóbban épít Szinaufuban az új császári rezidenciát. Másrésztől azt jelentik, hogy Németország, Oroszország és Franciaország megegyeztek a kínai programra nézve, még pedig olyan alapon, amelyhez bizonyára esatlakozni fognak a többi hatalmak is, miután Oroszország tanácsára Németország sokat nyithat a maga eredeti javaslata szigorúságán. Ez is azonban csak újsághír, amely még megerősítésre vár.

(A német körirat.)

Berlin, szeptember 29.

Az angol kormány azzal mentegeti válaszában késedelmeit, hogy London és Peking között nehezen megy a táviratváltás. Ez a halogatás annál kellemetlenebbül hat, mert nyilvánvaló, hogy *Salisbury* mostanáig épp úgy megszerezhetné volna a szükséges felvilágosításokat, mint a többi kormány. Így a tárgyalások megakadtak s annak már is mutatkozik a káros következménye, amelyben *Tuan* herceg csakis így jutathat ahhoz a magas álláshoz, míg Anglia késedelmeskedett a válaszal.

Az angol sajtó azzal vádolja Németországot, hogy titkos tervei vannak és titokban szövetkezett Franciaországgal és Olaszországgal. Illetékes helyen annyira nevelésesnek tartják az efféle gyanúsításokat, hogy nem lehet azokra reflektálni.

(Az özeveg császárné.)

Köln, szeptember 29.

A *Köln. Ztg.*-nak arra a híre, hogy a pekingi orosz követ a kínai özeveg császárnét felszólította, hogy orosz uralom alatt térjen vissza Pekingbe, Berlinből azt jelentik, hogy Németországnak nincs kifogása az ellen, hogy az özeveg császárnéval tárgyaljanak. *Németország nem küli magát ahhoz, hogy az özeveg császárné megbüntessék, de ragaszkodikna kell megfenyítéséhez, mielőtt viselkedésével beigazolja, hogy még ma is azonosítja magát az idegeneket gyűlölő mandarinokkal, akiknek tetteiért most és a jövőben őt is felelősség kell tenni.* A kínai irányadó körök fejlettségéről az tanuszkodik legjobban, hogy a sanghaji alkirály egy hét alatt négy császári ediktumot kapott. *Ezek egyike nagy kitüntetéséről, a másik pedig halalos ítéletéről értesítette.*

(A kínai császár nyilatkozik.)

London, szeptember 29.

A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapról: *A császár ediktumot tett közzé, amelyvel köszönetét fejezi ki az orosz cárnak, hogy az orosz csapatokat Pekingből visszavonja.* Az ediktumban egyuttal készségeit fejezi ki, hogy *Ketteler* sirjánál ünnepséget rendez. Hivatalos kínai forrásból erdő jelentések szerint a császári udvar rendeletet adott, hogy a szinaufui palotát haladéktalanul alakítsák át az udvar számára.

(Li-Hung-Csang az oroszokról.)

London, szeptember 29.

A *Standard* jelenti Tiencimből 24-éről: *Li-Hung-Csang* egy interview alkalmával kijelentette, hogy *Alekszejev* tengernagy valóságát azért meggy Port-Arthurba, mert nem akar találkozni *Waldersee* gróffal. Továbbá megjegyezte, hogy a kínaiak az ő tanácsára kiűrtették *Lutait*, mert az oroszok megígérték, hogy nem mennek előre tovább, mint *Tongsantól* öt mérföldnyire. Az ottani bányák egy német banknak vannak jelzolgul adva. Ha

az oroszok megszállják *Tongsant*, ez összebonyolítaná az ügyeket Oroszország és Németország között és azonkívül maga után vonná az angol vasuti munkák elpusztítását.

New York, szeptember 29.

Egy tiencini távirat jelenti 25-ikéről: *Chaffee* sürgetésére *Li-Hung-Csang* siettetett az előkészületeket pekingi elutazására és közölte *Chaffee*val, hogy főhaja az ellenségeskedések megszüntetésének a kieszközölése. Igérte, hogy a kínaiak *Pesiliben* nem fognak új harcot kezdeni. Továbbá *Li-Hung-Csang* bizalmát fejezte ki Amerika őszintesége iránt és reményét, hogy az amerikai kormány közvetítőként fog fellépni és befolyását érvényesíteni fogja, hogy a kínai kérdés rendezésére mielőbb külön bizottságot alakítsanak. *Li-Hung-Csang* állandó összeköttetésben van *Vuting-fangal*. Hír szerint a hatalmak többsége biztosította őt, hogy elismeri meghatalmazottul.

Majna-Frankfurt, szeptember 29.

A *Frankfurter Zeitung* jelenti Sanghaiból mai kelettel: *Li-Hung-Csang* ma Pekingbe érkezett. Az az ediktum, mely elrendeli ama katonák lefejezését, akik utjok közben a nép ellen harcoltak, azokra a katonákra vonatkozik, akik a boxerek ellen küzdöttek.

(A csökönyös Kína.)

Köln, szeptember 29.

A *Kölnische Zeitung*nak jelenti Berlinből: *Tuan* hercegnek a legbefolyásosabb kormányhivatalra való kinevezése most már ténynek tekinthető. Ezzel teljesen megegyezik, amit francia forrásból jelentenek, hogy *Tunfuszjang* és *Li-Ping-Hong*, akik a keresztények üldözése és megszállása körül oly nagy tevékenységet fejtettek ki, magas kitüntésekben részesültek. Konstatálnunk kell, hogy ez oly helyzetet teremtett, amely tényleg azoknak a hatalmaknak is, akik azt a nézetet vallották, hogy a legmesszebbmenő engedékenység és kíméletesség eszközeivel a kínai kérdés legkönnyebb és leggyorsabb megoldásához lehet eljutni. Egyuttal szaporodik az új áldozatok száma. Ezuttal a franciákat érte a veszteség: két püspököt, sok hittérítőt és ezer keresztényt gyilkoltak le a kínaiak Mukden tartományban. A birodalom más vidékeiről hasonló híreket várnak, amelyekből kiderül, hogy a megszállásokat egy központból intézték, mely buzgóan igyekszik azt a feladatot megoldani, hogy az „idegen ördögöket” és bennszülött hűveiket az összes kerületekben kiirtsák, ahol nem állanak a hatalmak ágyuinak oltalma alatt. Ezzel konstatáljuk a helyzetet, mely nézetünk szerint okvetlenül mély hatást fog gyakorolni az összes érdekelt hatalmakra.

Sanghaj, szeptember 29.

Nankingi magánjelentések szerint a déli tartományok alkirályai azt várják, hogy Németország és Anglia háborút fognak üzenni, mert azt tartják, hogy *nincs kilátás arra, hogy Kína a legutóbbi zavarások okozott a hatalmaknak megbüntetés végett kiszolgáltatja.* Továbbá jelenti, hogy az alkirályoknak az a nézetük, hogy a *Jangce*-vidék elleni támadás esetére fel kellene lépniök az ország ellenségei ellen, minthogy azonban tudják, hogy a helyzet reménytelen, gondosan vigyázni fognak arra, hogy a szükségtelen emberáldozatokat kerüljék. Egyelőre csapatokat és hadiszereket küldenek *Tajuanfuba*.

(A békétárgyalások.)

London, szeptember 29.

A *Morning Post* párisi tudósítója arról értesül, hogy Franciaország, Németország és Oroszország *maiden teljesen megegyeztek* a kínai programban s javaslataik olyanok, hogy valamennyi hatalom gondolkodás nélkül hozzájuk fog járulni. A javaslatokon meglátszik Oroszország hatása. *Tuan* herceg kinevezése nem érinti a békétárgyalás megkezdését. *Li-Hung-Csangot* és *Csing* herceget elismerték kínai meghatalmazottaknak.

(Amerika magatartása.)

New York, szeptember 29.

A *New York Times*nak egy washingtoni távirata azt mondja, hogy az Egyesült-Államok felszólalása *Tuan* hercegnek az államtanács elnökévé történt kinevezése ellen, figyelmen kívül hagyatik és *Tuan* ebben az ellásban megmarad, akkor az *Egyesült-Államok nem fognak Kínával tárgyalásokba bocsátkozni*, kivéve, ha biztosítékot nyújtanak, hogy a kínai békealkudozók magatartása nem esik a császár ellenzérsébe alá.

(Az orosz-kínai határharc.)

Péttervár, szeptember 29.

A Zizikartól délre folytatott további hadműveletekről jelenti: *Remnencampf* tábornok üldözi a kínai csapatokat igen nehéz terepen déli irányban. A kínai csapatok néhányszor megkísérelték az ellent-

állást, de végül szétszórtak. Nehéz volt az átkelés a *Sungari-folyón.* A lovasság elfoglalta *Meizachaeit.* A további előnyomulást az esőzés és a rossz terep ellenére is folytatták, miközben a lovasság gyakran kénytelen volt megvárni, míg a gyalogság utólrte. Tekintet nélkül ezekre a kedvezőtlen körülményekre, *Remnencampf* különítménye gyorsan továbbvonult, visszavonulásra kényszerítette a kínaiakat és elfoglalta *Odune* várost, ahol *Orlow* tábornok csapatai helyőrségként visszamaradtak. *Remnencampf* tovább ment *Girinbe*, míg *Fleischer* tábornok különítménye *Mukden* felé vonult.

(Vegyes hírek.)

New York, szeptember 29.

Egy 25-iki távirat, mely a pekingi amerikai követségtől ered, azt mondja, hogy a boxerek birtokában egy *gyűjtőt* találtak, amelyen *Csing* herceg neve alatt háromszor vaonak adományok bejegyezve.

London, szeptember 29.

Sanghaiból jelenti a *Standard*nak: *Santung*-ból érkezett hírek szerint *Majkungli* tábornok *Juansikáj* kormányzó rendeletére elkergette a boxereket a santungi tartományból. *Sanghaiban* nagy izgatottságot kelt az a hír, hogy a kínai gőzhajók angol lobogóval lövészert szállítanak az északi tartományokba.

London, szeptember 29.

A *Standard* jelenti Sanghaiból 27-éről: *Iteni* kínai hivatalnokok azt állítják, hogy *Oroszország pénzüleget igért Kínának az angol kölcsön visszafizetésére.* Ugyane lap tiencini jelentése szerint e hó 25-én gróf *Waldersee*, *Seymour* tengernagy és *Gaselee* tábornok érkezézetet tartott.

Taku, szeptember 29.

Egy francia zászlóalj kivonult Pekingből és megszállta *Lukusiat* és *Sansingient* a *paotingfui* vonalon.

Berlin, szeptember 29.

A *Wolf-ügynökség* jelenti: A *Hertha* cirkálóhajó 25-ikén *Takuba* érkezett.

Bécs, szeptember 29.

A *Wiener Abendpost* jelenti *Polából*: *Skala* fregatkapitány, aki *Waldersee*vel együtt utazott Kelet-Ázsiába, átvette a *Zenta* hadihajó parancsnokságát mint az elesett *Thoman* fregatkapitány utódja.

HIREK.

Az egy-ember.

A szultán palotája egyik tisztviselőjének lakodalmi alkalmából megöltözték, hogy barátait és ismerőseit meghívassa, mert lobotomlett lett volna ellenőrzési mindenképpen, akik akkor vendégekként jöttek volna.

Néha csak úgy magától megdübörög a föld. Mintha valami rümséges szörny böflögne benne. Nem tudni, hogy hol, csak érezzük, hogy a lábaink alatt reszketés futott végig a talajon és az országut, amit végigjárunk a születéstől az utolsó óráig, nem is olyan biztos, becsületes építmény, mint amilyennek hittük. Néha különös miazmákkal telik meg a lég. Valahol rohadni kezd valami irtózatossá nagy test s a világ tehetetlenül, tátott szájjal, remegve várja, hogy vajjon mikor sziv be a méregből egy szemernyi, ami aztán éppen örökre elég. Minden attól függ, hogy hogyan fúj a szél és melyik másodpercben szivok be a tudómba táplálékot és hosszan szívom-e, vagy éppen az röppen tovább a levegőből, ami fertőzött. Az ismeretlen ellenség iszonyatos. Az én régióimon kívül mozog, nem tudok utána nyulni, hogy megfojtsam, nem tudok látni hozzá, mert se sejtés, se tudás nem képes megmutatni, hogy merre van. Valahol, itt-ott, és a szegény rongyos emberi élet — ami nekünk a Minden — csak játék neki. Kevesebb egygyel, százzal, millióval mi közülünk, mindegy. Ez az ismeretlen lappangó, el nem érhető, meg nem fojtható hatalom az anarkia. Idegesen remeg tőle az ember, mint a teve, amikor megérzi, hogy valahol messze fölkerelkedett a Számum.

Az a esodálatos, valósággal a végzetével vetekedő hatalma, hogy: — nincs. Egyszerien nincs. Ma, holnap, holnapután keru-

nellán munkák készítését, dr. Dalma continuous gum és email munkák készítését, Weiss József Bócsból pedig újabb műszereket mutat be a nagygyűlésnek.

— **Bécsi nagyiparosok elismerése.** Tegnapelőtt néhány bécsi nagyiparos járt Debrecenben. Azért jártak ott, hogy az ottani modern intézményeket tanulmányozzák. Ez volt a látogatásuk kifejezett célja, amiben tehát világosan föllelhető az a foltézés, hogy Debrecenben modern dolgot is láthat a nyugateurópai ember, ha mindjárt bécsi is. A nevezetes idegenek bojtárták a várost, megnézték minden megnézni valót, elmulattattak magyar módra s aztán távoztak.

Ha nyugot-európai ember kerül Debrecenbe, annak természetesen nyilatkoznia kell az elutazás előtt. Így az érdemes bécsiek is elragadtatásuknak adtak kifejezést a látottak fölött s megígérték, hogy Debrecenre sohasem feledek el. Mindezeket fölül kijelentették, hogy nagyon csalódtak. Ők ugyanis azt hitték, hogy ebben a városban, melyhez üzleti érdekek már évtizedek óta fűzik, de melyet még nem láttak, az állattenyésztésen kívül semmi mással nem foglalkoznak. Csodálkoztak tehát, hogy kulturális és kereskedelmi tekintetben oly magasan álló várost találtak.

Nagyon megtisztelő nyilatkozat Debrecenre nézve és Magyarországra nézve. Csak azt nem érti az ember, hogy mi vitte ezeket az urakat arra, hogy a modern kultúra és kereskedelem tanulmányozására induljanak egy olyan városba, amelyről azt hitték, hogy csak állattenyésztéssel foglalkozik?

— **A szerb udvarból.** Belgrádi félhivatalos jelentések a következő érdekes apróságokat mesélik a szerb udvarból:

A királyné születésnapja alkalmával megkegyelmeztet radikálisok Fozarevácából Szemendriába érkeztek, hol óriási néptömegekkel üljongással fogadták őket. Zsivkovics Lyuba, belgrádi neves ügyvéd hosszú beszédben mondott köszönetet, kifejtve, hogy ő és társai a király jószágának köszönhetik a szabadságot. Szavait e kiáltással fejezte be:

Éljen Sándor király! Éljen Draga királyné! Éljen a szerb nemzet!

Belgrádban szintén ünnepélyes fogadtatásban részesültek a politikai megkegyelmeztettek, kiket nagy tömeg kísért lakásukra.

Az a hír van elterjedt, hogy a Sándor király és Miklós fejedelem közti kibékülés befejezett tény. Ugyanis a montenegrói fejedelem Cetinijében fogadta a szerb emigránsokat, nagyon dicsőítőleg nyilatkozott a szerb királyné felől; éppen úgy Sándor királyról is, kit fivérének (brát) nevezett. Azt is mondta, hogy szerencsésnek érezte magát, ha Cetinje és Belgrád között barátságos viszony létesülne. Sándor király amikor erről értesült, örömeinek adott kifejezést és azon reményének, hogy a két testvérállam közti végre igazi testvéries viszony fog kifejlődni.

A királyné születésnapját országszerte megünnepelelték. Különösen Szemendriában, hol az udvar tartózkodik, voltak nagy ünnepségek rendezve, melyeken csupán a király jelent meg. A királyné áldott állapotban van s e miatt nem szokott kikocsizni. Azonban a villában fogadott egyeseket és küldöttségeket, kik szerencsevívatainak adtak kifejezést.

A napokban a szabadelvű párt vezérét, Ribarac Stévót is fogadta a király. A párt ebből azt következtette, hogy a király a szabadelvű pártból fogja a legközelebbi kabinetet megalakítani. Erre néhány jól informált lapban olyan cikkeket jelentek meg, melyek egyszerűen lerontották a vérmes reményeket. Sokkal valószínűbb az ifjú radikálisok győzelme, mivel ezekkel a nép is, a király is nagyon melegen rokonszenvez.

Végre Milán exkirályról az a hír itt, hogy egy rózpíratot fog közzétenni, melyben megnevezi azt az orosz ügynököt, akinek állítólag Bukarestben van állandó lakhelye és aki a Milán ellen irányított merényletnek az értelmi szerzője volt.

— **Betegfelvétel a klinikákon.** Az üllői-úti klinikának a betegfelvételt október elsején három havi szünet után ismét megkezdődik. A szünet alatt a klinikákat rendbehozták, kibővítették s a munkálatok elkészültek, úgy, hogy immár lehetővé teszik a betegfelvételt egy a Korányi Frigyes igazgatása alatt álló I. és a Kéty Károly tanár igazgatása alatt álló II. számú belgyógyászati, mint a Dollinger Gyula tanár vezetése alatt működő I. számú sebészeti és a Kéz-márcsy Tivadar tanár igazgatása alatt álló I. számú szülészeti és nőgyógyászati klinikán, így tehát hétéltől kezdve újra benépesedik a klinikai telep.

Az új építkezéseket holnap tekintik meg az illetékes fórumok, ugymin az Tóth Lajos miniszteri osztálytanácsos a közoktatásügyi kormány részéről, a pénzügyminisztérium képviselője, dr. Repaios Raimund rektor, dr. Bokay Árpád orvoskari dékán és a klinikák igazgatótanárai Dedky Sándor gazdasági igazgató vezetése mellett, akinek az építkezések és a cölcszerű átalakítások gyors kivitele körül nagy érdemei vannak. Az építkezés 78 ezer koronába, a főző- és mosókonyha új gépezete 90 ezer koronába került; a kölsége az építelőre második emeletet építettek, részben új épületet emeltek, amelyben a Szent

Vince-rendi apácák új lakosztályai s a cselédség lakásai vannak elhelyezve. Az apácák házi kápolnáját is renoválták. A főző- és mosókonyha régi gépezetét újjal cserélték fel, szóval, egy teljesen modern berendezésű főzohajtasu, dobszerkezetű nagyszabású mosó- és szárító-intézetet szereltek fel, amely a klinikák fehérmennyiségét házilag tisztítja. Érdekes felemlíteni, hogy a klinikák eddig közel egy millió ruhadarabot használtak fel évente; az új klinikák forgalmát tekintve, most évente másfél millió ruha tisztítására lesz szükség.

— **Tilos a borralvó.** Az osztrák államvasutak igazgatósága rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja a vasuti konduktoroknak a borralvó elfogadását. Az igazgatóságnak ugyanis tudomására jött, hogy a kalauzok különféle apró szolgálatok ellenében az utasoktól borralvót fogadnak el. A rendelet a legszigorúbban megtiltja jövőre ezt a visszaélést.

— **A konkurrencia.** Szegeden meghalt egy öreg ember, bizonyos Jámor Bálint nevezetű. Hatvan esztendő volt, a foglalkozása pedig: városi szegény. Ez azt jelenti, hogy három forintot kapott havonként a szegényintézetből s azzal tengette az életét valahogy olyanformán, amiről minékünk fogalmunk sincs. Amint az öreg behunyta a szemét, hire ment a szerencsésnek a szegények között s megrohanták a városháznak azt a hivatalát, amiben ennek a nyomorúság-pénztárnak a dolgát intézik. Egymásra licitáltak. Az egyik béna a lábára, meg a felszémére is vak, a másik vért köp és sok gyermeke van, csupa olyan gyermek, akit segedelem nélkül egyenesen az utcáról cepel el a halál és felvonult egy század koldus, akinek e pillanatban semmi egyéb vágya, mint hogy a Jámor Bálint örökébe lépjen. A rendőrbiztos nem is tudott még választani közülök. Az volna tudniillik a feladata, hogy kikeresse a nagy nyomorúságban azt, aki a leginkább rá van szorulva a város három forintjára. Nem akarja azonban elismerni a dolgot, mert míg az öreg Jámor halálának híreről tudomást vesz mindenki, akit illet, akadhat az eddig jelentkezetteknel még nyomorultabb ember is.

— **Az új bajor nemzeti múzeum megnyitása.** Münchenben, mint onnan táviratozzák, ma délben nyitotta meg Luitpold hercegrégens az új bajor nemzeti múzeumot, amely a Prinzregenten-Strassen épült. Az ünnepen jelen voltak az összes Münchenben időző hercegek és hercegnők, az udvari méltóságok, a diplomáciai kar, a miniszterek és a hatóságok képviselői. Landman kultuszminiszter beszédében hangsúlyozta, hogy az új épület művészeti szépségéről és a benne kiállított műkincsekről fogva osztatlan csodálatot és örömet fog kelteni mindenkéül. Az új múzeum mint a műipari körökre nézve messze földön; egyuttal dicsősége Bajorországnak és a Wittelsbach háznak. A miniszter végül általános lelkesedéssel hochot kiáltott a régenshercegre. Ezután Luitpold régensherceg a múzeumot megnyitónak jelentette ki, egyben köszönetet mondott mindazoknak, akik az új múzeum létesítésében közreműködtek. Végül a régensherceg és a vendégek megszemléltek az épületet és a műkincseket.

— **A perzsa rendjelek.** A perzsa sah mindazoknak a főispánoknak, és törvényhatósági főtitkárságoknak, akik őt magyarországi útján Pozsonyól Zimonyig valamely város vagy vármegye nevében üdvözölték, rendjeleket adományozott: Beniczky Ferenc főispán a nap- és orszlán-rend I. osztályát, Turóczy Vilmos, Horváth Béla, báró Vojnich István, Schmausz Endre és Jurkovich Péter főispánok e rend II. osztályát s végül Broly Tivadar pozsonyi és Kosovác Fridolin zimonyi polgármesterek és Andrássy János esztergomi megyei alispán ugyan e rend III. osztályát kapták.

— **Haláloszás.** Dr. Vetscy István ügyvéd, a Nemzeti Tornaegylet alelnöke és a bányai evangélikus egyházkerület főjegyzője, ma hajnalban hosszas szenvedés után 49 éves korában elhunyt a fővárosban. A megboldogult igen rokonszenves, köztisztelőben álló férfi volt, aki különösen nemzeti tornágyúink fejlesztése érdekében rendkívül sokat tett. Halálát nagy család és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése hétfőn délután fél négykor lesz a Váci-körút 78. szám alatt lévő gyászszobából.

Özv. Löwy Károlyné, szül. Rothberger Katalin e hó 22-én Budapesten meghalt. A nemesszivűségéről és jótékonyaságáról általánosan ismert urnót, akiben Schwarz Felix bankigazgató neje szül. Löwy Helén édes anyját vesztette el. Őt gyermeke és nagyszámú s előkelő rokonság gyászolja. Temetése e hó 24-én ment végre, nagy részvét mellett.

Prokesch Antal m. áll. vasuti hivatalnok életének 44. évében 28-án reggel meghalt. Temetése szeptember 30-án délután 1/4 órákor lesz a II. ker. Medvet-utca 15. sz. a gyászszobából.

Geyer G. Gyula, az iglői főgimnázium nyugalmazott tanára, ma éjjel 72 éves korában Iglón meghalt. Geyer mint honvéd küzdött 48-ban és súlyosan megsebesült. A megboldogult 41 évig működött a tanári pályán.

— **A gellérthegy sziklák.** Ezek a főváros igazi drágakövei. Már ezrekbe kerültek és még ezrekbe fognak kerülni. Tegnap a főváros középítési igazgatója megint arra kérte a tanácsot, hogy még egy csomó sziklát bontasson le. Egy szakértő meg azt mondta, hogy ha tovább is robbantanak, egy szép napon az egész hegy megmozdul és beleszuszik a Dunába. Szóval annyira a baj az öreg Gellérthegygyel, hogy a fele is sok volna. Bontják, bontják és előbb-utóbb az lesz a vége ennek a bontásnak, hogy semmi sem marad a Gellérthegyből s unokáink már csak mint legendás földtömeget fogják ismerni azt a hegyet, amely oly sokáig hordta hátán a citadellát. Ugy látszik, a Gellérthegynek semmiféle bontással nincs szerencséje. Amikor arról volt szó, hogy a citadellát lebontják, erről tárgyaltak, írtak, vitatkoztak hosszú időn át. Most magával a hegygyel van baj. Nagyon szeretheti ezt a mi szép városunkat, hogy olyan nehezen válik meg tőle minden sziklája. Örök korára gyerekek iett belőle, rakoncátlan, vésott, kárteknő gyerekek, aki nem állja jötevőjét — kövel dobálni...

— **Zúlás.** Rendőri tisztviselő volt pár év előtt Aradon Aknai Szilárd, akit — mint Aradról táviratozzák — mint közönséges betört kisérték a csendőrök tegnap a törvényszéki palotába. Csak most derült ki, hogy Aknai tettese annak a betörésnek, amelyet nemrégiben az aradvárosi főpénztárnar elkövettek. A betörés körülményeiről azonnal látható volt, hogy azt a viszonyokkal ismerős ember követte el. Rövid nyomozás után elfogták az egyik tettest s az valotta meg, hogy Aknai volt a bűntárs. Köröztek s ennek alapján fogták el Borossebesen. Aknainak, ki most 30 éves, a városi főpénztárnar elkövetett betörésen kívül általában még sok bűn terheli a lelkiismeretét.

— **Egy volt miniszter büntettye.** Belgrádból jelenti egy félhivatalos közlemény: Genesics volt belügyminiszter, hir szerint, az állami pénzekkel való bűnös visszaélések és felségsejtés miatt üldözni fogják, mert a rendelkezési alap felhasználására nézve valótlan és koholt állításokkal igyekezett bűnös eljárását leplezni és e közben törvényellenes módon az uralkodó személyét is belevolta a vitába.

— **Agyonlőtte a saját gyermekét.** Nagyváradi tudósítók megrendítő szerencsétlenségről ad hírt. A biharmegyei Siterövölgy községben Tolya Lőrinc gazda észrevette, hogy a tengeri löldjét vadizsnó dézsmálja. Hajnaltáj puskával ment a kukoricába s mikor a magas levelek közt gyanus zajt hallott, oda durrantotta a fegyvert. Rémes sikoltás volt a lövése a felelet. A gazda odarohant és saját fiát találta vérében fekvő. Az apa golyója a szegény gyermek tüdejét furta keresztül s bár hamarosan orvosi segítségben részesítették, a fia kiszvedett.

— **A muzikusokigany szobra.** Kolozsvárott néhány lelkes cigánybarát szobrot állított Salamon Jánosnak, a tavaly elhalt kolozsvári cigányprimásnak és 48-as tábori zenésznek. A szobor mintáját már el is készítette Klöss kolozsvári szobrász. Életnagyságu mellszoborban van megörökítve Bem tábornok egykori kedvence muzikus, aki huszonkét zenészszel végigküzdötte az erdélyrezi hadjáratot. Az emlék talapzatát bányaköböl készítik, míg a szobrot karrarai márványból írajagák ki. Az emlékműre Szabolcska Mihály ír verset. A népszerű Janók primás szobrárt Minden-szentek napján fogják ünnepélyesen leplezni.

— **Vihar Csehországban.** A csehországi Leipa városban és környékén tegnap, mint onnan táviratozzák, nagy vihar dühöngött. A gyümölestermék teljesen tönkre ment. A vihar a városban is nagy károkat okozott. Nyolc házat teljesen összetört a szélvész s az embereket harminc méternyre sodorta a levegőben.

— **Egy híres cigányprimás halála.** Balázs Kálmán, a magyar cigánybandák egyik leghíresebb primása, halt meg tegnap délután 5 órákor Budapesten. Biharországból került föl a fővárosba. Debrecennek husz esztendőn át ő volt az első primása és a Tiszák gusztú kastélyának muzikusa. Tiszá Kálmánnak még ellenzéki vezér korában muzsikált, azonban később is kedves embere maradt. Akkoriban, a hatvanas és hetvenes esztendőben sem Geszten, sem másutt Biharban nem volt vigasság nála nélkül. 1879-ben került föl Budapestre, ahol mihamarabb kedvelt cigány lett az előkelő társaságoknak. Járt külföldön is, Németországban, Angliában és a tengeren túl, Amerikában. Eppen Londonban volt, mikor Viktória angol királynőt jubliálták. Meghívták az udvarhoz és Windsorban a királynőnek huzta a szebbnél-szebb magyar nótákat. Hatvanöt esztendőn élt és majdnem egy élszázadig első muzikus volt. A híres cigányprimást holnap, vasárnap délután 3 órákor temetik Magyar-utca 4. szám alatt levő lakásáról. Unokáncsose Radics Béla ma felkereste Halmos János polgármestert és tőle az elhunyt számára ingyenes sírhelyet kért a Kerepesi-úti temetőben. A polgármester a sírhelyet készséggel engedelmelte. A temetésen megjelennek a főváros összes cigányzenekari és muzikusszóló kísérik ki Balázs Kálmán örök nyugvó helyére.

EDLACH gyógyintézet

Alsó Ausztria, 15 percnyre Payerbachtól. Reichenau. Tulajdonos: Dr. Konrad. Gyógyfürdő, napos, szélitől óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizgyógyász. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Rendkívül enyhe ési klíma. — VIII. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. rosenkussal és értesítéssel szolal az igazgatóságra

— **Tüntetés a vasúti állomáson.** A nagyváradi vasúti állomáson, mint tudósítónk táviratozza, ma délelőtt érdekes jelenet játszódott le. Nagyváradon tudvalevően most készült el a téli színház, mert eddigelő Biharország fővárosában csak a nyári szinkörben játszottak. A szép város lázasan készül az első téli szezonra, melyet október 15-ikén nyitnak meg ünneppiossággal. Természetes tehát, hogy ma délelőtt, amikor a színtársulat érkezését jelezték, nagy soroggel gyűltek össze perronkon a színházbarátok, hogy a friss primadonnákat üdvözöljék. Csodálkozással nézték azonban, hogy a vasúti állomásnál tömördek román is gyűlekeznek vegyessen az egyházi és világi rendből. Ami nem kis örvendezést keltett a hazafias lelkekben.

— Mégis csak szót a románoktól, mondták, hogy ilyen testületileg kivonultak a magyar nyelv és művészet apostolainak fogadására!

De mikor aztán az alföldi vonat berobogott: megkapták a magyarazatot, mért gyűlekeztek oly nagy számmal a románok a perronon. A vonatból ugyanis nem hogy egyetlen primadonna arcoskájja sem kandikált elő, de még csak egy árva kórta sem szállott le. A vonat, amely *Szarvasról* hozta Somogyi Károly színtársulatát, elkésett, s az aradi vonat nem várhatta be a esatlakozást. Így aztán a várva-várt színészek helyett lezállott a vasúti kocsi *Mangra* Vazul, az új nagyváradi görög-keleti püspöki helynök, aki állását elfoglalni jött Nagyváradra. A románság körében felhangzott a kiáltás:

— So treasca!

Amire aztán a magyaroknak sem kellett egyéb. Olyan parázs kis tüntetés keletkezett, hogy csakugy zugott bele az állomás épület. Viharosan hangzott a tiltakozás:

— Magyarul!

— Abeg Mangra! Le vele!

A nagy zajban *Gróza* János esperes próbált szóhoz jutni és üdvözölte az új helynököt, amire Mangra szintén románul felelt, biztosítva hivőit jóindulatáról és hazaszeretéről. A beszédek alatt egyre viharosabban hangzott:

— Le vele! Magyar földön magyarul beszéljenek!

A románok nagy esőndben vonultak el a pályaudvarról s délben az új helynök tiszteletére a Zöldfa-szállóban lakomára gyűltek egybe. A habituék várákozása pedig délután nyert kielégítést: akkor érkezett meg végre a színtársulat amelyet aztán annál lelkesebb óvációkban részesítettek.

— **Komloska pusztulása.** *Sátorajha-Ujhely*-ről táviratozzák, hogy *Komloska* községben nagy tüzvész pusztított. Negyven lakóház és harminctől melléképület elhamvadt. Azonkívül a lakosságnak egész évi termése a lángok martaléka lett. A tüzvésznek emberélet is esett áldozatul. *Fehér* János községi bíró felelőse mentés közben az égő zsarátnokok közé került s ott széná égett. A vármegye alispánja a koldusbotra jutott nép segítségére sietett.

— **Szocialisztikus agitáció nem ok a kiutasításra.** A belügyminiszter mondja s ez körülbelül azt jelenti, hogy abban az elbánásban, amiben a rendőrség eddig részesítette a szocialistákat, alapos változás áll be. Ennek a fontos nyilatkozatnak, ami különben egy fölébbzés sorát intézte el, az az oka, hogy az államvasutak gépgyárának igazgatója panaszt tett a rendőrségnél néhány szocialista agitátor ellen. Az a panasz, hogy kívülről szították a gépgyár munkásainak sztrájkját. A rendőrség még a régi módi szerint bánt el a bepanaszoltakkal. Letartóztatta, valószínűleg lefotografáltatta őket, ha ugyan nincs még benne az arcüképük a rendőrség albumában s aztán kerek öt esztendőre kiutasította őket a fővárosból. Hárman voltak ők a gonoszok: — *Steinberger* Sándor kárpitós, *Schneller* Gyula szobafestő és *Alkin* Jakab bádógos. Mind a hárman fölébbzettek az ítélet ellen s a belügyminiszter nem is hagyta jóvá a rendőrség intézkedését, mert — amint az indokolás kimondja — a szocialis agitáció nem ok a kiutasításra.

— **Jubiläum a Nemzeti Zenedében.** *Vajdaffy* Béla, a Nemzeti Zenede érdemes tanára, most telttűbe be szolgálatának huszonötödik évét s az intézet előjárósága és tanári kara ebből az alkalomból jubileumi ünnepet rendezett tiszteletére. Az ünnep a Zenede nagyertermében folyt le, hol nagy számmal jelentek meg a jubiláns tisztelői és barátai. *Ernyey* József, a tanártestület képviselője lelkes szavakban méltatta a jubiláns művészi és hazafias érdemeit s átnyújtotta neki a tanári kar ajándékát, egy pompás briliáns gyűrűt. *Dárday* tükör felolvasta *Zichy* Géza grófnak, a zenede elnökének az ünnepelthez írt meleghangú üdvözlő levelét. Azután lakomához ült a társaság *Fenyvessy* Adolf az igazgató-választmány nevében köszöntötte föl a jubiláns, akik szép beszédben élelték *Antal* Károly tanár és *Halász* Gyula igazgatót is. A jubiláns a jelen voltak zajos élénzésében *Bartay* Ede kir. tanácsos igazgatóra üritette poharát. A lakoma lelkes hangulában éjfélkor ért véget.

— **A könnyelműség áldozata.** Nagy szerencsétlenség történt ma hajnalban három óra felé a kőbányai uton. *Szöllösi* István 25 éves és *Dirbusz* József 29 éves napszamosok, akik a pályatest őrzésére voltak kirendelve, a Ganz-gyár közelében a sinek közé feküdtek, a lokomotivokból kikötört langyos hamurakásra. Mélyen aludtak, amikor hirtelen dübörgéssel közeledett az 1212. számú lokomotiv. Így történt azután, hogy mind a ketten a gép alá kerültek. A gépész észrevette a bajt, de már nem segíthetett. A kerek *Dirbusz*nak eltörték bal karját, jobb kezefejéről lemetstették az ujjakat. Szöllösiének pedig eltörték a gerincoszlopát. Mind a kettőt eszméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba.

— **Eltűnt hatvanezer korona.** *Szegedi* levelezőnk táviratozza, hogy az *oravicai forgalmi hivatalban eltűnt egy vasszekrény, amelyben 60,000 korona volt a pénz az együtt.* A pénzes ládát az említett összeggel a szegedi vasúti üzemeltetőségétől tegnap délelőtt vitték Oravicára, hogy a hónap utolsó napján esedékes fizetéseket Oravicán és a szomszédos helyeken teljesítsék. A pénzesláda kíséretével *Lantos* Antal hivatalnok volt megbízva. A pénzesládát, amely éjjel érkezett Oravicára, a forgalmi hivatalban helyezték el és egy fél óramulva észrevették, hogy a vasszekrény eltűnt. *Klinger* állomásfőnök a szegedi üzemeltetőséget táviratilag értesítette, egyúttal pedig jelentést tett a csendőrségnél, mire *Sikorszki* Zsigmond esendőrhadnagy megindította a nyomozást, de eddig nem sok eredményt. Érdekes, hogy a múlt évben egy alkalommal, mikor ugyanez a pénzesláda megérkezett, betörést kísérletet meg a forgalmi hivatalba, de akkor az állomásfőnök felébredt álmából, zajt csapott és a betörők elmenekültek. Most megismételték kísérletüket, ezúttal sikeresen. Az eset a szegedi üzemeltetőségnél nagy konsternációt keltett és Erdélyi Béla tükört azonnal leküldték Oravicára az ügy megvizsgálására.

— **Zajos választás a műegyetemen.** A tudományegyetemen végbement választatásoknak egy kis utójátéka akadt ma a műegyetemen, ahol ma tartották meg a műegyetemi körben az elnökválasztást. A szavazás ma este hat órára volt kitűzve s a műegyetem egyik tantermében folyt le. Itt is két párt állott egymással szemben: a liberális és a klerikális párt, azzal a különbséggel, hogy a műegyetemi liberális párt, amelynek *Bárány* Géza volt az elnökjelöltje, még tavaly fölvette a műegyetemi nemzeti párt nevet, amelyet a tudományegyetemen a klerikálisok foglaltak le maguknak. A műegyetemi klerikális pártnak *Melzer* Béla volt az elnökjelöltje. Mindkét tábor erősen szervezkedett, amire jellemző adat az, hogy míg a múlt évben alig volt 300 tagja a műegyetemi körnek, az idén körülbelül 1200-an iratkoztak be. A ma esti szavazás körülbelül negyed tíz óráig tartott. Ekkor hirdették ki a szavazás eredményét, amely a nemzeti párt nevet viselő liberális pártra volt kedvező. Az eredmény szerint *Bárány* Géza választották meg 46 szótöbbséggel elnöknek. Amikor ezt kihirdették, a Melzer-párt nagy zajongásban tört ki s ebben még a rektora iránt köteles tisztelet sem akadályozta meg, aki mindvégig ott volt a választáson. A Melzer-párt emberei azt vitatták, hogy *Melzer* győzött hat szavazattal.

A Melzer-párt zsidóellenes dalokat énekelve, kivonult a műegyetem elé s ott inzultálta a *Bárány*-párt embereit. Ezekből az inzultusokból formális verekedés keletkezett. A Melzer-párt emberei egyre kiabáltak:

— Üsd a zsidót! Le a liberálisokkal!

A jelszót kiadták s a két tábor botokkal támadt egymásnak. A klerikálisok ismét idegen elemeket hívtak segítségül s így történt, hogy *egypár liberális műegyetemi hallgatónak bevették a fejét.* *Orbán* József műegyetemi hallgató olyan súlyos sebeket kapott a fejére, hogy aléltan vitték be az Othon-kávéházba s mintán ott kimoszták a sebeit, a mentők vitték a lakására. A Melzer-párt is az Othon-kávéházba vonult s nagy áldomást ittak a maguknak reklamált győzelem öröme. A verekedésre a rendőrség is elszöletett és elvitt magával vagy tizenkét fiatal embert, akik a verekedésben résztvettek. Ezek közül azonban alig egy-kettő műegyetemi hallgató, a többi mesterlegény. A Melzer-párt emberei az éjjel elemek az *Alkotmány* szerkesztőségébe, ahol mint győztes párt mutatták be magukat és üdvözlő beszédeket mondtak.

Dezrecenből táviratozzák: A budapesti egyetemen uralkodó klerikalizmus ellen tiltakozó gyűlés volt ma este. A gyűlést *Szigly* senior elnökletével 400 akadémiai hallgató vett részt. Budapestről a nemzeti párt részéről *Brázdovay* és *Köpöcsy*, a liberális párt részéről *Szendy* és dr. *Wolfner*, mint meghívott vendégek jelentek meg. *Kun* Béla előadó határozati javaslatot

terjesztett elő, amelyben az ismert egyetemi tüntetések miatt az eddigi irány és vezetőség ellen megbotránkozását és rosszaságát fejezi ki. Azt követeli a nemzeti párttól, hogy a klerikalizmus és néppárti elemektől tisztítsa meg magát. Az indítványt *Sipos*, *Kenény*, *Takács* és többek felszólalása után óriási lelkesedéssel elfogadták. *Köpöcsy* védekezni próbált, de erre még nőtt az ingerültség a klerikalizmus ellen, úgy, hogy *Köpöcsy* az ifjúság vezetői alig tudták az inzultusoktól megvédeni. *Szendy* a közgyűlés óriási megbotránkozására között sorolta fel a budapesti választási visszaéléseket. A gyűlés után nagy hazafias tüntetés volt. Az *Alkotmány* Debrecent támadó cikkeért elégették. A Csokonai-szobornál dr. *Wolfner* óriási tetszés mellett lelkes beszédet mondott. Utána a menet zászlókkal a himnusz és a Kossuth-nóta éneklése mellett végig vonult a város főbb utcáin.

— **Házasság.** Dr. *Asztély* Sándor fővárosi ügyvéd, ma délelőtt a kálmányi református templomban vette oltárhoz *Wickel* Antoinette kassasszonyt, *Wickel* János Henrik grönwohldi (Holstein) részvénytársasági vezérigazgató leányát. Az esküvőn nagyszámú előkelő közönség volt jelen.

Kovács Béla belügyminiszteri fogalmazó tegnap vezette oltárhoz *Osváth* Paulát, dr. *Osváth* Albert, a közegészségügyi tanács tagja, fővárosi m. kir. rendőr- orvos leányát.

Öndro Mátyás október 14-ikén délután 4 órakor a Kálmányi Református templomban esküszik örök hűséget *Fekete* Erzsébet kassasszonynak.

Dr. *Káldor* Gyula fővárosi ügyvéd, eljegyezte *Adler* Janka kassasszonyt, *Adler* Ignác budapesti nagykereskedő leányát.

— **Üngyilkos bankár.** *Stuttgartból* jelentik, hogy ott egy *Schmoller* Károly nevű bankár, miután a nála letébe helyezett összegeket elsiikkasztotta, üngyilkosságot követett el, hogy a törvény büntető kezét elkerülje. Még nem tudják, hogy ki mennyivel károsodott, de amny bizonyos, hogy a kár óriási.

— **Elegt szenvedtem.** Ezt írja utolsó leveleiben egy valamikor jobb napokat látott ember, aki ma Budapestben felakasztotta magát. *Fülöp* József tájnyai születésű 40 éves ember az üngyilkos, aki a Bajnok-utca 31. szám alatt lévő lakásán ölte meg magát. *Fülöp* Tárkányban született, ott is nevelkedett, s szülőitől örökölt szép vagyonnal külföldre vállalatokba jött. Meg is nősült, de dolga rosszra fordult. A vágyon lassanként elusztott, s felesége is elvált tőle. *Fülöp*öt ez nagyon elkeserítette és az ivásnak adta magát. Az utóbbi időben napszámból tartotta fön magát s végre ma reggel üngyilkossá lett. A jobb módhoz szokott ember cédulát hagyott hátra ezzel a fejrassal:

— *Szenvedtem elegt — elég volt.*

Holttestét beszállították a törvényszéki orvostani intézet halottasházába.

— **Tűz.** Nagy tűz volt ma reggel hat órá tájban az Ipar- és Tinódy-utak sarkán levő *Feibel* és *Zajcsák* féle butortelegen. A gyárépület teteje kigyuladt és a tűz olyan gyorsan terjedt, hogy a tüzőlők alig tudták eloltani. Leégett az egész telep tetőzete, ezenkívül pedig az egyik gépház egészen elhamvadt. A kár nagy. A rendőri sajtóiroda azonban tudomást sem vett a dologról.

— **Egy gépgyáros balesete.** *Röck* István gépgyárost súlyos baleset érte a napokban. Amint a Légymunkaeron létesített új telepről hazafelé lovagolt, a kelenföldi uton beszakadt a lova alatt egy csatorna, amelyet az utaközvetet alatt csak vékony deszkareteg fedett. A lova maga alá temette lovasát. A súlyosan megsebesült *Röck* Istvánt, ki több esontörést szenvedett, gellérhegyi lakására vitték.

— **Az osztályorsorsjegyűk húzása.** Az osztályorsorsjegyűk mai húzásán *sázezer* koronát nyert 74425, *hatvanezer* koronát 45629, *ötezer* koronát 87888 95616 99822 71440, *kétezer* koronát 92551 4173 66661 8611 26498 71141 99187 58488 80994 82303 83814 36284 83477 86560 41651 61510 43209 55586 73880 11 64429 79651 39745, *ezer* koronát 18598 40498 85081 91459 16148 92223 54501 95102 83102 86588 8221 54223 44108 65011 18328 55978 52899 73673 3616 70039 71481 22094 5896 39237 84235 50179 43444 73111 15146 97114 82539 41161 65040, *ötszáz* koronát 58216 17459 33305 33572 96915 9933 88001 43491 76305 85743 47893 33901 88228 46204 38369 70000 22385 27106 7519 24476 85771 20957 11453 99827 85545 53242 88714 47235 18530 23717 41369 43310 13924 25737 95799 91179 46171 29390 95119 74068 53701 93120 22673 99975 29578 67755 39002 73973 32797 65462 30161 1261.

Ajánljuk az osztályorsjegy-vásárlóknak *Lukács* Vilmos bankházát, (Budapest, V. Fűrőd-utca 10. szám.)

A *sázezer* koronás főnyereményt a *Hecht*-bankház ügyfelei nyerték meg. A *hatvanezer* koronás főnyereményt a bankkegyesületi váltóüzlet részvénytársaság (V. Fűrőd-utca 1.) által eladott 45629. számú sorsjegy nyerte.

— **Gyújtogatók.** A biharmegyei *Besek-Böszörmény* községben minduntalan tűz üt ki s kétségtelen, hogy gyújtogatók keze okozza a veszedelmet. Pár hét alatt *husz* esetben csaptak magasra a lángok a helységben, többnyire éjszakának idején. Legutóbb *Jakabovics* Sámuel háza gyuladt ki — másodsor egy hét alatt.

Egyéves önkéntesi felszerelések minden fegyvernemhez legolcsóbban és legjobban készíttetnek Kolarits Mándor első délmagyarországi egyenruházati intézetében Temesváron.

A tüzet eloltották s az udvaron levő kazalban csóvát találtak, ami bizonyossá tette a gyújtogatást. A községbeliek elhatározták, hogy ha újabb tüzeset történik, kéri a *státium* elrendelését.

— **A perzsa nagyvezír látogatása.** A perzsa sah birodalmi kancellárja, *Emin Sultan Sadrozam*, elutazása előtt a Palais Royalban nagyobb bevásárlást tett és a cég főnöke, *Orlai Sándor* előtt örömeinek adott kifejezést, hogy alkalma volt megismernie céget, mely már hat éve udvari szállítója a sah ő felségének, és a fő- és székvaros egyik díszét képezi.

— **A perzsa sah ő felsége** a kitünő hírnöknek örvendő *Brachfeld F.* császári és királyi udvari szállító céget (V. Dorottya-utca 7. sz.) a neki szállított divat-tárgyak feletti teljes megelégedése jeléül *perzsa császári udvari szállítóvá* nevezték ki. A magyar ipar ezen újabb diadalát örömmel említheti fel és megjegyezzük, hogy *Brachfeld F.* az egyedüli, aki most e magas kitüntetésben részesült.

— **Somossy mulató.** Mint már közöltük, október elsején kezd meg az újonnan szedődött operettársulat a *Zuavok* című operetben első vendégjátékát fényes kiállítással és új jelmezekkel. Ez alkalommal lesz a bemutatója az új szenzációs műsornak.

— **Vasárnap a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma — mint vasárnapon rendszeren — közleményeit délelőtt 11–12-ig olvastatja fel, délután pedig 4 órától háromnegyed 7-ig katonazenét közvetít. Este a Hírmondó közéleti fogja a n. kir. Operaházban színekül Tannhäuser, Wagner Richard regényes operáját, melynek örökség zenéje mindenkor kellemes szórakozást szolgál. Az opera közvetítés után még katonai- és cigányzene lesz hallható 11 óráig.

(x) **Ha öszül a haja,** használja Zoltán *Hair-regenerátort*, mely a haj eredeti szímet adja vissza. Ara 2 korona Zoltán gyógyszerárban, Budapest, Sétány-utca és Szabadság-tér sarok.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

(x) **Az állatkertben** az első nagy állatkisorsolás vasárnap, e hó 30-án délután 6 órakor hatósági ellenőrzés mellett lesz megtartva.

(x) **Az Éden-színház** vasárnap két bucsu előadást tart. Délután 1/2 órakor mérsékelt belépődíj mellett lesz az egyik előadás. Ezen a bucsu előadás a színház gazdag műsorának legérdekesebb számait fogja bemutatni s így különösen a családok figyelmébe ajánljuk.

A király Görzben.

— Távirati tudósítás. —

Görz, szeptember 29.

Ünnepi díszben üdvözölte Görz város lakossága a királyt, aki ma a város jubiláris ünnepségeire ideérkezett. Ő felsége ma reggel kilenc órakor dr. *Körber* miniszterelnök, gróf *Paar* lovassági tábornok és *Bolfras* tábornagynagy főhadsegének kíséretében érkezett meg. A pályaudvaron megjelentek ő felsége fogadására a helytartó, a tartományi kapitány, a hadtestparancsnok, a polgármester a községtanács élén, a hivatalnoki kar és a nemesség. Ő felsége megzemléte a díszszázadot, mire a tartományi kapitány rövid beszéddel üdvözölte őt; ő felsége néhány szóval válaszolt. *Venutti* polgármester ezután olasz nyelven beszédet intézett ő felségéhez, melyben *Görz* hű lakossága nevében üdvözölte és köszönetét fejezte ki a legfelsőbb látogatásért, amelynek emléke drága örökségként fog atyáról fiúra átszállani, mert ezáltal megújították azok a kötelek, melyek *Görzöt* négy évszázad óta egybefűzik a dicső uralkodóházzal. Ő felsége olasz nyelven következőleg válaszolt:

Oszintén örültem, hogy e jelentőségteljes alkalomból hosszú idő után ismét eljöhettek az ország szép fővárosába, melynek lakossága mindenkor oly sok bizonyítékát adta hű szeretetének és ragaszkodásának. Meg vagyok győződve, hogy ezúttal is ugyanazzal a lojális érzelmezzel találkozom, melyekben *Görz* városa mindig egynek érezte magát az egész országgal és ezért szívesen időzöm önök közt és örömmel fogom látni e város kulturális haladását, mely állandó uralkodói gondoskodásom tárgya marad.

Ő felsége ezután kezét nyújtotta a polgármestereknek, üdvözölte a jelenlevő méltóságokat, köztük báró *Calice* nagykövetet és ezután a harangok zugása közt a városba hajtott. A *Via Giardino* végén felállított emelvényén a görzi hölgyek üdvözölték ő felségét, aki kiszállt a kocsiból, többször a hölgyek közül bemutatott magának, ezekben kezét nyújtott és köszönetét mondott az üdvözlésért. A polgármester leánya bokrátt nyújtott át ő felségének, a mit a király kegyesen elfogadott. Ő felsége azután ismét kocsiba szállt és az Ignác-templomhoz hajtott, ahol *Missia* bibornok hercegeknek ünnepes teudeumot tartott. A csapatok elvonulása után ő felsége a kerületi kapitányság épületében levő szállására hajtott.

Ott fogadta ő felsége a tartományi rendek hódolatát. *Pajer* tartományi főnök a hódoló deputáció élén

az uralkodóhoz beszédet intézett, amelyben első sorban megköszönte, hogy ő felsége résztvesz a jubileumi ünnepek és kifejezést adott az általános örömeinek, hogy ő felségének hódolhatnak. A terrászon elhangzott Hoch! — evviva! — és zsvivó! — kiáltásokra kezdetét vette a nagy téren egybegyűlt tömeg megszerű tüntetése. A téren felállott zenekar rázendített a néphimnuszra, megkondultak az Ignác-templom harangjai s a kastély felől ágyudörgés hangzott, fel. Miután a tüntetés véget ért, a király átvette a tartományi főnök által átnyújtott emlékérmét és annak beszédére a következőket válaszolta:

Belső örömmel és megelégedéssel fogadom hűségnek grófságom, Görz és Gradiska tartománygyűlésének hódolatát. A hűségnek és ragaszkodásnak a fogadalm, melyet a tartományi képviselőlet ebben az emlékező pillanatban tett, újabb ünnepélyes megerősítése azoknak az érzelmekeknek, melyeket a tartomány házambhoz való tartozásának négy százada alatt a sorsnak minden fordulatában áldozatkészen megörözt és éppen most ezen a hazafias emlékünnepen lélekemelőn kifejezésre juttatt. En ebből azt az ígérteket és biztositókat meritem, hogy a császár és birodalom iránti hűségnek ősi hagyományos örökletét Görz és Gradiska lakói a kései nemzedékekre is át fogják örökíteni és hogy ez az öröklet továbbra is az a kötelek marad, amely Isten segédelmével fejedelmet és népet feloldhatatlann összeköt és gazdag áldás forrása lesz. Ebben a szilárd bizalomban akarom megőrizni a nekem felajánlott emlékérmét a mai nap emlékeztetőre és mint jelképes zálogát a nyilvánított hűség hazafias érzelmeinek és egyetértő közreműködésünknek az ország javárá. Atyai szeretetem és gondoskodásom szeretett tartományom, Görz és Gradiska lakossága iránt soha el nem mulik.

Mikor ő felsége bevégezte beszédét, a terrászon egybegyűlt népképviselők újból dörgő Hoch!, evviva! — és zsvivó! — kiáltásokban törtek ki és megismétlődött a közönség tüntetése.

Délután ő felsége jelenlétében leleplezték azt az emléktáblát, amely Görz- és Gradiskának Ausztriához való 400 éves tartozásának emlékeztetőre készült. Az emléktáblát kerek, domboru képek veszik körül, amelyek az ő felségének átnyújtott emlékérem két oldalát mutatják *Ferenc József*, továbbá *I. Miksa* császár és *II. Leonhard* gróf képével.

Később ő felsége meglátogatta a gyümölcskiállítást, az új szinylőkházat és a tüzérégi kaszárnyát, aztán visszatért szállására, ahol 6 órakor udvari ebéd volt.

Este fényesen kivilágították a várost és a polgárság fáklyásmenetet rendezett. Több ezer fáklyavívó fáklyáit magasra emelve a közönség viharos ováció közt vonult el ő felsége szállása előtt. Az örömmiald tetőpontját érte el, mikor ő felsége megjelent az első emelet egyike ablakánál. A rendet sehol sem zavarták meg.

*Görz*ből táviratozzák, hogy *Cormons* város polgármesterét ma ott szívészékhűdés érte. A polgármester a községek hódoló feliratát kocsin vitte *Görz*be a király elé s a kocsiban érte a szívészékhűdés. Haldokolva vitték egy közeli házába.

Anarkhista vezérek.

Budapest, szeptember 29.

Nagy feltűnést keltett az a rüpirat, amely nemrég *Zürich*ben került ki a sajtó alól és amelynek szerzője bebizonyította, hogy apróra ismeri az anarkhistákat és titkos lézskéiket.

Ugyanaz a főrangú szerző most ismét az anarkhista-vezérekről írt egy nagyon figyelemreméltó könyvet, amelyben a világ rendőrségei sok becses adatot találhatnak. A kis füzet az anarkhizmus keletkezését tárgyalja és ebben a részben adja *Bakunin*nak, az anarkhizmus megalapítójának életrajzát, majd áttér a többi vezér ismertetésére.

Bakunin után *Dave* Viktor vízsi a vezetőszeret. *Dave* most ötven éves és Londonban él. Származását titok fedi. Állítólag egy francia hercegnek a természetes fia. 1868-ban lépett fel először *Bakunin* mellett az anarkhista propagandával, tizenkét év múlva aztán száműzték Franciaország területéről.

Németországba ment, de csakhamar elfogták *Augsburgban* és mint veszedelmes agitátort két évi fogházra ítélték. Alig szabadult ki börtönéből, átköltözött Londonba és innen hajtottá végre bosszúját *Rumpf* frankfurti rendőrfőnökön, aki őt fogházba juttatta. *Bérgyilkos* által megölette *Rumpf*ot. A tettét kivégezték, de *Dave* nem kelte hurokra. Azóta állandóan az angol fővárosban él s teljes biztonságban érzi magát.

Dave tehetséges író, aki francia, angol, olasz és német lapokba ír, többek közt a *Revue-de-deux-Mondes*

is gyakran közöl tőle cikkeket. Folyékonyan beszél és ir hat nyelven. *Haygase-Hikben* előkelően berendezett lakásában adnak egymásnak találkozókat a világ minden részéből összesereglett veszedelmes alakok. Iróasztalán több, fekete bőrkötésű nagy könyv hever: *anarkhista közgyűlések jegyzőkönyvei*. Mennyi iszonyu titokról, közönség merénylőletről beszélnek ezek a fekete könyvek! *Dave* egész nap anarkhista üléseken van, levelezésben áll a világ valamennyi anarkhista szöveteivel és fogadja a sötét tervekéről beszámoló anarkhista küldötteket. Talány, hogy honnan veszi a pénzt a fényűző élethez. *Peukert*, az ő legelkeseredettebb ellensége, azzal vádolja *Dave*t, hogy titkos kabb a francia és az angol rendőrségnek és *Judaspénzből* építette londoni házát.

A másik vezér, az augsburgi származású *Most*, ötvennégy éves. Könyvkötőinasból lett az anarkizmus egyik vezetője. A hatvanas évek végén Bécsben kezdte meg az anarkhista propagandát, de egy izgató beszédeért két hónapra elzárták s alighogy kiszabadult, felségserét miatt öt évre ítélték el. Csak fél évig raboskodott, mert egy általános amnesztia neki is megadta a szabadságot. Hogy miként használta azt fel, az kiderül abból, hogy nemsokára kiutasították az osztrák területéről.

— Uram, ön föllájitja a népet — így szólott hozzá a bécsi rendőrfőnök. Ön nem volt érdemes a kormány jóitéményére s azért a kormány önt Ausztriából örökre száműzi.

— Örökre? kérdezte *Most*.

— Igen, örökre! volt a válasz.

— De hát ki kezkesedik az osztrák kormánynak arról, hogy Ausztria örökre fennmarad? — vágta a rendőrfőnök szemébe *Most*.

Bécsből *Lipcsébe* ment és mindjárt felkereste *Liebknecht*et, aki azonban nagyon hidegen fogadta.

— Jó reggelt, *Liebknecht* polgártárs! üdvözölte az anarkhista-vezér.

— Jó reggelt, *Most* polgártárs! Mit kíván?

— Munkát! felelt *Most*.

— Nincs az ön számára. Isten vele polgártárs!

Most ezután *Chemnitzbe* ment, ahol átvette egy lap szerkesztését. Többször jutott összeülőközésbe az államrendőrséggel. 1871. szeptember 2-án arra igazgatta a népet, hogy a helyett, hogy zászlót tűznének házaikra, ragasszák a kapukra és az ablakokra az *adóveikeit*. Ezért a tüntetésért nyolc napi fogházra ítélték. Három évvel később *Chemnitz* városa a birodalmi gyűlésbe küldte őt képviselőjéül, közvetlenül aztán mástéli ví börtönbüntetést kapott. Kiszabadulása után átvette a berlini *Neue Presse* szerkesztését, de nemsokára kintasították Németországból. Londonba ment s szerkesztette a *Szabadság* című anarkhista lapot. Ebbe *II. Sándor* cár meggyilkolása után olyan lázító cikkeket írt, hogy mástéli ví börtönt kapott érte. Büntetésének kitűtése után *Amerikába* költözött, de az *Egyesült Államok* kormánya sem packázott vele: alig hogy megkezdte agitációját, két évi fogházra ítélték. Attól fogva nem valami nagy a tekintélye az anarkhisták közt.

Bakunin, *Dave* és *Most* — ez a triumvirátus volt az anarkhizmus megalapítója; *Peukert*, *Neve* és *Reinsdorf*: ez a triumvirátus megosztzkodott az alvezérségen. Ausztriába a dicsőség, hogy az emberiséget *Peukert*tel megajándékozta. 1882-ben kivándorolt onnan és öt évig az anarkhistákon élésködött, hatalmas termetű, fekete hajuszakállú, rekedt hangú szájhős, aki az anarkhista gyűléseken megényegeit az egész kontinenst, hogy levegőbe rüpti, de mindig átadja a teret másnak, arra hivatkozva, hogy ő nagyon is ismert személyiség. Társai gyáva szájhősnek hívják, de azért mégis félnek tőle. *Peukert* szerkeszti a *Forradalmár* című lapot.

Reinsdorf Ágoston soká gyászolták az anarkhisták, miután *Halleban* kivégezték. Betűszedőből lett anarkhista, még pedig a legveszedelmesebb fajtajából. Amikor a *Niederwald*-emlék leleplezésének alkalmából tervezett merénylete meghiúsult s ezért törvénszék elé állították, így szólott a bírósághoz:

— Csak hatalmi kérdés, hogy én állok itt önök előtt és nem ez a bíróság előtem. Ha az anarkhistáknak hadseregeik volnának, akkor nem állanék szóba önökkel!

Életének tizedrésztét börtönben töltötte *Reinsdorf*. *Dave*val mindig hadilábon volt s felváltkodott írónak estfoltá őt.

Neve János a tett embere. Soha sem beszél, de cselekszik. Még legbizalmasabb társai sem tudják, hogy hol lakik, merre utazik. Mindenütt van, megjelenik, eltűnik, mint az árnyék, senki sem tudja, merre vette útját. Az anarkhisták a *fekete lézék*nek hívják. Bizonyosan alaposan rászolgált erre a névre. Mindig álne-

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest. VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finanszíroz találmányokat és bejelentőket és mustárat.

Felvilágosítás díjtalan

vek alatt utaztak: Jean Courth, Stevens, Peter Jensen a kedvenc nevei. 1884-ben tizenhat társával együtt örökre számított Svábjából, de azért nagyon gyakran megfordul ott. Asztalos mesterséget tanult s egy kis vagyonnyal szerzett a munkájával. Ez az asztalos-anarkhista nem hiúságból gyilkol, mint sok társa, hanem meggyőződésből. Ő az anarkhista könyvvezetője, a Szabadság lap expeditora s ha valahol merénylet történik, Neve nek ugyanakkor asztalosműhelye van s szorgalmasan dolgozik a gyalpadon, míg bátorsággal kerekelt oldalhat az illető országból.

A fekete kéz a legveszedelmesebb anarkhista.

Óh, Kína!

— Jelenet. —

Egy ur: Jó reggelt. Hogy van kedves nagy-nénje?

A másik: Köszönöm, jól. Mit szól a khinai eseményekhez?

Az egyik: Roppant érdekes. Kár, hogy az a szegény Tuán megölte magát...

A másik: Dehogyan ölte meg magát, kineveztek miniszterelnökké. Így olvastam.

Az egyik: Én meg úgy olvastam. Aztán Walderseevel sem vagyok tisztában. Megérkezett, nem érkezett...

A másik: Én ma azt olvastam róla, hogy megérkezett, de fájdalom, nem érkezett meg. És pedig azért érkezett meg, mert ha nem érkezett volna meg, akkor megérkezett volna.

Az egyik (gyanasúan néz rá): Ugy rémlik, hogy ön kissé bizarr mondatfűzést használ...

A másik: Dehogyan. Csak egybefoglaltam mindazt, amit ma az újságokban olvastam. Éppugy vagyok Oroszország szerepével. Oroszország ugyanis azért vonult vissza, mert még az összes csapatai Pekingben vannak. Élénken részt vesz a küzdelemben, de az egész dologról nem akar semmit tudni. Ennek két oka van: az egyik az, hogy érdekei vannak Kínában, a másik pedig az, hogy nincsenek érdekei Kínában... (szeme vadul forog.)

Az egyik: Barátom... én tudok egy orvost... öt évig volt asszisztense Laufenauernek...

A másik (dühvel folytatja): Li-Hung-Csang és Sing-Seng-Sang azt akarja, hogy King-Beng-Csung menjen Pu-Csu-Fuba. De Ri-Pi-Ti nem megy Csum-Bum-Dumba, mert ő inkább Cing-Be-Kyanga megy...

Az egyik (salogatni kezd): Nem jönne egy kicsit sétálni? Menjünk a Markó-utcába... nem is hiszi, hogy lejődik ez a Pest... megnézzük a mentőegységet is...

A másik (most már ordít): Delcassé azt izente Bülownak, hogy Goluchowski nem tárgyal Chamberlainnel, mert Li-Hung-Csang ötezer Yang-Cze-Kiangot kért kölcsön Robertstól. Waldersee megfizette, de kikötötte, hogy a Pecsili-üzből Seymour vezénylete alatt löjje Pekinget. Peking erre azt mondta...

Az egyik: Tudja mit, jöjjön egy kicsit a Hűvö-völgybe... ez a magyar Gastein... (megfogja a karját.)

A másik: Peking azt mondta, hogy Rudyard Kipling hiába dorgálta meg Stadler érseket, azért Lipót Szalvátor mégis elkísérte a sahot az Operába, hogy azt ne mondja senki, hogy nem kapott reményeket, utóvégre a szután is ember és Draga Masin az ő prófétaja, ugye kedves Strossmayer?...

Az egyik: Strossmayer az öregapja, szegény barátom, de most már igazán jöjjön velem a Lipótmezőre. Megnézzük a Hentzi-szobrot. Mikor látta utóljára? Hé, fiakker!... (Kocsiá ünek.)

— o —

SZÍNHÁZ, ZENE.

Operaház. Az Operaházban ma este Faust került színpadra, amelynek címszerepében Dippel folytatta vendégszereplését. Gounod zenéjének ideális világába jól illett bele szép megjelenésével, előkelő énekművészetével és hajlékony, bár egyáltalán nem káprázató hangjával ez az elégáns énekes, akinek egyénisége és művészi sajátossága, úgy látszik, rokonszenvéssé kezd válni közönségünk előtt. Meleg, intenzív sikere volt.

A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti Színházban jövő pénteken, október 5-ikén kerül bemutatásra Dumas Sándornak A tékozló apa (Un père prodigue) című színműve. A darabot a Théâtre Français 1898-ban elevenítette fel s azóta állandó műsordarabja. A Nemzeti Színház személyzete nagy gondnal és teljes ambícióval készült a darabra, amelyből már hetek óta folynak a színpadi próbák. Az ötletvonásos színmű főszerepeit: Ivánfi, Gyenes, Császár, Horváth, Hetényi, Latabár, Rákosi Szidi, Heltseyi Aranka, Mészáros Gizella, Paulayné stb. játsszák.

Lorenzo Magnifico. Tegnap volt a bemutatója Rudnai Győző 4 telvonásos tragédiájának, Lorenzo Magnificonak, mely annak idején Somló Sándor Fra Girolámoja mellett a Teleki-pályázaton díszetért nyert. A szerző a Medici és Pazzi közti harcot tárja élénk darabjában, élénk színekkel festve ezt a véres, forrongó korszakot. Alakjainak kissé túlságosan szenvedélyes voltán meglátszik ugyan a szerző ifjú kora, de jellemző képessége, élénk, színes helyzetei hivatottságról tesznek bizonyosságot. A darab meséje a körül forog, hogy a Pazzi összeesküvést szövegek a Medici ellen, kik a trón hatalmában vannak. Pazzinak ezt a tervét az öreg Medici Piero kilesi és meghiúsítja. Közre játszik egy szerelmi história is: Medici Lorenzóból szerelmes Lucrezia de Satanello, kibe viszont az ifjú Pazzi szerelmes. Medici azonban megházasodik és Lucreziát szeretőjévé akarja tenni, de ez felháborodásában elfordul tőle és a máglyahalálra szánt Pazzival emlekedik. Medici azonban ellogatja őket és Pazzi máglyahalálra itéli, Lucrezia pedig zárdába vonul. Ezalatt Savonarola a Medici uralmát ellen felháborítja Firenze népét és csatába száll Medicivel, ahol az ifjú Medici Lorenzót halálosan megsebesül. A szerző élénk drámai epizódokkal tarkítja a cselekvényt és meglehetősen ügyességgel bonyolítja le a szálat. Makó igazgató nagy gondnal, korhű kiállításban hozza színre a darabot. A szereplők is megtették mindent a siker érdekében. Lucreziát Hahnel Aranka sok drámai hévvel játszotta. A harmadik telvonásban előforduló boleroját frenetikus tápsokkal jutalmazták, a szerzőtől pedig remek csokrot kapott. Lorenzót Klenovits lendületesen adta, Pazzi Pethes Imre a tőle megszokott művészettel karakterisztikusan ábrázolta. Jók voltak még: Faragó, Tóth Ilonka, Szabó Ferenc, Csotnaki és Erős József. A közönség szépen megtöltötte a színházat és sokszor hívta a szerzőt és szereplőket a lámpák elé.

A M. Kir. Opera bemutatója. A M. Kir. Operában pénteken lesz Farkas Ödön Tetemrehívás című eredeti dalművének a bemutatója. A dalmű a Zulejka című balettel együtt kerül színpadra. A szerző maga fogja vezetni a dalmű utolsó próbáit.

Előadások a Várszínházban. A Várszínházban a Nemzeti Színház személyzete október 4-ikén csütörtökön, kezdi meg az előadásokat Katona: Bánk bánjával. Szombaton Nóra kerül színpadra.

Lindh Marcella a Gésákban. Lindh Marcella, mint már adtunk hírt róla, három ízben fog fellépni a Magyar Színházban A gésák Mimoszájában, még pedig a Budapesti Újságírók Egyesülete, az Őtthon és az Országos Gyermekvédő Egyesület javára. Az érdeklődés három este iránt óriási, úgy hogy már a második estére is lefoglalták az összes földszinti páholyokat és az erkély-páholyokat, meg a földszinti elsőrangú ülőhelyek nagy részét. Mind a három előadásra előjegyzéseket előad a Magyar Színház titkári hivatala. Az előadásokat október első felében tartják meg.

A Vigaszínház bemutatója. A Vigaszínház legközelebbi újdonsága, mint már említettük, Valabregue és Hennequin-nek Coralie és Társa című bohózata lesz. A darabnak az október 6-iki nemzeti gyásznapra való tekintettel nem szombaton, hanem vasárnap október 7-én lesz a bemutató előadása. A Coralie és Társa Párisban a Palais-Royal színházban oly rendkívüli sikert aratott, hogy a kacsagató bohózatot egyjolytában több mint négyszázszor adták és most rövid szünetelés után ismét elővették. A népszerű szerzőknek sok év óta nem volt ilyen népszerű darabjuk, mely jelenleg Franciaország több mint hetven színpadán van állandóan műsoron. A 7-iki bemutató előadásra már holnapról, vasárnapról kezdve lehet jegyet váltani a Vigaszínház pénztáráján és a központi színházjegyzőirodáknak IV. Koronaherceg-utca 8. és VI. Andrássy-ut 10. szám alatt.

L. Komáromi Mariska bucsuja. L. Komáromi Mariska utolsó bucsufellépése október 3-ikán, szerdán lesz a Magyar Színházban. A művész Rákosi Jenő és Szabados Béla regényes dalművében, a Bolondban vesz bucsút a Magyar Színház közönségétől, melynek szeretetét és rokonszenvét ritka mértékben nyerte el. Rákosi Jenő és Szabados Béla rég nem adott művét a színház erre az alkalomra új betanulással hozza színre.

Kubelik Jan Budapesten. Kubelik Jan, a kis csodahegedűs: aki a múlt hangversenyévében olyan nagy lázba ejtette a budapesti közönséget újra visszatér hozzánk, mielőtt több hónapra terjedő amerikai hangversenykörútját megkezdendé. Kubelik hangversenye, amelyet az ideén is Dunkel Norbert, a Rózsavölgyi és társa udvari zeneműkiadó cég tagja rendez, október 26-ikán lesz a fővárosi Vigadó nagytermében. A hangversenyre szóló jegyek már ma előjegyezhetőek a Rózsavölgyi és társa csnél.

Cumberland előadása. Cumberland Odrap, a hírneves gondolatvilásmó a előadást rendezte a Terézvárosi kázinóban nagy és díszes közönség előtt, amely zajos tapsokkal honorálta érdekes műtatványait. A széanszót holnap este fél 8 órakor megismétli.

Schratt Katalin fenyeget. Schratt Katalin, a hírneves bécsi művész, akinek a színpadtól való visszavonulása nagy föltűnést keltett, most egy érdekes levelében leleplezi azokat a titkokat, amelyek őt arra késztették, hogy kilépjen a Burg-színház kötelékéből. A művész, mint bécsi tudósítónk táviratozza, levelet írt Singer Vilmosnak, a N. W. T. főszerkesztőjének a ebben az írásban többféle okot emleget. Azt mondja, hogy idegei annyira megrendültek s egészsége az utóbbi napok izgalmaitól úgy megromlott, hogy sok időbe fog korúlni, amíg színpadra léphet, ha ugyan még egyáltalán valaha játszani fog. Sokkal érdekesebb a levelének az a része, amelyben bizonyos titkos ellenségekről beszél a művész. Ezeket a titkos ellenségeket a legmagasabb körökben és a nagyvölgy seregében keresi Schratt Katalin. Az utóbbiak közé számítja a levél a Burg-színház vezetőségét, amely ellen irányul a vádirat éle. Elpanaszolja a művész, hogy két év óta, miután új regime kezdődött a Burg-színházban, igaztalanul és méltatlanul bának vele. Késégtelen, hogy Schilther Pált, a Berlinből hozott igazgatót éri ez a vád. A művész azt is kerekén megmondja, hogy az új regime kérelhetetlenül az alsóbbrendű színészeket üldözi és egzisztenciájuk megromlására tör. Ami végül azt illeti, hogy vajjon visszatér-e Bécsbe, arról azt írja, hogy mielőtt egészsége helyre áll, hazautazik, de megfenyegeti azokat a titkos ellenségeket: „elveszítettem türelmemet” — agymond — „és ha ők még most is felütik a fejüket, akkor nyíltan fogok beszélni, leleplezek minden, s ők nem fogják több nevetni.”

A legszebb budapesti színész. A budapesti színpadok szépei nem kis izgalomban vannak már napok óta s izgalomuk jó ideig alig is fog lecsillapodni. Az izgalmat a Magyar Színpad című színházi újság idézte elő, amelyről már említettük, hogy erre a furfangosan kiesztelt kérdésre szavaztatja meg a fővárosi színházak közönségét:

— Ki a legszebb budapesti színész?

A szavazás, amely a Magyar Színpadban megjelenő szavazólapokkal történt, szeptember 20-ika óta folyik és október 31-ig tart. A szavazás megkezdése óta kilenc nap telt el s ez alatt a kilenc nap alatt ötezerrel több szavazatot adott le a közönség az izgalmas kérdésre. Az eddig beérkezett szavazatok a következőleg oszlanak meg:

P. Lukács Juliska	796
Gombaszögi Margit	724
Kéry Klára	557
Z. Bárdy Gabi	519
Hegyesi Mari	517
Blaha Sári	401
Márkus Emilia	306
Fedák Sári	306
Fojár Terka	298
Rózsa Lili	292
Dóry Margit	219
Varga Anna	196

A többi szavazat kisebb arányokban oszlik meg a budapesti színpadok ismert szépei közt. Ha a szavazatok aránya így halad, akkor a budapesti színpadok legszebbjét körülbelül annyi szavazattal fogják kiküldeni a szépség királynőjévé, amennyire az Egyesült Amerikai Államok elsőjelöltjének lenne szükséges, hogy a majoritást megkapja. A budapesti színházak szépeinek izgalma tehát teljesen érthető, mert hát semmi sem természetesebb, mint az, hogy mindegyikük a legszebb szeretne lenni!

Szan-Toj a Népszínházban. Sidney Jones nagy khinai operettje, a Szan Toj, melyet Londonban egy év óta szakadatlanul játszanak, október első felében kerül színpadra a Népszínházban. A próbák a színpadon és a táncteremben színtelenség folynak és a színház szabóműhelyeiben szorgos kezék dolgoznak a londonihoz teljes hasonló fényes kosztümök elkészítésén. Az eredeti khinai kelmek és egész kosztümös színpompája, bámulatos szövése és himzei díszítése, valamint az aranyozás, bronzkijáratás, és fegyverzetek összessége meglepő hatást fog tenni. A szereplők és férfiak, énekkarok, khinai testőrség és udvarbeliek roppant tömegű öltözékei, melyeknek száma megközelíti a kétszázat, részint eredetiben készpuk vannak, részint pedig eredeti szövetekből eredeti minták szerint a Népszínház műhelyeiben készülnek.

A takácsok a Vigaszínházban. Hauptmann hatalmas drámája, A takácsok, a darab nagy sikerére való tekintettel a jövő hét összes napján is műsorra van kitérve a Vigaszínházban. A nagyhatalmú műelőadása, a legközelebbi újdonság bemutatásáig megszakítás nélkül folynak. A takácsok vigaszínházi előadásáról a külföldi sajtó is dicsérettel elismeréssel nyilatkozik és hazai lapjaink bírálati nyomán a német, francia, angol és olasz újságok írják róla behatóbban.

Ingyenes előadás a Népszínházban. A Népszínházban csütörtökön, október 4-ikén délután a király nevenapja alkalmából, ingyenes előadás lesz, melyre jegyeket az igazgatóság tanintézeteknek és egyesületeknek küldi szét. Színpadon a Székely katona.

A Grünfeld-Bürger négyes kamarastéli. A Grünfeld-Berkovics-Rékai- (Riedl)-Bürger vonónagyvezetésű ideai kamara hangversenyeinek vendégei a következők: Alberti Werner, *Diósy-Handel* Beria, Takács Mihály operaénekesek, Horváth Átila zeneszerző, Epstein Rikárd, a bécsi konzervatórium tanára, Hollósy Kornélia, Kelen Ida zongoraművész, Kleber Klóttild párisi zongoraművész, Pauer Miksa, a Stuttgarti konzervatórium tanára, Major Janka, Rona Gizella és Waldek Stefánia énekesnők. Bérletjegyeket a nyolc hangversenyre 20 korona (10 forintjával) *Rózsavölgyi és Társa* zeneműkereskedésében válthatók.

Uj színház Kolosvárott. *Kolosvárról* táviratoztak: Széll Kálmán miniszterelnök mint helygymiszter leiratot intézett a városban a Nemzeti Színház új épülete dolgában. E leiratban hangsúlyozza a miniszter, hogy teljesen méltányolja a város közönségének azt a hazafias törekvését, hogy a magyar nyelv művelésére hivatott magyar színház részére emelendő új épület mielőbb felépíttessék és az építés fogantatásával kapcsolatos kérdések megoldásával dr. Beszedj Viktor miniszteri tanácsost, gróf Festetics Andor színházi országos felügyelőt és Szilágyi Lajos műszaki felügyelőt bízta meg. A leirat szerint a színház vezetésére nézve beérkezett ajánlatok a színház újja-építésére is kiterjeszkednek akképpen, hogy a színháznak az idő szerint 80,000 koronára rugó javalmazásából bizonyos összeg az új nemzeti színház építési alapja gyanánt tőkésítendő lenne, azután pedig az építésre felveendő kölcsön törlesztési részletet képezne. Az új színház építési módzatai már rövid idő alatt véglegesen meg fognak állapítani, még mielőtt a színház további vezetésére vonatkozó szerződés megkötetnék.

A Magyar Színház újdonsága. A Magyar Színháznak legközelebbi újdonsága *Lecoqnak Angot asztalony leánya* című operettje lesz, amelyből már megkezdték a próbákat. Az operett főszerepét, Clairetett Szoyor Ilona, a színház új primadonnája játssza, aki ebben a szerepben fog a budapesti közönségnek bemutatkozni. A színház teljesen új kiállítással mutatja be a darabot.

Városi Színház. A városi Színházban holnap, vasárnap bucsuzik el a színpad kitűnő társulata a nagyközönségtől. Két előadás lesz. Délután 4 órakor fél helyarákkal *Kinisi Pál*, este fél nyolcór pedig rendes helyárakkal Dumas *Kameliás hölgye* kerül színpadra. Mind a két darabban a főbb szerepeket *Föld Irén, Jazsenszky, Foltinszky, Vida, Latábr, Mező, Torma, Kaposy*, az urak közül pedig *Lubinszky, Dezős, Bihari, Szentes, Szentmiklósy, Fehérvári, Csöreg, Nagy, Somló* és *Juhai* játssza. A passziójáték előkészítése miatt a színház csütörtökig, október 11-éig társa marad.

Az idei filharmónikus hangversenyek. A budapesti filharmónikusok az idén is különös érdeket kölöncöznek hangversenyeiknek az által, hogy egész sorozatát szerződötték a legkiválóbb vendégeknak. A nálunk már ismeretes *D'Albert* Jenő és *Stavenhagen* Bernát zongoraművészeknek kívül még a következőket szerződötték: *Burmester* Villi hírneves hegedűst, *Lamond* Frederik skót zongoraművészt, aki kitűnő *Beethoven*-előadó hírneve áll, *Artner* Jozsef, a hamburgi opera magyar születésű énekesnőjét, *Gülbranson* Ellen, a berlini opera drámai énekesnőjét, aki Bayreuthben „Brünhildát” adta, *Miss Mary Münchhoff* amerikai koloratur-énekesnőt és *van Roy Antal* baritonistát, ki világhírt szerzett magának Bayreuthben „Wotan” és „Hans Sachs” szerepeiben. Ezenek kívül még néhány hazai művész is szerepel. *Mintghy* Erkel Sándor az idén nem működik, hat hangversenyt *Kerner* István operaház karnagy fog vezényelni, a többi négyre kiváló vendég dirigensek vannak kijelölve, akik közül *Richter* János már elfogadta az utolsó hangversenyt, amelyen *Berlios Requiemje* kerül előadásra. A régi előfizetők október 17-ig beérőlag kaphatják jegyeiket *Méry* Béla zeneműkereskedésében *Andrássy*-ut 12. (telefon), ugyanott újabb bérlet is előjegyezhető.

A jövő hét az Urániában. Változatos hétnél is előbb az Uránia. Ott estjét az aktuális műve: *Khina* tölti be. Két estén, szerdán és szombaton, valamint vasárnap délelőtt és délután *Salamon* Ödön műve kerül színpadra. A jövő héten kezdődnek az Urániában a munkások és diákok külön előadásai. A munkások előadását már holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor tartják meg. Első előadásul Párisit hozzák színpadra. A munkások ötvönes csoportokban egyenként hoznak krajcárjával élvezhetik végig az Uránia esti műsorának darabjait. Az ifjúság számára a hétköznapi délelőtti rendezik az iskolai előadásokat, melyeknek elsőjét október 2-ikán az V. kerületi főgimnáziumban végig.

Uj színház Bécsben. Október első napjaiban egy részvénységi társaság tartja meg Bécsben alakuló ülését, amely új színházat létesít az osztrák császárvá-

rosban. Az új színházat *Fellner* és *Helmer* fogják építeni.

Az első hangverseny. *R. Merényi* Elza opera-énekesnő, *Bellovis* igazgató egyik zseniális tanítványa aki a múlt évben a *Teremtés* előadása alkalmával ritka szépségű hangja, valamint magas művészi színvonalon áll előadásra által szokatlan feltűnést keltett, sokoldalú felszólításnak engedve pénteken október 19-én bucsuhangversenyt rendez a Royal termében. A hangversenyre jegyek kaphatók *Méry* Béla zeneműkereskedésében *Andrássy*-ut 12. (telefon). *Burmester* Willy híres hegedűművész épp most utazza be Svédországot és Krisztániában hangversenyzett. Az ottani *Dagsavis* azt írja, hogy *Burmester* most az első első hegedűművész előadása ideális szépségű technikája szédítő és tónusa egyenesen elbájoló.

Színházak műsora. Nemzeti Színház. Vasárnap: *Az emberév.* Hétfőn: *Nők barátja.* Kedden: *Othello.* Szerdán: *Az emberév.* Csütörtökön: *Aranyasszony.* Pénteken: *A tékozló apa* (először). Szombaton: *A tékozló apa* (másodszor). Vasárnap délután: *Folt a mely tiszt.* Este: *A tékozló apa* (harmadszor).

Városi Színház. Csütörtökön: *Bánk bán.* Szombaton: *N. kir.*

M. kir. Operaház. Vasárnap: *Tannhäuser.* Hétfőn: nincs előadás. Kedden: *Jó éjt Pantalon ur. Naia.* Szerdán: nincs előadás. Csütörtökön: *Carmen* (Rogers Della kisasszony és Dippel András ur vendégfellépésével.) Disz előadás 6 lelsőge nevenapján. Pénteken: *Telemre hívás* (először). *Zulejka.* Szombaton: *Telemre hívás* (másodszor). *A piros cipő.* Vasárnap: *Lohengrin* (Dippel András ur vendégfellépésével.)

Városi Színház. Vasárnap: *A takácsok.* Hétfőn: *A takácsok.* Kedden: *A takácsok.* Szerdán: *A takácsok.* Csütörtökön: *A takácsok.* Pénteken: *A takácsok.* Szombaton: *A takácsok.* Vasárnap: *Coralie és Társa* (először).

Népszínház. Vasárnap délután: *Szép Heléna.* Este: *Amit az erdő mesél.* Hétfőn: *Párisi élet.* Kedden: *Görög rabslolya.* Szerdán: *Amit az erdő mesél.* Csütörtökön délután (ingyenes előadásul): *Székelt katoná.* Este: *A baba.* Pénteken: *Kis szökevény.* Szombaton: *Párisi élet.* Vasárnap délután: *Hoffmann meséi.* Este: *Amit az erdő mesél.*

Magyar Színház. Vasárnap: *Koldus és királyfi.* Hétfőn: *Koldus és királyfi.* Kedden: *Szulamit.* Szerdán: *A bolond* (L. Komáromi M. utolsó bucsufelépése.) Csütörtökön: *Koldus és királyfi.* Pénteken: *Koldus és királyfi.* Szombaton: *Koldus és királyfi.* Vasárnap délután: *A Gyurkovics-lányok.* Este: *Koldus és királyfi.*

Uránia Színház. Vasárnap délelőtt 10 órakor: *Páris 1900-ban.* Délután 3 órakor: *Páris 1900-ban.* Este 1/2 8 órakor: *Khina.* Hétfőn este: *Khina.* Kedden este 1/2 8 órakor: *Khina.* Szerdán este 1/2 8 órakor: *Páris 1900-ban.* Csütörtökön este 1/2 8 órakor: *Khina.* Pénteken este 1/2 8 órakor: *Khina.* Szombaton este 1/2 8 órakor: *Páris 1900-ban.*

Uj zeneművek. Kaphatók *Bárd* Ferenc és testvére zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 4. sz. és *Andrássy*-ut 42. sz.) *Stáney* Jones San Toy eredeti angol zong. kivonat 6 K. *Potpouri* 3 korona. *Monkton* Szökevény, ered. angol zong. kivonat 7 K. *Potpouri* 3 K. 80 fil. *Verő* György *Kleopatra*, operett magyar szöveggel 3 füzetben, a 3 K. *Stiffer* Bur ind. 1 K. 50 fil. *Rosos* Hullámok jölköt, keringő 2 K. *Kollár* Monte Christo dal, keringő magyar szöveggel 2 K. *Fütyi*-kuplé, a New York szépeiből 2 K. *Rose* Mouse angol keringő 2 K. 40 fil. *Stewart* The Bride angol keringő 4 K. *Ziehrer* In lauschicht Nacht, keringő a Landstreicher operettből 2 K. 40 fil. *L'Anglais* Gelé, francia kuplé, éneklő *Róza* Lili a Harc a millióért-ban 2 K. *Dóczy* három eredeti új magyar dal: 1. *Panaszkodik a furulyám* nótája; 2. *Magas a kaszárnya*, éneklő *Fedák* Sári A három pár cipőben; 3. *Barna* kis ány levelét ír, ara 2 K. *Pete* Lajos négy eredeti magyar dal 2 K. — *Ugyancsak* itt Magyar Királyi Opera, Nemzeti Színház és Magyar Színházba jegyek kaphatók.

MŰVÉSZET.

Kossuth Lajos síremléke. A székesfővárosi közgyűlés meg az 1898. évben tartott ülésén elhatározta, hogy Kossuth Lajos síremlékének az elhelyezésére a kerepesi-úti köztemető egyik legszebb helyét adja át.

A tanács, ennek a határozatnak az alapján, fölhitva a képzőművészeti bizottságot, hogy a kivitel módzatainak és a költségeknek megállapítása tekintetében tegyen vonatkozó javaslatot. A képzőművészeti bizottság eljárta a feladatában s olyan értelmi előterjesztést tett, hogy a nagy hazafinak impozáns síremlék lehet a kerepesi-úti temetőben fölállítani, anélkül, hogy az előirányzott 300,000 korona költséget túlhaladná. Mert hogy ez a költség elegendő lesz, már az is bizonyítja, hogy a Deák-mauzóleum som került többé 248,000 koronánál.

A képzőművészeti-bizottság most — a tanács fölkerésére — bemutatja a síremlék pályázataira vonatkozó hirdetés-tervezetet.

E szerint a pályázat titkos lesz s benne csak magyar ember vehet részt. A költség a 300,000 koronát túl nem haladhatja. Az alap-épitmény alá három koporsó számára sírboltot kell építeni.

A pályázat első díja: 6000 korona, — a másod-

dík díj: 4000 korona, — a harmadik díj: 3000 korona. Csakis abszolút értékű műveknek adják ki a díjakat. Az első díj nyertesét a kivétel is megbízzák.

A bíráló-bizottság az elnökből és tizenkét tagból áll; ebben résztvesznek: a fővárosi képzőművészeti bizottsága; a középítési bizottság két tagja; az országos képzőművészeti tanács egy tagja; a közmunkák tanácsának egy tagja; az országos magyar képzőművészeti társulat két tagja; a magyar képzőművészek-egyesületének két tagja; a magyar mérnök-és építész-egyesület egy tagja és a fővárosi mérnöki hivatalának egy tagja.

Az ekként megalakított bíráló bizottság ítélete végleges érvényességi és meg nem fellebbezhető. Az összes pályaműveket tizennegy napot át közszemlélre teszik ki.

A pályázati tervhez csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy teljesen fölösleges zsűribe a középítési bizottság két tagját s a közmunkák tanácsának egy tagját kiküldeni. Ez a rendszer az amelynél Budapest rossz szobrát köszönjük. A fővárosi tanács jól tenné, ha olyan embereket delegálna a zsűribe, akik értenek a művészethez.

Márk Lajos királyi képe. Két évvel ezelőtt nagyszabású kompozíció megfestéséhez fogott *Márk* Lajos. Azt a jeget örökíti meg, amikor *Erszébet* királyasszony, a városi egyik pavillonjában elmerengve hallgatja az ő kedves magyar nótáját: „Lehullott a rezgő nyárfa...” A művész mindenképp arra törekedett, hogy lehetőleg történeti hűséggel adja vissza ezt a poétikus jelenetet, miért is beszerezte a jelenet szentimentál az összes idevonatkozó adatokat. A királyi udvar, *Ferenczy* Ida s mások szíves készsággal adtak felvilágosítást. A kép anyira előrehaladt, hogy még a téli kiállításra elkészült. Ma meglátogatta a művészt *Löwenstein* szertartásmester, aki éveken át a királyasszony kíséretéhez tartozott s aki elragadtatással nyilatkozott arról a műről.

A szegedi mútárlat. *Szegedről* írják: Az itteni képzőművészeti egyesület az őszi tárlat festményei közül a sorolásra újabb képeket vásárolt. Megvette *Bruck* Hermin „Csenedlélet”, *Aggházy* Gyula „Felsőmagyarországi táj”, *Telepy* Károly „Nephegyi kilátás Somlóra” és *Nyilassy* Sándor „Női fej” című művét. A sorolásra vásárolt művek száma ezzel tizenegy, de a vásárlás még nincs befejezve, mert alku folyik még nyolc mű fölött, köztük vannak *Bihary*, *Ujváry* művei. A kisorsolódó művek száma ezzel megközelíti a huszat.

Bontják a millenniumi emlékoszlopot. Tavaly fölépítették az *Andrássy*-ut végén azt a nagy emlékoszlopot, amelyen a millenniumi emlékmű terve szerint *Gábor* arkangyal ércszobrát kellene elhelyezni. Az oszlop szilárdságát a szobor elhelyezése előtt ki kellett próbálni s ez a próba oly szerencsétlenül végződött, hogy az oszlop két korongdarabja megpedd. A szakértők rögtön tisztában voltak azzal, hogy az oszlop felső felét le kell bontani s erősebb kököröngökkel kell kicserélni a megsérült darabokat. Ez a munka több ezer forint költséggel jár, addig azonban nem tudták megállapítani, vajjon a vállalkozókat vagy pedig a próbát végző mérnököket terhelte az okozott kár.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

Világ. Annak az új képes hetilapnak, mely október elején indul: *Világ* lesz a címe. Az illusztrációkban és szövegben egyaránt gazdag lapot *Abonyi* Emil szerkeszti, aki körül a legkiválóbb magyar írók, művészek, festők és szobrászok csoportosulnak munkatársak gyanánt.

Uj Idők. Huszonnégy kép tartkítja az *Uj Idők* e heti számát egy része olyan, mely a hét eseményeit illusztrálja, a többi pedig finom, művészi alkotás. Az utóbbiak közül való *Tull* Ödön megható rajza. Az utolsó fűrdővendég *Gerhard* Hauptmann drámájából a *Takácsokból*, amelyet a *Vipszínház* a múlt héten adott először, négy főjelenet van bemutatva, van azonban kívül párisi divatkép, három olyan, amely a sab budapesti időzésére vonatkozik és még néhány aktualitás. Két új regény kezdődik ebben a számban: *Kabos* Edétől egy pszichológiai alaphól kiindult, érdekes mesésregény és egy angol, mely csupa szenzáció. *Hercegy* Ferenc megkezd egy sorozat oroszországi levelet, *Tömörkény* István és *Malonyay* Dezső novelláit, *Horkay* né érdekesen és szellemesen cseveg. *Dankó* Pórtól szép népdal van és azonfelül egy csomó érdekes apróság.

Ujságtudók Lapja. A *Rábel* László és *Lenkei* Zsigmond szerkesztésében megjelenő *Ujságtudók Lapja* most hagyta el a sajtót a negyedik száma. Ez s minden tekintetben életrevaló organum, amelynek kül-

Oszi löversenyek.

Állami bizottság. A Magyar Testgyakorlók Köre által rendezett oszi löversenyekről beszámoltunk már részletesen. Most a díjazottak névlistáját közöljük. Az első díjazottak: Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

SPORT.

Vívó-aszt. A kezdődő szezonnak igen sikeresült vívó-asztáról van alkalmunk már beszámolni. Babelly vívómestert nyitotta meg vívóteremét a feli szezonra a régi méter érdekfűzős mellett. Először is előnyös iskoláját mutatta be a mester **Babaly István** és **Mesner Tibor** tanítványait, majd az assautok korútként sorra, melyekben a kapitányok szép formájukkal váltak dícséretre a mestermester. Különösen ki-váltak: **Nyiri Aladar**, **Malyák Tibor**, **Goldberger Pál**, **László és Brétker Karoly**. Kik a verseny végén tollsúlyzó versenyre kaptak jutalmat és poazt: **Nyiri**, **Goldberger** és **Brétker**. Mantónos és Brétker ezüst és bronz és bronz aranyérmek. **Végül Babelly mester** kivált mag. **Balharthy Ervin** és **Nemes József**, segéd-mesterával foglalt. Illetve kard-assaut és precíz vitézkedésével fordultos és szellemes szép tapadásával méltán nyerte meg a szépségnél községe szűzítő elismerését. Az ester társaságára fejezte be.

A mai nap különben a "Júnior Magyar" jógyűlésé-
sített. A 1896. évi osztályú amatőr, kézilabda-válogatás a népszerűsége a teleremberek sorában rangra emelkedett. A közéleti életben is nagy sikert aratott. A közéleti életben is nagy sikert aratott. A közéleti életben is nagy sikert aratott.

A mai nap különben a "Júnior Magyar" jógyűlésé-
sített. A 1896. évi osztályú amatőr, kézilabda-válogatás a népszerűsége a teleremberek sorában rangra emelkedett. A közéleti életben is nagy sikert aratott. A közéleti életben is nagy sikert aratott. A közéleti életben is nagy sikert aratott.

II. Elődök handikappé. Először 1000 méter. Díj 2000 korona. Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

V. Elődök handikappé. Először 1000 méter. Díj 2000 korona. Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

VI. Elődök handikappé. Először 1000 méter. Díj 2000 korona. Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

III. Elődök handikappé. Először 1000 méter. Díj 2000 korona. Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

IV. Elődök handikappé. Először 1000 méter. Díj 2000 korona. Gábor Béni, György Gyula, János József, László István, Pál István, Sándor István, Székely István, Tóth István, Varga István, Zoltán István.

TORVÉNYSZÉK.

Dr. Nemes Zsigmond vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

A vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke. Aradtatóság a vádattanácsi elnöke.

Magasipesi elöreg... (Small text at the top left)

Levico... (Advertisement for Levico, featuring a coat of arms and decorative elements)

Szolokura... (Advertisement for Szolokura, featuring a circular logo and text)

Nemzeti... (Advertisement for Nemzeti, featuring a coat of arms and text)

Az Ország Legnagyobb... (Advertisement for a large organization, featuring a coat of arms and text)

A világ legnagyobb... (Advertisement for a world-wide organization, featuring a coat of arms and text)

THE MUTUAL NEW-YORKI ÉLET BIZTOSITÓ TÁRSASÁG... (Large advertisement for The Mutual New-Yorki Élet Insurance Company, including financial data and company details)

Szt. Lukácsfürdő... (Advertisement for Szt. Lukácsfürdő, featuring a coat of arms and text)

TAVIRATOK... (Section header for telegrams)

Az olasz királyi pár Berlinben... (Telegrams and news snippets from Berlin and other locations)

A Budaörsi úton... (Main news article about the Budaörsi road, mentioning military movements and local events)

Földregés... (News article about a landslide or earthquake, mentioning casualties and damage)

Az örmények... (News article about the Armenians, mentioning their situation and movements)

Külgazdasági táviratok... (Telegrams and news snippets related to agriculture and trade)

Dortmund, szeptember 29... (Telegrams and news snippets from Dortmund and other international locations)

tás szigorú tartózkodás... (Large news article or report, possibly a translation or summary of international news, covering various topics and locations)

M E S E.

A kék pillangó tréfája.

... Csitt, pszt, gyerekek, elviszlek benneteket a nádasba... Szép, holdvilágos este van, a millió csillagokon keresztül ugyancsak annyi angyalnak a szeme kukucskál le a földre s az ablakokon keresztül be a házakba és nézik, figyelik, hogy Gizike meg Pistike, meg a többi sok gyerek elmondja-e rendezen az esteli imádságát?

El bizony, drága angyalocskák! Hanem most lefekvés előtt hagyjatok bennünket egy kicsikét elbujni ott a nádas mellett a fűzfabokrok közé, hadd figyeljük meg ezen a szép nyári estén, hogy mi történik abban a sűrű, sötét nádorszámban, amely tele van mindentéle bogár, növény és madárlakóval s amelynek a sugár, zugó-bugó, kecsesen hajlongó nád a parancsoló fejedelme.

Még pedig egy szeszélyes, megbízhatatlan fejedelem, nád ő fensége, akit a legkisebb szellő is megingat a talpán, aztán kofáskodó természetű és köztünk legyen mondva — az okosság sem bántja valami nagyon buzogányos királyi fejét.

Kisérjük csak figyelemmel, hogy mit is csinál a nád ő fensége?

... Csitt! Hallga' csak, milyen susogás, zugás-bugás tölti meg a levegőt! És ez mind a nádasból jön. A fészkeken ülő vízimadarak beszélgetnek egymással, a fiókáikkal meg a szomszédjaikkal, madár a madárral, virág a virággal, bogár a bogárral és mind ez olyan kedves altató hanggá olvad egybe, mint mikor odabaza télen, a meleg kályha mellett ülünkben a cirmos cipővel, almosan bóbiskolunk a nagy karosszékben s félíg már aludva hallgatjuk a cirmos dorombolását.

És a nádfejedelem, az is diskurálgat majd az egyik, majd a másik alattvalójával. Most éppen a vastagesőrű sármány panaszodik neki a vizipókra, hogy ez csupa rosszkaratból úgy teleshövi az ő fészékének a bejáróját pókhalószálakkal, amíg ő oda van az élelmét megkeresni, hogy addig be sem tud oda röpködni, amíg el nem tépi esőrével a szálakat.

— Ejnye, adta pókja! — rázogatta haragosan fejét nád ő fensége — hívjátok csak elő azt a pókot, hadd leekéztetem meg a rosszakarata miatt. És aztán — fordul a sármányhoz — miért haragszik rád az a csunya pók?

— Csak azért, fenséges uram — feleli a sármány — amiért a leányomnak a kézfogójára nem hívtam meg. De olyan rosszindulatú és irigy az a pók, hogy nem való vele egy társaságban lenni. Mindig fondorkodik, áskálódik a családomban s köztünk, meg a nádisármány között, — aki szintén a mi családunk törzseből való, csakhogy az Isten különböző szokásaitól eltérünk. — már valóságos haragot és szakitást idézett elő.

E közben előkerítették a pókot s a fejedelem,

amint előtte állt a csunya kis állat olóformájú lábaival, haragosan rávivált:

— Miért idéztél elő haragot a becsületes sármány-családban?

A szemtelen kis pók kicsinylőleg végig nézett erre a sármányon s felbiggyesztve a száját, felelt a nádnek:

— A "becsületes" szó csak a hazafias, itthonülő madarakat illeti meg, akik a hideg tél dacára is jithon maradnak s nem bántja őket az a hazafiatlan divat, hogy külföldre meneküljenek a napsugár után. A fészéket, a fülemilét meg mind azokat a madarakat, akiknek minden nemzetsége más országokba megy tölire, ezeket értem és megbecsültem nekik szokásukat, hanem az, amelyik egy törzsből való és mégis két ágra szakad s míg az egyik itthon ülő hazafias család marad, mint a nádi sármány, addig a másik kőszálni megy a világba, ezt az ilyen fajzatot, fenséges uram, már boosás meg — de én bizony nem szeretem!

Nagyon megtetszett a nádfejedelemnek ez a beszéd, akármilyen igazságtalan volt is az, — mert ő fensége olyan természetű volt, hogy nem szeretett gondolkodni: igaz-e, vagy nem igaz-e, amit neki mondanak és most is elégedetten veregette meg a pók hátát, míg a megijedt kis sármányra dühösen rávivált:

— Megérdemled, hogy ez a kis pók egyszer akkor fonná be a fészéket, amikor magad is benn ülsz!

— Istenem, — dadogta a megszeppent kis madár, — hisz én nem tehetek róla, amiért az Isten a vándorlós ösztönét ottolta belém. En...

— Hallgass! — kiáltott haragosan a nád, — te hazárdul!

Erre a rettenetes szóra olyan fájdalmas zokogásra fakadt a kis sármány, hogy fájdalmában nem is repült haza a fészékbe, hanem elment a szomszéd rétre s ott egy tölgyfa ágán húzódott meg.

Amint ott sirt, sidogált magában, hát egy kis kék pillangó, aki egy falevele simulva jözüen aludt egész napi pajkos keringélese után, hirtelen fölbredt a sírás-rívásra s megkérdezte a szomszédját, hogy mi baja van? Elmondta a sármány az ő nagy baját s a kis kék pillangó, akinek a jó szívével csak a nagy pajkossága vetegetett, hirtelen kigondolt valamit s elrepült a nádhoz.

— Zim-zum — röpködte körül a fejedelem buzogányos fejét — egy fontos dologban szeretnék veled beszélni, fenséges uram!... Összeszküvst szőnek ellened...

Megijedt erre a nád, mert a gyávaság is hozzátartozott az ő természetéhez.

— Beszélj — sottogta ijedten — mivel és kik törnek ellenem?

— A saját alattvalóid — felelte a pillangó — még pedig alsóbbrendű alattvalóid: a pókok, a békák, a rákok és a bogarak.

— Ah! — sottogta szörnyű ijedében a nád,

miközben úgy hajlongott jobbra-balra, hogy majd ledobta magáról a kis pillangót.

Ez pedig mulatott magában a nád gyávaságán s alig tudta megőrizni a komolyságát, amint a következő mesével ijesztette holtra a gyöngye nádat.

— Figyél ide — szólt tettetett komolysággal, bár a kacagás majd kifurta az oldalát. Az összeesküvőknek az a tervük, hogy a kánikulai napok eljöttével, mikor mindentéle nagy lesz a szárazság s a te birodalmadban is kevés lesz a víz, hát egy éjjel, amíg alszol, mind magukba szívják előléd a vizet s te másnap a száraz talajban el fogsz puszulni.

Na, megijedt erre a nád s mivel soha életében nem gondolkodott semmi fölött, hanem inndent úgy hitt el, amint feltalálták elébe, hát ezt a lehetetlen mesét is elhitte.

— Istenem — dadogta fogvacogva — hogyan akadályozhatnám meg ezt a hitvány szándékot?

A kis kék pillangó csak ezt a kérdést várta, hanem azért furlangos kis fejét némán hajtotta le, mintha Isten tudja, mennyire kellene gondolkodnia a feleleten.

Hát fenséges uram — szólt végre — azt kell tenned, hogy a madarakkal fuvasd meg a vészriadót, hogy minden alattvalód jöjjön azonnal vissza, s azok is, akiken valami sérelem esett a közeli időben, jöjjenek azonnal előled, mert te hajlandó vagy mindenkitől boesánatot kérni. Ekkor aztán, ha mind együttes lesznek, hát bölcseséged szerint büntesd meg a bűnösöket és különösen a pókot, mert mindannyi között ez a legbűnösebb.

A nád helybenhagyólag bólingatta a fejét.

— Ugy lesz minden, amint mondd és megfuvatta a vészriadót, amire persze a jószívű kis pillangó célját érte, mert a szomorú sármány is menten haza repült.

És most már mi is hazarepülünk, gyerekek. Az Istenke mákospatkója szeliden hinti fényes sugarait a csöndes, pihenő földre s alszik már rajta minden hozzátók hasonló nyüzsgő kis bogár. Aludjatok ti is... Jó éjszakát!...

KÜLÖNFELEK.

Hétfőtől-vasárnapig.

Kopernikus, öreg tudós te,
Ne töltsd boszud sírod talán
E vers, ha mélységes nyugalmad
Nagyon felizgatná talán.
Elhidd nekem, amit mesélek,
Akármilyen iura dolog,
Hogy a világ erre minálunk
Nem tengelye körül forog.

— Eppen azt akartam én is tőled kérdezn — felelé Acie szemrehányó tekintettel.

Vinicius elhatározta, hogy nyugodtan fog tudakozódni Actenál, most azonban homlokát két keze közé fektette. Arcán végtelen tájadalom és harag tükröződött vissza.

— Ó elment! Elrabolták tőlem — zokogott. Pár perc múlva összeszedte minden erejét, szinte sottogott.

— Acte! Ha kedves az életed és ha nem akarsz okozója lenni egy olyan óriási szerencsétlenségnek, melynek következményeiről fogalmad sincs, el mondd meg az igazságot: a császár rabolta el Lygiát?

— A császár tegnap nem mozdult ki a Palatiumból.

— Esküszöl anyád árnyára és minden istenekre, hogy ő nincs a palotában?

— Esküszöm anyám árnyára Marcus, hogy Lygia nincs a palotában és hogy a császár nem rablta őt el. Tegnap óta beteg a kis Augusta és Nero nem mozdult azóta bölcsőjétől.

Vinicius fölélegzett.

— Tehát! — mondá ő, egy padra leülve és ökleit rázogatta — tehát akkor Aulus és Pomponia! Jaj nekik.

— Aulus Plautius ma reggel itt járt. Nem beszélhetett velem, mert én a beteg gyermekkel voltam elfoglalva, beszéltem azonban Epheritével és meghagyta, hogy még egyszer el fog jönni.

— Csak a gyanut akarta ezáltal magáról elhárítani! Ha ő nem tudta volna, hogy mi történt Lygiával, akkor legelőbb is nálam kereste volna.

— Ó hátrahagyott nálam egy kis táblácskát, pár sor írással, melyből megtudhatod, hogy ő nagyon is jól tudta, hogy miért vették el tőle Lygiát, már ma reggel korán nálad volt, ahol megtudta, hogy mi történt.

Ezzel kihozta a cubiculumból a táblácskát, amelyet Aulus a számára hátrahagyott.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

QUO VADIS?

(30) — REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

— Ez vér, oh uram! Mi védtük magunkat! Ez mind vér, uram, vért!

Nem folytathatta tovább. Vinicius megragadott egy bronz gyertyatartót és egy ütessel szétzúzta a rabszolga koponyáját; azután fejét két kezébe hajtotta, haját tépdeste és hörgött szünetlenül:

— Me miserum! Me miserum!

Arca hamuszínűvé vált, szemei beestek az öregükbe és tajték habzott elő szájából.

— Ostort! — ordítá végre, nem is emberi hangon.

— Urunk! Oh! kegyelem, kegyelem! — jajgattak a rabszolgák.

Petronius e pillanatban felemelkedett, arcán a harag kifejezésével:

— Jer, Chryzothemis! — mondá. — Ha kedved van nyers husban gyönyörködni, akkor majd felnyitattok részedre a Carinán egy mészárszéket.

Elhagyták az atriumot és a repkényvel megkorszorozott, ünnepi lakomához elkészített ház reggelis viszehangzott a véresre korbácsolt rabszolgák jajongásaitól.

XL.

Vinicius ez éjjel egyáltalában nem tért nyugovóra. Midőn a megkínzott rabszolgák ordításai nem tudták megnyugtani őt, összegyűjtött egy sereg rabszolgát és késő éjszakan élükre állott és elindult Lygia keresésére. Céltalan volt a kutatás.

nem is táplált sok reményt szívében, hogy megtalálja Lygiát, inkább csak el akarta tölteni e rettenetes éjszakát. Már szürkült, mikor ismét házába tért. Egy óra hosszat hánykolódott fekhelyén, aztán gyaloghintójába ült és a Palatinusra vitette magát. Azt hitte, hogy ott felvilágosítást kap Lygia sorsáról.

A kapu előtt összeszedte minden lélekjelenlétét.

A praetorianusoknak kijelentette, hogy ha nem engedik őt be a palotába, az a legbiztosabb jele annak, hogy Lygiát ott rejtegetik. De az első centurio barátságosan mosolygott feléje és hozzálépvé, így szólott:

— Üdvözöllek, nemes tribun! Ha a császárnál óhajtot tiszteletet tenni, úgy nagyon rossz időt választottál és igazán nem tudom, vajon most fogad-e téged.

— Mi történt? — kérde Vinicius.

— Az isteni kis Augusta tegnap megbetegedett. A császár és Augusta Poppaea ágya mellett virasztanak a világ minden részéből összehívott orvosokkal.

Ez fontos eset volt. Mikor Poppaea megajándékozta Nerót e kis lánnyal, a császár valóságos öröngött az örömtől. Még mielőtt a kis leány megszületett volna, a szenátus Poppaeát az isteneknek ajánlotta. Fogadalmakat tettek és Auliumban pompás játékokat tartottak az újszülött tiszteletére és Nero akkor emeltette a két Fortuna-templomot.

A kis Augusta egészségi állapotától függött az egész birodalom java. Mindamellett Vinicius inkább a saját bajával volt elfoglalva, alig figyelt a centurio szavaira és így szólott:

— Acte! akarok beszélni.

És belépett a kapun. Aets szintén a beteg gyermek körül foglalatoskodott és így Viniciusnak soká kellett reá várakozni. Csak delféle jelent meg, fáradt, sápadt arccal. Mikor Vinicius tekintetét megpillantotta, még jobban elhalványodott.

— Acte, — kiáltá Vinicius — hol van Lygia?

Ne vess öreg a másvilágon,
Hogy ez mily ostoba beszéd,
S aki ilyet állít ni merne,
Csizmába dugta az esztét.
És mégis! Így volt ez minálunk:
Forogtunk mi a nap körül,
És hajh, emez új fizikának
De hány boldog magyar örül.

Itt volt fia a Napkirálynak,
Körötte forgott életünk,
S hogy a Nap unokái lettünk,
Most már nyugodtan élhetünk,
Minden bajnak, bánatnak vége,
Most már boldog lesz a magyar:
A nagyúri rokonság folytán
Lelkében baj nem dúl s zavar.

Mit bánjuk azt, hogy most Kínában
A harc, vagy béke miben áll?
Vagy, hogy most milyen dresszben harcol
Walderssee, a 16-generál?
Mit bánjuk azt, hogy szép Dragácska
Harmine-, vagy negyven éves-e,
— Nincs fontosabb most a világon,
Mint a beteg *sahi* vese.

Felszáll-e Zeppelin a légbe,
Krüger papa vajj' merre mén,
Drágább-e lesz a hús s a turfon
Létör s bejő sok büszke mén:
— Hekuba ez most mind minékünk
Csak a *sah* in *sah* járja itt,
S a Nap-fia hálás is érte:
Bóven ontja ságárait.

És bár a hónap vége járja,
Nem búsz azért a hangulat,
Mindenki vig, mindenki-ujjong,
Mindenki boldog és mulat,
Habár az osztályorszájátékon
Nem jött a számunk most se' ki,
— Mi az? A nap unokái
Lettünk, hát oda se' neki!

Nándor.

Virradat.

Ha néha-néha egy dalomban
Fájó szív laktelése dobban:
A bánat, mely ott sir a dalba,
Már nem a múlt égi fájdalom.

Ami ott a rimembe csendül,
Csak egy tört akkord a szivemből;
Egy-egy kiáltó szó csupán:
Csak vágy a boldogság után.

Ketty Endre.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(65)

Most újra megzavarodott a beteg szeme, a pillák mozdulatlanok lettek és Ketty fel akart kelni, hogy valami innivalót adjon neki.

— Nem, nem, maradj így, — szólott parancsolólag a gyermek, aztán a hazai nyelvbe átcsapva, nehezen mozgó nyelvel dadogta: — Akik a királyt szolgálják, legyen meg azoknak a jutalmuk. Kapjanak falvakat, adómenteseket... három, öt falut... Sukhaint, Ametet és Gungrat. Ajándéklak kapják őket, ha megházasodnak... házasságuk meg és legyenek mindig körülöttem... Ketty kisasszony és Tarvin szájában...

Tarvin nem értette meg, miért siklott ki hirtelen Ketty keze az övéből; nem értette úgy a nyelvet, mint ő.

— Megint félre beszél, — sugta Ketty. — Szegény, szegény gyermek.

Tarvin összeszorította fogát és megátkozta eszébe az a Sítahait. Ketty leszártította a verejtéket a flu homlokáról és azon buzgólkodott, hogy jobban megtámassza a gyermek fejét, amelyet az ide-oda dobált szüntelenül. Tarvin erősen tartotta a kezét, vékony ujjacskáit görcsösen fonádtak az övé körül, kis teste pedig erősen megrázódott a méreg utolsó hatásától.

Néhány percig vándorlódott maga körül a gyermek, nevükön szólította az összes elképzelhető isteneket, a kárdjához akart kapni és egy láthatatlan ezrednek parancsokat adott, hogy akasztják fel azokat a fehér kutyákat a kapuk előlepeire és égessék meg őket. Majd szünni kezdtek a görcsök, halkán dünyögni kezdett a gyermek és anyját szorongatta.

Tarvin lelki szemével távoli síkságot látott, amely csendesen húzódtott le a folyó felé. Ott

— A politikai gomb. Mikor hónapokkal ezelőtt egész Anglia érdeklődése a délafrikai esatater felé irányult, virágkorát érte egy új iparág, amely az angol hadvezérek miniatűr arcképeinek gyártásával foglalkozott. Most ismét más iparág van fejlődésben: „politikai” gombokat gyártanak. Az angol parlament elszórt, új választás van tehát közelebb, s a választások alkalmával nagyon kelendő árucikk a politikai gomb. Az angol házalok agyonkinálnak boldogot boldogtalanul, vörös, fehér vagy kék gombokkal, amelyeket választási jelvények gyanánt fognak használni. Miniatűr kalaptüket, zászlócskákat, fém- és papír vitorlácskákat is árúsítanak, melyek kortesversekkel vagy a jelölte arcképeivel vannak ellátva. A háborúból fennmaradt apró ágyukat s fegyvereket is felhasználják úgy, hogy egyszerűen ráragasztják a képviselő arcképét. A választás egyébiránt az automobili jégvényben fog állni: a kortesek automobilen fogják a polgárokat a szavazó-helyiségbe vinni.

— A hős boer asszonyok. Jean Carrère, a párisi *Matin* délafrikai harci tudósítója hosszabb cikkben írja le most, mily bátran viselkedtek a boer asszonyok nemzetük nagy megpróbáltatásának napjaiban. Carrère megismerkedett a pretóriai francia főkonzul nevével, Aubert asszonnyal, ez aztán bemutatja őt Joubert és Botha generálisok feleségeinek is, akikről rendkívül érdekes és jellemző dolgokat tudott meg a boer nőkről. Azon a napon, mikor az angolok bevonultak Pretóriába, Botha így szólt csapatához:

— Csak azokat tűröm meg, akik megesküsznek, hogy mindhalálukig küzdeni fognak. Aki csak egy pillanatra is arra gondol, hogy megadja magát a túlyomó erőnek, az itt maradhat a városban.

A rövid, szenvedélyes hangon elmondott beszédnek természetesen az volt a hatása, hogy a boerok lelkesedve fogadták újabb hűséget hős vezérüknek. Akadt azonban köztük néhány, akik azzal a kifogással, hogy az asszonyoknak száikéjük lehet a védelemre, visszamaradtak. Ezek nagyon megkeserültek. A boer asszonyok seprővel, kanállal fogadták őket s a dühtől kipirultan kiabáltak:

— Gyáva, aljas söpdek! Hát ti férfiaknak meritek magatokat nevezni? Adjátok ide a fegyvereiteket, majd mi megyünk helyettesek a harcba! Nyomorultak, Bothának lábbal kellett volna benneteket tipornia.

Es jaj volt annak a férfinak, aki egy szót is mert volna szólani: minden pillanatban fenyegetőleg emelkedett a magáshá a seprő meg a főzőkanál. Mikor Aubert asszony elvezette a francia haditudósítót Joubertnéhez, egész kis csapat fehér főkötős boer asszony és boer leány táncoskóztott ott. Carréret nagyon bizhatatlannal fogadták eleinte *khaki*-ruhája miatt, de mikor megtudták, hogy Kiosoda, Joubertné szívélyesen kezelt fogott vele, s a többiek is barátságos

hangon kezdtek vele beszélni. Joubert neje magasszikár asszony; arca csontos, szeme beesett, ajaka keskeny. A nála levő asszonynépség panaszkodni jött hozzá, hogy másnap el kell hagyniök a várost, férjeikhez kell menniök a táborba, mert az angolok nem akarják őket tovább tartani. Panaszuk meghallgatása után ideges remegés vitt Joubertnére, keskeny ajakát kezdte harapdálni és keserű mosollyal szóló Carrérenek:

— Látja, az a mi életünk.

Meglátogatta az újságnő Botha feleségét is. Botháné, aki rendkívül elegáns megjelenésű, nyulának nő, s huszonnyolc-harminc éves lehet, három más boer hölgy társaságában fogadta őt a szalonjában. Csengő hangon szólt:

— Büszke vagyok az uramra. Élve nem adja meg magát az angolnak. Szeretem, imádom a férjem. De, ha meghal, a hazájáért hal meg. Es ez kötelesség. Nem fogok érte könnyet ejteni. Utána halok én is.

Az utóbbi szavai már majd a zokogásba fulltak. Oly megrázóan beszélt, hogy Carrérenek kiesordult a könny a szeméből.

— Jog a koplalásra. Sokat évődnek most Párisban. Succival, a koplalóművészszel. Folyton az őt esztendő előtti bécsi koplalását juttatják eszébe. Akkor ugyanis Succin nagy garral annak a bebizonyítására fogadkozott, hogy a koplalás neki nem árt, de sőt táplálja őt. A híres érvelésnek az lett a vége, hogy rábizonyították a csalást, mert rajtacsípték, hogy titokban háskivonattal meg pezsgővel táplálkozott a híres koplaló. Succin azóta már Európa sok városában mutatta be művészetét több-kevesebb érdeklődés mellett s most Párist választotta ki dicsősége színhelyévé. Eleinte az élmei-szerek pavillonjában akarta magát mutogatni, de a kiállítás igazgatósága nem engedte ezt meg neki. Elment tehát a *rue de Paris*-utóba s ott bérelt magának helyiséget egy tüzező művész-kollégája szomszédságában. Bezáratta magát egy üveg-kalitkába s várta a vendégeket. Várta, de hiába, mert alig koplalt két napja, már teljesen megcsappant iránta az érdeklődés, olyan úrés volt a koplaló helyisége, akár csak a gyomra. Nem tudta a közönség részvétlensége miatt a helyiségtől járó bért sem fizetni, a tulajdonos tehát az utóbbi napokban ki akarta őt tenni. Csakhogy Succin nem engedte s a vártól érvet, hogy neki még tíz napig kell (!) koplalnia s mivel neki a koplalás kegyékesesete, *joga van* a koplalásra s a francia bíróság igazat is adott neki.

— A reklám netovábbja. Minél jobban közeledek az északamerikai elnökválasztás napja, az ellenpártok annál erőteljesebb módon agítálnak jelöltjük mellett. Hanem a választási reklámnak az a módja, amelyet most egyik főkortés észlelt ki, az a legválogottabb és legéxcentrikusabb reklámok közt is ritkítja

tetszik, hogy újra jön! Egy cigányasszony tette, egy cigányasszony... és ezt meg kell mondanom, amíg sir...

Ketty fölkel; rettenetes pillantás volt az, a hogy Tarvinra nézett. Tarvin elértette, intett neki, és szemét buzgón fölirgelve, kiment a szobából.

TIZENHATODIK FEJEZET.

- A maharadzsával akarok beszélni.
- A maharadzsával nem lehet beszélni.
- Akkor megvárom, amíg jön.
- Egész nap nem jön.
- Akkor estig várok.

Tarvin kényelmesen elhelyezkedett nyeregében. Lova éppen az udvar közepén állott, ahol rendszerint találkozni szokott a maharadzsával.

A galambok a napfényben szundikáltak, a szökőkút önmagában csevegett, halkan turbékolva, mint a galamb, amely fészékbe száll. A fehér márványlapok izzottak és melegét sugároztak ki magukból, forró levegőhullámok húzódtak le a zöld zsulus falakról. A kapu strázsája újra leplebe burkolódzott és tovább aludt. Tarvin lovát a zablája harapott, s a fém csörgése visszhangot vert a falakon. A lo gazdája pedig nagy selyem zsebkendőt kötött a nyakába, hogy a nap-sugaraktól legalább annyira-mennyire óvja magát. A kapuboltzat árnyékát megvetette; a maharadzsája egy lássa őt meg ott az izzó nap hevében, hogy megérthesse, milyen sürgős az ő életérzésze.

Néhány pillanat múlva a déli csendben olyan zörejt hallatszott, mint amikor őszszel a magassz buzavetés megszólal a szélről. A zöld ablakablak mögül került elő a zaj, s Tarvin akarathán is feszesre igazodott a nyeregben. A zaj növekedett, majd ismét megszűnt, végül azonban tisztán hallható zsiabongással változott, amelyet a fülnek akarva, nem akarva, feszült figyelemmel kellett kísérmény olyas zsiabongás volt az, mint amikor nyomászó álomban zsiabong emelkedik az ár, az álmodó nem menekülhet előle, s rémülete csak rokkant sóhaj-tásban törhet ki. A zsiabongással együtt a Tarvin-

A gyerek kétségbeesetten nyújtogatta a kezét. — Az üzenet! Az üzenet! Elfelejtettem... Az egész országban senki sem tud angolul, csak én... de az üzenetof elfelejtettem... Igen, anyám... amíg sir. Az egészet akarom mondani, amíg sir, nem akarom elfelejteni, hiszen nem is felejtettem el első alkalommal. Har istenre mondom! Mégis elfelejtettem.

Keservesen sirni kezdett. Ketty, aki sok ilyen betegsége mellett állott már, eszöndes és erős maradt. Halk, lágy hangon esillapította a gyermekét és enyhítő italt adott neki és, mint Tarvin eszöndöközve látta, mindig, minden pillanatban azt eszelekedte, ami éppen a leghelyesebb volt. Ő azonban lelke legmélyéig meg volt rázza-zéteknek a kínoknak a látásától és attól a tehetetlenségtől, amivel nézni kellett azokat.

A maharadzsája-kunvár mély, csukló lélekzetet vett és ráncolva húzta fel a szemöldökét.

— Mahades ki hai! — kiáltotta. — Ugy

párját. Óriási fenyőket állított fel a Madison-Squaren a kortesvezér, azokra százötven méter hosszú és az utóának megfelelő szélességű vitorlavásznakak tesztelt ki. A vásznakra nyolc-tíz méteres betűkkel festette rá Bryan nevét. Nosza kész volt a Mac Kinley pártja is. Lelöglalta magának New York háromnegyed részét s hasonlót hasonlóval vizsuzott. Ha ez így folyik tovább, a választás napján az ég vitorlavásznóból lesz New York fölött, s rajta Mac Kinley és Bryan lesznek a csillagok.

— Egy párisi fenegyerek ruhaszámlája. Egy Vendome-téri, elsőrangú párisi szabó szerint a teljesen kifogástalan öltözködési párisi gallérnak legkevesebb (1) ekkora az évenkénti ruhaszámlája:

Szürke ruha és felöltő	300
fekete felöltő	200
„fantaisie-nadrág”	250
színes öltöny és zakét	300
fekete zakét	180
3 színes öltöny (nyári)	380
rövid télikabát	200
hosszu télikabát	250
városi bunda	600
gummiköpeny	80
smoking-ruha	250
19 fehér mellény	180
1 nyári felöltő	150
1 utazókabát	200
3 redingót	600
vadász-kosztüm	200
3 lawn tennis-kosztüm	300
2 szarvasbőr-nadrág	350
3 frakk-öltöny	900
2 hálóköntös	200
Összesen:	6070

Ha még hozzáveszünk a fehéreneműt, nyakkendőket, kalapokat, keztyűket, sétapálókat, akkor a comme il faut párisi gallér számlája évente 10—12000 frankot tesz ki. A számlák kifizetése nem ide tartozik.

— A női ruha reformálása. A világkiállítás ideje alatt Párisban tartott sok kongresszus alatt talán a legkevésbé volt érdekelten a nemzetközi női kongresszus, amelynek egyik legfontosabb momentumuma egy német nő indítványa volt. A már huzamosabb idő óta Párisban élő bécsi asszony a következőket terjesztette a női kongresszus elé:

Mondja ki a kongresszus, hogy a női ruhát reformálni kell az egészség és a női szépség szempontjából, mert a női ruházatkodás rendkívül fontos gazdasági kérdés s iránta mindenkinek érdeklődni kell, akinek az emberiség jóléte a szívében fekszik. Tanulmányozza tehát a kongresszus azokat a tudományos és művészeti törvényeket, amelyek szerint a nőnek öltözködni kell, hogy egészségének se ártson s a női test vonalainak a szépsége se szenvedjen kárt.

— A palota felébredt szieszájából és száz szemével őt kémlelte. Erezte a pillantásokat, amelyeket nem láthatott, s azok őt a mozdulatlanságában feldühösítették épp úgy, mint ahogy a tolatkodó legyek a lovát. Valamelyik zsalu mögött valaki eláította magát, ez Tarvinra személyes sértésnek hatott és erre elhatározta, hogy kitart a helyén, amíg vagy ő, vagy a lova össze nem roskad. Lassan, nyomról nyomra haladt a nap az utján, és végre-valahára fojtó árnyékba vonta Tarvint a nyugati fal.

— Most tompa zümmögés vonult végig a folyosókon, tisztán megkülönböztethető az eddigi zsvajtól. Elefántcsonttal dusan kirakott mellékajtó nyílt meg s a maharádzsa himbálódzva jött ki rajta. Könnyű muszlimból való eszű házi ruha volt rajta, a kis sáfránysárga turbán felre csapva ült a fején, úgy, hogy a hosszú eszű-zöld toll mintegy becsipetten libegett rajta. Szeme vörös volt az ópiumtól, járása a medvére emlékeztetett, amelyet a hajnali derengés a mákföldön lepett meg, ahol éjszakának idején alaposan lakmározott.

— Tarvin arca még borusabbá lett erre a látványra s a maharádzsa, aki az ő angol barátjának felháborodott pillantását megértette, intett kísérőinek, hogy kellő távolságban maradjanak tőle.

— Sokáig várt rám Tarvin száhí? — kérdezte nyers hangon, de látható buzgóssággal arra nézve, hogy kegyes legyen. — Hiszen tudja, hogy delután senkit sem fogadok és nem is jelentették nekem, hogy én itt van.

— Várhatok — felelte Tarvin nyugodtan.

A király a félig törött karosszékre ült, amelyet a nap végképpen széthasogatott és gyanakodva pillantott fel Tarvinra.

— Elég fegyencet kapott a munkájához? De hát akkor miért nem megy a töltéséhez, ahelyett, hogy a nyugalmamat zavarja? Istenemre!

A kongresszus nagy lelkesedéssel magáévá tette az indítványt, elhatározta, hogy nemzetközi propagandát indít az ügy érdekében és egy nőkből, orvosokból, művészekből és írókból álló bizottságot küld ki a női ruházatkodás reformjának a józan ész, az egészség és a művészet szempontjából való tanulmányozására. Akik a kérdést íránt érdeklődnek, vagy hozzá akarnak szólni, azok intézzék leveleiket a következő címre: Madame Pischof, Páris, 78. Rue d'Anjou.

Apróságok.

Feleség (második lérvével az első férje sírján): Igen, itt nyugszik a szegény; lásd, ma nem lehetnél a férjem, ha az én Jánosom nem halt volna a háboruban hősi halált.

Férj (elgondolkozva): Jaj, ez a háboru az emberiség átká!

Ur: Mióta van nagysád lérvénél?

Hölgy (gondolkodik): ... Eddig 12 szakácsnőnk volt.

A: Te, milyen kis lába van a Mici kisasszonynak. Láttál valaha apróbb jóságot?

B: Igen, — a cipőjét.

Kisasszony: Hadnagy ur, mért nincs bajusza, hisz' az atyjáé oly szép, nagy.

Hadnagy: Nos, igen, ebben a tekintetben inkább az anyámra ütöttem.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 29.

Gabona-üzlet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Az időjárás e hét folyamán is derült és száraz, a hőmérséklet pedig aránylag magas volt. Csapadék az ország egyes részeiben csak szóróványosan fordult elő és rövid ideig tartott. A tengeritörés teljes mérvben folyik, azonban nem mindenütt kielégítő. A vizállás is tetemesen csökkent és a hajózás — mint ősz felé egyébként mindenkor — nehézségekkel küzd. A hozatalok ennél fogva lényegesen gyengébbek és további csökkenés várható, ha a vizállási viszonyokban rövidesen javulás be nem áll.

A külföldi piacok üzletviszonyait illetőleg, azok nem alakultak egyöntetűen. A forgalom a múlt héthez viszonyítva gyengébb és e mellett az irányzat inkább lefelé volt törekvő. Amerikában a hét elején még szilárd volt a hangulat, míg később lebonyolítás és eladások folytán erősebb visszaesés állott be. Az exportkereslet csak a rendes keretben maradt, mert a

tartósan drága tengeriszállítási díjak a kivitt megnehezítik. E mellett a látható gabonakészletek is oly magasságot értek el, mint arra — a jelen viszonyokhoz mérten — alig volt eset. A „Bradstreets” becslése szerint az ellenőrizhető buzakvantum 738,555.000 bushel. Angliában a kereslet gyengült, az árak azonban változatlanul tartottak. A francia piacokon csak lényegtelen árvariációk voltak. A németországi tözsdékről is gyengébb fogasztási keresletet jelentettek, melylyel azonban különösen oroszországi bővebb kínálat állott szemben.

Nálunk a hangulat kenyérmagvakban határozottan lanyha volt, míg takarmányokké tartottak maradtak. Egyedül ó-tengeri volt emelkedő.

A négy napra szorított üzleti forgalomról a következőket jelenthetjük:

Buza lanyhán indult és az egész hét folyamán el volt hanyagolva. A malmok eddigi beszerzéseik után nyersáruval bőven el vannak látva, illetve annak átvételével vannak teljesen elfoglalva s így csupán későbbi szállításra reflektáltak, míg prompt áru alig vagy csak nagyon nehezen volt elhelyezhető. A tulajdonosok így különösen vagyonárúnál — dacára annak, hogy a hozatalok tetemesen gyengébbek — naponként árengedményekre voltak kényszerítve, minél fogva a múlt héthez képest prompt merkantil-árúnál körülbelül 15 fillérenyi csökkenés mutatkozik. Későbbi szállítások csak kisebb mérvben gyengültek. Az összeforgalom 140 ezer mm-t tesz ki, míg a hetihozatalok 326 ezer mm-ra rúgnak.

Rozs a múlt héttel ellentétesen lanyha irányzatot követett. Az érdeklődés ugyiszólván teljesen megszűnt, a forgalom csak szerény keretben maradt és az aránylag csekély mennyiségek, melyek részben fogyasztási, részben elszállítási célokra adtak el, csak 10—15 fillérenyi a mult heti árákon alul voltak elhelyezhetők. Prima urasági áru, mely azonban csak szóróványosan kerül a piacra, inkább tartott. Budapesti paritásra minőség szerint 6.60—6.75, jobb árúért 6.90, finom árúért 7.— K.-ig jegyzünk. Nyíri származékú alig voltak forgalomban és jegyzésükben a budapesti árpáritáshoz alkalmazkodnak.

Árpa (takarmány- és hántalási célokra) tartósan csak gyengén van kínálva és a kereslet is mérsékelt; a hangulat azonban kellemes és szükséglet esetén hízalok úgy, mint gyárosok teljes mult heti jegyzéseket fizettek. Helyben minőség szerint 6.05 koronáig jegyzünk. Alomásokon átvéve a forgalom tovább is korlátozott és kisebb tételekben tisztavidéki merkantil és felvidéki áru szorították, melyek nyomott árákon találtak belöldi számlára elhelyezést. Jobb tisztavidéki áruban csak kínálat híján nem volt forgalom. Jegyzéseink: Tiszavidéki merkantil áru 5.75—6.25, jobb névlegesen 6.50, finom 6.75 koronáig. Felvidéki merkantil áru 6.50—7.—, jobb 7.50—7.75 koronáig.

Zab elég bőven volt kínálva, míg a kereslet csak szűk korlátok között maradt. A hangulat egyébként az egész hét folyamán nyugodt, az árak azonban változatlanul tartottak. Ca 3500 mm. forgalom mellett mercantil-áru 5.25—5.35, jobb áru 5.45 koronáig ér el helyben, míg finom áru, amely azonban alig van a piacon, 5.65 koronáig jegyez.

Tengeri a gyorsan emelkedett határidőjegyzések hatása alatt rohamosan emelkedett és néhány tétel 7 koronáig helyben talált elhelyezést. Új készáru tengeriben is volt már némi forgalom. Az üzlet azonban még szűk terjedelmű, októberre 5 59 koronától lefelé 5 35 koronáig, november—decemberre 5.72½—5.70 koronáig fizettek budapesti paritásra.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A lefolyt héten is szilárd volt ugyan a lisztüzletirányzata, de a forgalom az izraelita ünnepek miatt csak csekélyebb arányokat öltethet. A külföldi részéről is mutatkozott érdeklődés lisztjeink iránt és malmaink ezen relációkban is adtak el egyetmást.

A lisztárak e hét folyamán nem változtak és a hét végén is azon árak vannak érvényben, mint nyolc nappal ezelőtt.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ár kor.	26.—	24.60	23.20	22.—	21.50	20.10	18.40
		7	7½	8			
		15.10	14.10	11.30			
		Finom korpá:		Goromba korpá:			
Ár:	korona	8.50				8.80	
		Dara:	AB	C			
			26.60	25.40			

Átlagos árak Budapesten 100 kilogrammonként számkostól.

Hüvelyesek és termények. Az elmúlt héten a hüvelyesek üzletben a forgalom elég élénk volt. Babban meglehetősen kereslettel szemben elegendő ajánlatok állanak rendelkezésünkre, árak változatlanok. Következően jegyezzük budapesti állomáson: törpe 9.— K., nagy leher 8.— K., gömbölyű 8.35 K., barna 8.25 K., erdőlyi 7.75 K. Borsó 10—12 K. Lencse ajánlati minőség szerint 12—14—16 koronáért. Köles 5.90 K., ára s irányzata szilárd. Kása ára emelkedett, 10.25—11.—11.50 K. Mák jobb keresletnek örvend, ára emelkedett, 24—25—26 K. minőség szerint. Kendermag 10.50—11.— K. Kőménymag 44—45 K. Mind 100 kilogrammonként.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Vöröshe. A legutóbbi napokban beérkezett tudósítások értelmében Németországnak oly rossz termése van, amilyen 10 év óta nem volt. Francia- és Olaszország szintén kedvezőtlen tudósításokat küldenek, Oroszországnak számos tartományában gyöngye, egyéb táján középtermése van. Amerikának több kivitelező kerületi, u. m. Ohio, Indiana, Wisconsin hozam dolgában messze mögöttesek állanak a legutóbbi 10 év hozamainak. A piac szilárd helyzete általánosan változatlanul megmaradt, az amerikai jegyzetek ingadozó

Hát ne tehessen már maga miatt egy király azt, amit akar?

Tarvin türte, hogy a legnagyobb kegyvesztettségnek ez a kitérőse elviharozzék felette.

— A maharádzsa-kunvár miatt jöttem — mondotta nyugodtan.

— Mi van vele? — kérdezte a király gyorsan. — En... én már néhány nap óta nem láttam.

— És miért nem látta? — kérdezte Tarvin élesen.

— Államügyek... sürgős politikai dolgok — dörmögte a király, Tarvin szemrehányó pillantását kerülve. — Miért is törődjem mindennel, amikor tudom, hogy a fiamnak úgy sem történhetik semmi baja.

— Semmi baja se történhetik?!

— Hát ugyan mi eshetnék meg rajta? — kérdezte a király, akinek a hangja egészen panaszosra, csaknem nyöszörgőre vált. — Hát nem én ígérte meg éppen Tarvin száhí, hogy jó barátja lesz neki? Akkor, a mikor keményen megülve a lovát egész testőrségemnek helyt állott! Jobb lovaglást soha életemben nem láttam még és ezért tudom, hogy nem kell aggódnom! Ígyunk inkább!

Jelt adott kísérőinek s emberei közül az egyik elűst serleggel lépett elő, amelyet duzzadt ruhája alól vett elő s líkört töltött ki, amelytől Tarvinnak könnybe lábadt a szeme, pedig hozzá volt szokva az erős italokhoz. Egy másik pezsgős uveget hozott elő, kinyitotta olyan ügyességgel, amelyet csak a gyakorlat adhat meg és megtöltötte a habzó itallal a serleget.

A maharádzsa nagyot húzott belőle, letörülte szakálláról a pezsgő habját és mentegetőzve mondotta:

— Az alkirály képviselőjének nem kell az ilyesmit látnia, én azonban igaz barátja az ország-nak Tarvin száhí, azért láthatja ezt. Keverjenek össze önnek is ilyen italt?

(Folytatása következik.)

voltak ugyan, de a hét vége felé a mult hetinél valamivel magasabb színvonalat mutattak. Erdélyben élénkebb lett a forgalom, a már elejétől fogva magasán induló árak egész 78 frtig haladtak.

Lucerna. Az iránzat szilárd és különösen jobb minőségű áru iránt nyilvánulni önként érdeklődés. Magyar lucernamagot minőségéhez képest 43-47 frton jegyeznek. Franciaország meglehetősen szép árut kínál, arjegyetei ez idő szerint magasabbak a tavalyiaknál. A legtehetősebb fűmagvak árai folytatódni is föléll moznak. Perje (ray) fűmagvakért Angolország ismét magasabbra fogta igényeit. A Mauthner Ödön-cég e lap gazdálkodását kívánatra akár levélben, akár sürgönyileg teljesen költségmentesen értesíti az összes megjelöltek napi árainról.

Petrólium. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az utolsó jelentésünk óta nem állott be változás; az árak tartósan szilárdak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petróleum 49.— korona. Orosz 3 csillagos petróleum 44.— korona. Biztonsági 2 csillagos petróleum 42.— korona. Ipari 3 keresztos petróleum 41.— korona. I. Standard petróleum 41.— korona. Amerikai császárölaj ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárölaj belöldi finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzértéssel mellett, az itteni vasuthoz szállítva. Kék-galic I. vasmentes 67.— korona. Zöldgalic 8.— korona. Carbolineum I. 17.— korona. Carbolineum II. 15.— korona.

Ipar- és kereskedelem.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután Lánzy Leó elnöklésével ülést tartott, amelynek elején az elnök meleg szavakkal emlékezett meg Ungár Ignác kamarai lev. tag haláláról. Azután jelentette, hogy a kereskedelmi miniszter a kamarák feladatává óhajja tenni az iparosok és kereskedők nyilvántartását, még pedig olyformán, hogy az eddig is vezető eljárásmódot kimutatás helyett a laprendszere alapított törzskönyv léptetessék életbe; fölhívta a miniszter a kamarát, hogy küldje ki titkárait az ez ügyben tartandó értekezletre. Az elnökség az ügyet tárgyalta, s az ily törzskönyv szükségét elismeri, de úgy véli, hogy a jelenlegi viszonyok között a törzskönyv-rendszer nem fog feladatának megfelelni. Ily körülmények között kérdés, hogy egy kötes eredmény miatt érdemes-e meghozni az új rendszerre fordítandó idő-, munka- és pénzáldozatokat. Most az ügy a miniszter előtt van további határozás végett.

A kamara elnöksége újabb felterjesztést intézett a gabona-elővételi ügyetek dolgában, s azt kérte a kereskedelmi minisztertől, hogy addig is, amíg az esetleg szükséges intézkedések törvényhozási uton megtehetőek lesznek, a bizonytalan jogállapot megszüntetése végett a m. kir. Kúria teljes üléseben döntvény hozassék, amely a gabona-elővételi ügyekben úgy a bíróságoknak, valamint a közönségnek zsmór-mértékül szolgálhasson.

Az előző teljes ülésen Sándor Pál kamarai tag az elnökhöz a Magyarország és Ausztria közt létező telefonösszeköttetés némely viszásságai miatt kérdést intézett. Lánzy Leó elnök az interpellációra kijelentte, hogy a beszerzett információk szerint az interpelláló által előadottak a tényleges állapotnak megfelelnek, amennyiben Bécsből nemcsak Budapestre, hanem a vidéki magy városokba is lehet telefonozni, holott Budapestről csak Bécs, Brünn és Maréburg városokba, a többi magyar városból pedig csakis Bécsbe és Maréburgba. Ez a visszás helyzet annak az eredménye, hogy a budapesti-bécsi telefon létesítése után a Budapesttel telefonösszeköttetést nyert magyar városok maguk kérelmezték, hogy Budapest után Bécs-essel is telefonösszeköttetést kapjanak, amely kérelmek esetéről a kormány által teljesített is. További állomásokat most csak úgy lehetne a hálózatba befoglalni, ha vagy sikerre vezetnének a ketős beszélgetések most folytatott kísérletek, vagy pedig újabb vezeték létesítenének, ami azonban tetemes költséggel jár. Mindenesetre tény, hogy jelenleg a budapesti piac a bécsivel szemben hátrányos helyzetben van, minél- fogva indítványozza az elnök, hogy a visszásság megszüntetése céljából intézzenek a kormányhoz indokolt felterjesztést.

A válasz tudomásulvétele az indítvány elfogadása után Kohn Gábor kamarai-tag interpellál. Fölemli, hogy a kereskedelmi miniszteriumban most összejönnek, értekeznek a kamarai titkárok, nyilatkoznak fontos kérdésekben, holott — az interpelláló szerint — erre semmi illetékességük nincsen. Ö ebben a kamara elnökségének és a kamara tagjainak mellőzését látja.

Lánzy elnök az interpellációra adott válaszában maga is kijelentte, hogy nem helyesli a módot, amelyen a kormány összeköttetést keresett a kamarákkal. Ezt szövege is tette a miniszter előtt, aki erre azt felelte, hogy ilyképpen rövid uton akarja megismerni az összes kamarák nézeteit bizonyos kérdésekben. Magát a kamarát egyébként az egész értekezlet nem érinti és semmiféle kérdésben nem prejudikálhat neki. A teljes ülés ezt a választ is tudomásul vette.

A kereskedelmi miniszter véleményezés végett leküldte a kamaráinak a munkások betegsegítő pénztáráról szóló törvénytervezet előadói javaslatát. A kamara elnöksége a törvénytervezet nézve meghallgatta a kamara területén működő betegsegítő pénztárak igazgatóságait és más szakfőleket. A beérkezett észrevételeket a kamara irodája egy felterjesztésben foglalta össze, amelyet az ügy tárgyalására összehívott szakértőkezelést is elfogadott és a teljes ülés elé terjeszt elfogadás végett. A teljes ülés az előterjesztéshez hozzájárult.

Végül több kisebb jelentőségű ügyet intéztek el.

Megemlítjük, hogy a kamara legközelebbi ülését már alkotmány-utcai új palotájában fogja megtartani.

A magyar vasmtvek és gégyárak országos egyesülete e hó 28-án Förster Nándor miniszteri tanácsos elnökele alatt ülést tartott, amelyen az ipari és gyári alkalmazottak betegsegítéséről szóló törvény módosítására vonatkozó tervezet tárgyalta. Megállapították annak a felterjesztésnek szövegét, melyet az egyesület a kereskedelemügyi miniszterhez intézni fog. Ezen felterjesztés kiterjed a tervezet minden pontjára s különösen azt mutatja ki statisztikailag és számszerűleg, hogy a gyári pénztárak ellen felhozott vádak alaptalanok, hogy a munkásoknak betegség esetén való ellátása a gégyári pénztárak részéről kifogástalan volt. Ennélfogva nem volna méltányos ezeket a gyári pénztárakat felosztatni s a munkások által éveken át gyűjtött tőkéket más pénztáraknak juttatni. Ha egyes gyárakban a munkások száma kisebb ötszázánál, akkor több gyár együtt alapíthasson gyári pénztárt; az ötszázánál nagyobb számú munkással rendelkező gyárak pedig egyedül is alapíthassanak gyári pénztárakat.

Vasuti és hajózási forgalom Pozsonyon át. A magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a lenti forgalomban faküldemények szállítására október 1-én érvénybe lépő kivételre díjszabás alapján faküldemények elszállítását az alacsony vizállás folytán további intézkedésig el nem vállalja. A szóban forgó díjszabásban foglalt díjszabási határozmányok 6. pontjának harmadik bekezdése úgy értendő, hogy a küldemények csak az esetben továbbíthatnak, ha a szóban forgó hajóvonalon a hajók legalább 13 deciméternyi merüléssel vontathatók. Budapest, 1900. szeptember 29. Az igazgatóság.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő széké-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzete 1900. évi szeptember 29. Készlet 256 darab. Érkezett 1303 darab. Összesen 1559 darab. Eladott 1162 darab. Maradt 397 darab. — Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 90—96 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 94—101 koronáig, 300—380 klg. súlyban 96—101 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 86—93 koronáig. Malac 62—82 korona 50—100 kilónkint. A vásár hangulata lanyha.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 29.

Készbuzából elkelt 22,000 métermáza; rakomány változatlan, wagonárak 2 1/2 fillérrel olcsóbb áron.

Eladatok: Buza. Tiszavideki: 200 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 250 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 500 mm. 79.5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 65 f., 500 mm. 79.5 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.4 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 77.5 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76.6 k. 7 K. 47 1/2 f., 400 mm. 73.5 k. 7 K. 15 f.

Dunai: 3250 mm. 73.7 k. 7 K. 10 f., 3450 mm. 73.8 k. 7 K. 20 f.

Bihari: 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f.

Pestvidéki: 300 mm. 78 k. 7 K. 67 1/2 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 78.5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.4 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 20 f., 400 mm. 77.5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 40 f., 400 mm. 76.5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 76.6 k. 7 K. 46 1/2 f., 200 mm. 75 k. 7 K. 30 f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 35 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 20 f., 100 mm. 76.8 k. 7 K. 35 f., 250 mm. 74.5 k. 7 K. 30 f., 300 mm. 73 k. 7 K. 05 f., 140 mm. 73 k. 7 K. 15 f.

Minde három hónapra.

Arpa: 200 mm. 5 K. 90 f.

Ross: 200 mm. 6 K. 82 1/2 f., 200 mm. 6 K. 80 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzete a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns: Buza, Kilo, 50 kilogramm Áru, 100 kilogramm Áru. Rows include Tiszavideki, Fehérmogyol, Pestvidéki, Bánási, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kilo, 50 kilogramm Áru, 100 kilogramm Áru. Rows include Ross, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Kóles.

A határidőszület folyamán a következő kűtésés történtek:

Table with columns: Month, Price range. Rows include Buza októberre, Buza áprilisra, Ross októberre, Ross áprilisra, Tengeri szeptemberre, Tengeri májusra (1901.), Zab októberre, Zab áprilisra, Repce augusztusra.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsdén:

Table with columns: Month, Price range. Rows include Buza októberre, Buza áprilisra, Ross októberre, Ross áprilisra, Zab októberre, Zab áprilisra, Tengeri szeptemberre, Tengeri májusra (1901.), Repce augusztusra.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table with columns: Month, Price range. Rows include Buza októberre, Buza áprilisra, Ross októberre, Ross áprilisra, Tengeri októberre, Tengeri májusra (1901.), Zab októberre, Zab áprilisra, Repce augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde kezdetben nyugodtan indult meg, míg később a Berlinből érkező taxációkra gyengült el és e gyengesége mindvégig megtartotta.

A helyi értékek piaca elég kedvezőnek mondható; Rimamurányiban és Kőzútiban volt némi tüzet.

A déli tözsdén még jobban kifejlődött a baisse irányzat. A berlini kontremin folytonos eladásával megtámadta tözsdénket, ennek tudható be az általános anyhaság, mely különösen államvasutat érintette. A zárlat a legalacsonyabb árak mellett történt.

A valuták és ércváltók változatlanok. Az előtözsde nyugodt.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 665.—. Osztrák hitelrészvény 645.50—647.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 661.25—662.—. Rimamurányi vasmű 529.50—530.50. Kőzuti vasut 599.— korona.

A déli tözsde lanyha. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 657 — 662.—, Osztrák hitelrészvény 639.75—645.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 655.—661.—. Jelzálogbank 423.50—425.—. Rimamurányi 525.50—527.50. Kőzuti vasut 596.—597.— korona.

Forgalomba került: Fiemel hitelbank 160.—161.—. Hazai bank 217.—. Kereskedelmi bank 2560.—2565.—. Salgótarjáni köszénbánya részvény 641.—645.—. Atheneum 350.—370.—. Adria 480.—485.—. Városi vasut 285.—287.— korona ártolyammal.

Utótözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 640.—. Magyar hitelrészvény 657.—. Leszámitoló bank részvény 434.—. Rimamurányi vasműrészvény 525.—. Osztrák-Magyar államvasut 664.—. Kőzuti vaspályai részvény 599.—. Városi villamos vasut részvény 289.—. korona ártolyammal.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns: Államadósság, Pénz, Áru. Rows include Magyar arany, 1870. évi kőzuti vasut, 1880. államvasut, 1880. államvasut, 1870. áll. nyar.-köl, 200 K.-s, 1870. áll. nyar.-köl, Magyar repülésköv, Horv.-salav. kőv., Magyar földteherm. kőv., Tiszai és szegedi nyar.-köl., Horv.-salav. jelzálog föld. kötvény.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns: Államadósság, Pénz, Áru. Rows include Bőcsi biztosító társulat, Bőcsi élet- és járadékbizt. társ., Elő- és hátsó magyar állat-érett-társ., Fonóter, pesti biza intézet, Pannónia viszont. bizt. intézet, Elő- és hátsó magyar állat-érett-társ.

Záloglevél, elsőbbségek.

Table with columns for bank names (e.g., Magyar, Angol-osztrák) and their respective values.

Bankok.

Table listing various banks and their financial details.

Takarékpénztárak.

Table listing savings banks and their financial details.

Malmok.

Table listing mills and their financial details.

Iparvállalatok.

Table listing industrial companies and their financial details.

Közlekedési vállalatok.

Table listing transportation companies and their financial details.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets and their financial details.

Pénzszemek és váltók.

Table listing coins and exchange rates.

A budapesti terméktőzsde.

A terményüzletben a szezonerői hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamatok állapította meg:

Jegyzékek: Haremag; lucerna magyar 43.-46.- korona, vörös idei 83.-86.- korona, vörös erdélyi ... korona, vörös bánági ... korona, középszemű ... korona, nagy szemű ... korona. Dismozsír: budapesti: 61.-61.50 korona, vidéki ... korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki ... korona, városi 4 darabos 52.50-53.- korona, 3 darabos 54.-55.- korona, füstölt ... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség ... korona 120 darabos ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona.

korona. Szilvaiz: szlovéniai ... korona, szerbiai 18.-18.50 korona, azonnal való szállítással.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén dacára a jobb külföldnek, a hangulat mégis gyenge maradt.

Déli tőzsdén tartott a gyenge irányzat.

Zárlat valamivel javult Berlinre, diskontó 4 1/2%.

Bécs, szeptember 29. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 114.-. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 143.50. Magyar vasúti kölcsön 97.65. Magyar keleti vasúti állami kötvény 116.50. Magyar leszámlolt- és pénzváltóbank 430.-. Rimamurányi vasműrészvény 524.-. Magyar koronajárdék 90.50. 4%-os Magyar föltelherm. kötvény 89.50. Magyar hitelbank részvény 662.-. Magyar nyerevényi kölcsön sorsjegye 163.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 347.-. Magyar kereskedelmi bank ...

Bécs, szept. 29. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/10 os papírjárdék 96.95. 4% os osztr. aranyjárdék 115.05. 1860-iki sorsjegye 132.-. Osztrák hitelsorsjegye 390.-. Angol-osztrák bank 273.-. Bécsi bankgyegetület 482.-. Osztrák-magyar bank 1702. Déli vasut 109.50. Dunagőzhajózási részvény 780.-. Dohányrészvény 293.-. Császári és királyi arany 11.47. Német bankváltók 118.32. 4 2/10 os ezüst járdék 96.65. Osztrák koronajárdék 97.20. 1864-iki sorsjegye 195.-. Osztrák hiteltételei részvény 642.-. Unionbank 544.-. Osztrák Länderbank 410.-. Osztrák-magyar államvasut 657.50. Elbavölgyi vasut 456.-. Alpesi bányarészvény 451.50. 20 frankos arany 19.30. Londoni váltóár 242.10. Bécsi Tramway Litt A. 271.-. Bécsi Tramway Litt B. 267.-. Lipót kohó ... Az irányzat gyenge.

Bécs, szept. 29. (A Budapesti Napló tudósításának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 640.-. Magyar hitelrészvény 662.-. Angol-Osztrák bank 273.-. Bécsi bankgyegetület 482.-. Union bank 544.-. Länderbank 410.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 655.50. Lombard ... Elbavölgyi vasut 528.-. Északnyugati vasut részvény 448.50. Dohányrészvény 296.-. Rimamurányi vasmű 630.-. Alpesi bányarészvény 445.50. Májusi járdék 96.95. Magyar koronajárdék 90.55. Török sorsjegyek 104.50. Német birodalmi márka 118.25. Napoleon d'or 19.28.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 29. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde kifejezetten bágyadt irányzattal indult. Bankok és bányártekek kivétel nélkül alacsonyabban indultak, részint a vidéki bankoknak a határidőjegyekre való bevezetés elleni vonakodó magatartása, részint a kereskedő hengerművek és egyéb vastermelők közti állandó ellentét következtében. Allampapírok gyengebbek, vasutak szabálytalanok. Amerikaiak bágyadtak New Yorkra, líbeck-bücheni győngülök, állítólag az Elbe-Trade-szalona versenyé miatt. Transvaal vasúti részvények győngülök. Később bankok és bányártekek ellanyhultak. Magánleszámlóitai kamatláb 4 1/2%.

Berlin, szeptember 29. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék ... 4% os osztrák aranyjárdék 97.-. Elbavölgyi vasut ... Magyar koronajárdék 90.-. Osztrák-magyar államvasut 139.50. Kassa-oderbergi vasut ... Bécsi váltóár 84.40. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény ... Disconto-Commandit 166.80. Általános villamosági Edison 204.-. Gelsenkircheni 186.25. Laura-kohó 190.-. 4 2/10 os ezüstjárdék 95.90. 4% os magyar aranyjárdék 94.60. Osztrák hitelrészvény 199.75. Déli vasut 24.50. Károly Lajos vasut ... Orosz bankjegyek 216.15. 4% os új orosz kölcsön 96.-. Török dohányrészvény ... Olasz járdék ... Magyar hitelbank ... Dynamit Trust 148.50. Harpeni 175.10. Az irányzat gyenge.

Berlin, szeptember 29. (A Budapesti Napló tudósításának átvirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 94.60. Magyar koronajárdék 90.-. Osztrák hitelrészvény 200.10. Osztrák-magyar államvasut 140.-. Déli vasut 24.80. Északnyugati vasut 114.17. Elbavölgyi vasut 115.59. Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschtiehradi 268.-. Orosz bankjegy 216.-. (Útimo.) Lombard ...

Hamburg, szeptember 29. (Zárlat.) 4 2/10 os ezüstjárdék 96.20. 1860. sorsjegye 132.50. Déli vasut 24.50. 4% os osztrák aranyjárdék 96.70. Osztrák hitelrészvény 200.-. Osztrák-magyar államvasut 139.25. Olasz járdék 93.10. 4% os magyar aranyjárdék 95.-. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, szeptember 29. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék ... 4% os osztrák aranyjárdék 96.50. Magyar koronajárdék 90.-. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasut 25.-. Elbavölgyi vasut ... Londoni váltóár 204.40. Bécsi bankgyegetület 123.50. Villamos részvény 125.90. 3% os magyar aranykölcsön ... 4 2/10 os ezüstjárdék 95.90. 4% os magyar aranyjárdék 94.75. Osztrák hitelrészvény 199.30. Osztrák-magyar államvasut 139.70. Északnyugati vasut ... Bécsi váltóár 843.26. Párisi váltóár 816.-. Unionbank ... Alpesi bányarészvény 233.-. Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, szeptember 29. (A Budapesti Napló tudósításának átvirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 203.50. Osztrák-magyar államvasut ... Déli vasut 25.-. Osztrák aranyjárdék ... Olasz járdék ... Laura-kohó 191.40. Harpeni 176.50. Discont ... Alpesi ... Bécsi bankgyegetület ... Az irányzat csendes.

Páris, szeptember 29. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 618.-. 4% os osztrák aranyjárdék 97.50. Osztrák Länderbank ... 3% os francia járdék 99.82. Ottomankbank 534.-. 3 1/2% os francia járdék 101.99. Alpesi bányarészvény ... Déli vasut ... 4% os magyar aranyjárdék 96.50. Párisi bankrészvény 1089. Olasz járdék 93.15. Francia törleszt. járdék 99.17. Osztrák földhiteltételei részvény 1205.-. Török dohányrészvény 325.-. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 29. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) fillérig. Öreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 97-98 fillérig. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogramm való súlyban) 97-98 fillérig. Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 98-99 fillérig. II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (párónkint 280 kilogramm felüli súlyban) 96-97 fillérig.

Közép (párónkint 240-260 kilogramm súlyban) 95-96 fillérig. Könnyű (párónkint 260 kilogramm terjedő súlyban) 94-95 fillérig. III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) ... fillérig. Közép (párónkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Fialat nehéz (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. IV. Romániai eredetű (Stachl). Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 94-95 fillérig. Közép (párónkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 93-95 fillérig. Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 93-95 fillérig.

Sertésüzletünk 1900. szeptember 27. napján volt készlet 37.902 drb. — 1900. szeptember 28. napján felhajtott 246 darab. 1900. szeptember 28. napján elszállított 461 darab. 1900. szeptember 29. napjára maradt készletben 37.887 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 29.

Kinevezések és áthelyezések. A pénzügyminiszter a nagyenyedi pénzügyigazgatósághoz Tar Lajos pénzügyi kezelési gyakorlatot pénzügyi irrodatiszt, Gayer János diktáns pénzügyi számgyakorokot ideiglenes minőségű segélydijs kir. pénzügyi számgyakorokká a zágrábi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, Fodor Ferenc budapesti lakos ideiglenes minőségű diktáns m. kir. pénzügyi számgyakorokká a miniszteri számvétséghez, Horváth Elemér budapesti lakos ideiglenes minőségű diktáns számgyakorokká m. kir. pénzügyminisztérium mellé rendelt számvétséghez, Herczog Géza budapesti lakos ideiglenes minőségű diktáns pénzügyi számgyakorokká a miniszteri számvétséghez, az igazságügyminiszter Kiefer Antal mohácsi kir. járásbírói díjnokot a bajai kir. járásbíróshoz irnokká, a vallás-és közoktatásügyi miniszter Gábor Pál okleveles tanítót a tótpelkési állami elemi népiskolához, Temerinak Dusan okleveles tanítót a szabályi közönségi elemi iskolához, Manu Traján okleveles tanítót a körszévi állami elemi népiskolához, Csávis Emil okleveles tanítót az alsó-kovíli közönségi elemi iskolához rendelt tanítókká, Gerlach Jakab okleveles tanítót a bártfai elemi iskolával kapcsolatos gazdasági ismételő iskolához, Nagy Kálmán okleveles tanítót a nagy-beregi közönségi jellegű gazdasági ismételő iskolához gazdasági szakintézők, a képezhető hűyék és gyengeelműjétek állami intézetében üresedésben levő övönki állásra ideiglenes minőségben Polner Mariska hűd-szent-mihályi közönségi övönki nevezte ki, Malcsics Iván alsó-kovíli közönségi iskolai tanítót pedig a nádalyi közönségi elemi iskolához, jelen minőségében, áthelyezte.

Névvagyorsítások. A helyügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Rosenwasser Adolf budapesti lakos vezetéknévet Rézörsre, Strauszmann Fulöp kir. járásbírói díjnok halmi lakos vezetéknévet Szemeréret, dr. Vicsok András kir. aljárásbíró módosi lakos vezetéknévet dr. Vaskutira, kiskoru Spitzer István budapesti lakos vezetéknévet Szegőre, kiskoru Klein Ferenc budapesti lakos vezetéknévet Kovácsra, kiskoru Thälcsi Lajos alsó-erdudai lakos vezetéknévet Abonyira, Kohn Oszkár győrszigeti lakos vezetéknévet Keményre, Beranek József pénzügyi övönki, valamint kiskoru Sarolta leánya vezetéknévet Berceire, kiskoru Wicz Illés budapesti műgyegetemi hallgató vezetéknévet Vidorra, Vassermann Antal nagykanizsai lakos vezetéknévet Vértésre változtathassa át.

Pályázatok. Hivataloslapja a budapesti közpénzügyigazgatóságánál október 31-ig. — III. oszt. hivataloslapja a beszerzésbányai törvényekhez 4 hét alatt. — Segédtelek-könyvezető a kalocsai törvényekhez 2 hét alatt. — Postamester Kumánra (Torontálm.) október 12-ig. — Aljegyző a beregszászi törvényekhez 2 hét alatt. — Pénzügyi biztos a pancevai pénzügyigazgatósághoz 4 hét alatt. — Albíró a pancevai törvényekhez 2 hét alatt. — Adólistát a máramaroszi p. ki. adóhivatalhoz két hét alatt. — Irnok a trencséni törvényekhez négy hét alatt. — Pénzügyi vigyázót a zombori pénzügyigazgatósághoz 4 hét alatt. — Irrodatiszt a nagyhalmgyi járásbíróshoz 2 hét alatt. — Gépkészítő-ház-mester a kolozsvári egyetemhez október 25-ig. — II. oszt. hadserelösgaz (kapus) a hirtenberg katonatisztírávadhöz október 20-ig. — Postamester Bozókra (Hontm.) október 12-ig. — Albíró a szarvasi járásbíróshoz 2 hét alatt. — Adólistát a veszprémi adóhivatalhoz két hét alatt. — Postamester Nagy-Csalomáira (Hontm.) október 12-ig. — Postamester Toronyára (Máramarosm.) október 26-ig.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállítókö Budapest, VII. k. Repest-ut 36) Zongora-tervek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-kört sarok. Zeneaplat. Megjelent! MGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segítségével a tilinkón tőlelőtelőnk és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarszat nélkül. Egyszermind 65 legzebb magyar s más kedvelt darab. Ára I frt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Beüzeltett részvénytőke: 10 millió korona. Vezérigazgató: Benke Gyula, VI. ker., Andrásy-ut 5.

Elő Leánykíhásítási Egylet Budapestem, VI. ker., Teréz-kört 40-42. szám. Alapították 1863. évben. Kifizetett neszjutelekek 1892. december hó 31-ig 600,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kihásítási biztosítókra 300 frtől 10,000 frt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

Budapest, szeptember 29.

A biseyai maximum helyére Délfranciaország fölé egy sekély depresszió került, amely ott zivataros esőket okozott. A másik maximum délkeletre húzódik, a depresszió pedig előbbre nyomulhat. Az idő ehhez képest Európa északi felében aránylag hűvös, borús és esős, míg délkeleti felében száraz és meleg volt. Nálunk az idő száraz, derült és az évszakhoz képest szokatlannul meleg. Küldés: Egyelőre igen meleg és derült idő várható, később nyugatról zivataros esőkkel terjeszkedő borulás valószínű.

Stajnházak, szobák, színhelyek

M. Kir. OPERAHÁZ.
1900. szeptember hó 30-án
Hétfői előadás.
Hegényes opera 3 felvonásban. Szöveg és zenejét
a Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
Hermann Ney D. Bitterolf Várady
Eszthet Dörsnyé Henrik Kiss B.
Tannhäuser Brósius Henrik Kornai
Wolfram Takáts Vénus Rottor
Walter Kertész Pásztorfiu Beris M.

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.
Híradó: 10 óra.
Hétfői előadás.
Hegényes opera 3 felvonásban. Szöveg és zenejét
a Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
Hermann Ney D. Bitterolf Várady
Eszthet Dörsnyé Henrik Kiss B.
Tannhäuser Brósius Henrik Kornai
Wolfram Takáts Vénus Rottor
Walter Kertész Pásztorfiu Beris M.

Kedzete 7 óraker.

Operaház
Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.
Hétfői előadás.
Hegényes opera 3 felvonásban. Szöveg és zenejét
a Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
Hermann Ney D. Bitterolf Várady
Eszthet Dörsnyé Henrik Kiss B.
Tannhäuser Brósius Henrik Kornai
Wolfram Takáts Vénus Rottor
Walter Kertész Pásztorfiu Beris M.

Kedzete 7 óraker.

Operaház
Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.
Hétfői előadás.
Hegényes opera 3 felvonásban. Szöveg és zenejét
a Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
Hermann Ney D. Bitterolf Várady
Eszthet Dörsnyé Henrik Kiss B.
Tannhäuser Brósius Henrik Kornai
Wolfram Takáts Vénus Rottor
Walter Kertész Pásztorfiu Beris M.

Kedzete 7 óraker.

Operaház
Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.
Hétfői előadás.
Hegényes opera 3 felvonásban. Szöveg és zenejét
a Wagner Richard, fordította id. Abrányi Kornél.

Személyek:
Hermann Ney D. Bitterolf Várady
Eszthet Dörsnyé Henrik Kiss B.
Tannhäuser Brósius Henrik Kornai
Wolfram Takáts Vénus Rottor
Walter Kertész Pásztorfiu Beris M.

Kedzete 7 óraker.

Zsebórak
Feszletűzetésre
Polgár Kálmán
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Mozény
Pénteken, október 6-én, a Royalteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

5000 korona
Budapesti nagyteremben
A magyar királyi
Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Grand Café Hanusz Béla nagyteremében.
VII. Erzsébet-körút 53. a királyi kirádszínházban.

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.
D. u. 2 1/2 órákor, bérleten kívül, mérsékelt helyárakkal.

Szép Helena.

Operette 3 felvonásban. Írták Meilhac és Halévy
Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét
szerzette Offenbach.

Személyek:

Páris	Bárdy	Achilles	Kiss M.
Menelaus	Kovács	1. Ajax	Ujvári
Helena	Küry	2. Ajax	Szerdahelyi
Agamemnon	Tollagi	Orestes	Bojár
Calchas	Németh	Leona	Rózsá

A 3-ik felvon. **Páris almája.** Táncoz némajáték.

Este:

Blaha Luiza asszony mint vendég.

A mit az erdő mesél.

Népszínmű 3 felvonásban. Irta Géczy István. Zené-
jét szerzette Moesári Imre.

Személyek:

Bacsó János	Szabó	Sütő Ferenc	Kiss M.
Kató	Blaha	Dóka János	Szerdahelyi
Ficzore	Németh	Basa János	Horváth
Ignác	Vidór	Basáné	Siposné
Zsuzsika	Gazsi	Túr, e Tóbiás	Ujvári

URÁNIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.

Délután 4-ór fél helyárakkal.

Páris 1900-ban.

Irta Salamon Ödön.

Este:

K h i n a .

Irta Weisz Róbert.

Kezdeté 7/8 órákor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.

Délután 1/4 órákor, fél helyárakkal.

Kinizsi Pál,

a vázsonyi molnártány.

Történelmi színmű, dalokkal és táncal. Irta Bignoné
Sipos Erzsé. Zenéjét szerz. Fodor Bernát.

Este:

Föld Irén felléptével.

A kaméllás hölgy.

Dráma 3 felvonásban. Irta Ifj. Dumas Sándor.
Kezdeté 7/8 órákor.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Vasárnap, 1900. szeptember hó 30-án.

Délután 3 órákor, fél helyárakkal.

Nebántsvirág.

Énekes színmű 3 felv. Irta Meilhac és Miland.
Este:

Másodszor:

Lorenzo Magnifico.

Verses dráma 4 felvonásban. Irta Rudnai Győző.
Kezdeté 7 órákor.

UJ! A Magyar és Népszínházban nagy UJ!
tetszéssel előadott újonságok

Koldus és Királyfi

eredeti operett Székely Kornélól.
3 felvételben. Ára 1 füzetnek 3 korona netto.

„A mit az erdő mesél“

Zenéjét szerz: Moesári Imre.
Ára az összes daloknak 3 korona netto.

SCHUNDA V. JOZSEF

cs. és kir. udv. szállás, hangversenyterem és zeneműkiadó, a
pedál-cimbalom-felállójának

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 18. szám.
A m. kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigaszínház és
Magyar Színház szállója.

HOTEL „UNION“ SZÁLLODA

Budapest, az Operával szemben, ét-
terem, telefon, villany-világítás.

Utazóknak kedvezmények.

Saját gyártmányu

fa- és vasbutor, rézágak, ruganyos acél-
sodrony-ágybetétek, afrik- és lőszór-
matracok, szalongarnitúrák, kerti butor és

gyermekkoszik

részletfizetésre

minden árfelemlés nélkül — gyári árakban — esetekben
mint bármely készpénzesítés mellett. **Vidéki megrendelők-
nek árjegyzék so féltve békés beküldése ellenében.**

PÁPAI és NATHAN

legnagyobb, legnagyobb és legelőkeltebb speciális üzlet e
szakágban.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 2. SZ.
(Fonókére palota.)
Gyár: VII. ker., Csengery-utca 7. szám.

Távolság nem akadály!

Egy mintakabát beküldése elegendő,
hogy megfelelő ruhát szerezzon. Ké-
pes mértékelti utasítás bérmentve.
Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.
Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari
szállítónál, Budapest, IV., Váci-utca
6. Használt ruhák újra becsapítottak
nek és a legmagasabb árban beszámít-
tatnak.

Haggenmacher H. Söröző

Megrendelési helyek: Budapest, V. Kádár-utca 5.
Haggenmacher Kőbánya: Haggenmacher Budafok.

Haszonbérlet.

Ngs. Ugron Ákosné urnő tulajdo-
nát képező, mintegy 2400 magyar hold
kiterjedésű, ezideig házilag kezelt Tab-
Tovjaji (Somogy megye) uradalom zárt
írásbeli ajánlat útján **haszonbérbe**
adó.

Az írásbeli ajánlatok a tulajdo-
nosnő megbízottja **Dr. Pletnits Fe-
renc ügyvédhez** — kinél a részletes
feltételek is betekintheők —

folyó évi október hó 15-éig

küldendők.

Ajánlatban kijelentendő, hogy vál-
kalkozó a haszonbérleti feltételeket
ismeri s azokat kötelezőnek elfogadja.
Tulajdonos a beérkezett ajánlatok felett
teljesen szabadon határoz.

Kis-Cell, 1900. szept. 23-án.

Dr. Pletnits Ferenc, ügyvéd.

Hölgyeim!

Nem esedlöm, ha a t.
hölgyek a sok hirdetett
arcem és piperecikkek-
ből nehezen választanak.
Legyenek tovább is biza-
lommal és kísértsék csak
egyszer meg én általam
készített cikkeket, az
eredmény biztos. Mille fleur
crème könyvvél 50 kr.,
szappan 40 kr., poudre
bármily színbe 60 kr.,
kapható Török gyógyszer.
kifünő kézipasztá vörös
felrepedt kezek ellen
próbatétegy 35 kr. Szőritő
biztos eredmény, próba-
tétegy 60kr. Homlokokötőim
szennződőt keltenek, a re-
dőköt végkép kisimítja,
darabja 1 frt 50 kr. Haj-
vizem páratlan! 1/4 óra
alatt bármily ősz hajnak
eredeti színét visszaadja,
sohase lehet lemosni, 2
üveg 3 frt (3 hóig ele-
gendő). Korpá és hajhul-
lás ellen 1 üveg 60 kr.
Számos elismerő levelek-
kel bizonyíthatom. Utá-
válttal bárhol küldöm.
Mandl Ida, Budapest,
Bethlen-utca 12. sz.

Vegyen iskola

818nyl
5 frttól
kezdve tiszta gyapju-
szövetből Kohn Heil-
mann és fiaai az „**Angel**
szabóhoz“ címzett
legnagyobb férfi és
gyermekruha áruházá-
ban Budapest, Károly-
körtút 12.

Vidéki képviselők

Ausztria-Magyarország minden nagyobb városában egy elsőrangú
Ikkörkölönlegesség részére keresztesedő,
kereskedők, drogisták, gyógyszeresek ismerettség, kitűnő
ajánlatok.
Képviselőt nagyon jövedelmező, konkurrenciá nélkül
és nagy keresettel lehet szert tenni. Ajánlatok „Eingeführt
21927“ alatt Dukas M. utóda hird. Iroda, Bécs I. intenzódk.

ÉNZT

SORSJEGYEKRE
ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszatérhető tet-
szes szerinti kisebb
részletekben is) bár-
mily összeggel igen
olcsón ad

Köváry Armin
bank- és váltó-biztos
ügyintéző, közjegyző,
IV. k., Ferenciek-tere 9.
Gróf Cziráky-palota.

A világ legjobb fenyőmája!

A ki azt
akarja,
hogy láb-
belleje
mélyen fe-
kete fé-
nyes és
tartós ma-
radjon, vá-
sároljon
csak
Fernelend-
cipő-
fenyőmázat
vagyon láb-
bellejének csak
Fernelend-
természetes
bőrkrémet.
A fenyőmáz
védőlegye.

Mindenütt kapható.
Cs. és kir. szabad. gyár
Alapít. éve 1892.
Gyári raktár:
Bécs, I., Schulerstrass: 12.

Neve
tysa
onki
hans-
keret,
mig

Reményi M.
ml-bangszeres
legújabbké-
pes árjegy-
zékét át nem
olvasta, me-
lyet ingyen
és bér-
mentve küld
Budapestről
Király-u. 44.

4 1/2 kg. Cuba kávé
6.93 frtért
és 1/4 kg. Császárvörök teát
1.60 frtért
... küld minden más költség nélkül.

Fratelli Deisinger

eg
kávéhózzátall üzlete,
FIUME.
ÁRLAP INGYEN.

Korunk főnyavalyája az idegesség

és vértelenesség, melyből számtalan más kór származik
Ez ellen pedig legbiztosabban hat a

vasas china-bor

1 üveg 2 kor. 40 fill. 5 üveg franco 12 kor.

Ezen bor a saját magam által termelt mézesi shery-
vel van készítve és minden hasonlóval készítvények
között a legjobb chinaljat és vasat tartalmazza.

Rozsniai Mátyas gyógyszerész laboratóriums Aradon.
Kapható Budapest: **Török József** gyógyszeres
urnál. **Egger-féle Nádor-gyógyszár**, valamint minden
magyarországi gyógyszerárban.

CIMBALMOK.

Legújabb acélkereszt-
tel, 5 evl jóállással,
legjobb hangján,
részfeszítéssre is kaph-
tatók. Saját gyártás-
nyu hangszerek, u. m.
cimbalmok, hegedők,
saronnikok, fuvolák,
akkorionok, bőgők stb.
Kitűnő magyar búrok.
Számos kitüntetés és
díjazás a jó munkáért.
Nagy képes árjegyzék-
kel ingyen és bérment-
ve küldök meg.

Mogyoróssy Gyula
magyar hangszerpar-
telop BUDAPEST,
VIII., Kerepesti-ut 71

Második bővített kiadásban, esinos kiál-
lításban és tetszetős alakban megjelent:

„MIRJAM“

Irta: **Dr. KISS ARNOLD,**
veszprémi főrabbi.

Remek nyelvezettel nők számára
írott magyar nyelvű zsidó imá-
dásos könyv.

Ára: Vászonskötésben 2 frt 50 kr.
Bőrkötés 3 frt 50 kr.

Csonttűnözatu díszes kötés 5 frt
Legfinomabb bőrkötés 6 frt.

Kapható: a „Budapesti Napló“ ki-
adóhivatalában József-körtút 18.

KÁVÉ TEA

**Első budapesti
kávemagazin**

KÁVÉ

olvánolva és bérmentve postán
utánvétel

1/2 kg. Portorico kávé	8 frt 50
1/2 kg. Cuba kávé	7 frt —
1/2 kg. Moca kávé	7 frt —
1/2 kg. Gyöngy kávé	7 frt 50
1/2 kg. Jáva kávé	7 frt 50
1/4 kg. Csász. kev. tea	1 frt 50

BELÁK ISTVÁN
BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4.

TEA KÁVÉ

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acélírótoll és tollszár
gyáranak kitűnő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok
és jóségaknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen
versenyképesek.

Különösen ajánlatok: Daniel Ernőné 074 szám, 050 szám, 052 szám, 408 szám,
400 szám, 180 szám, 200 szám, 1806 szám.

Minden papírkereskedésben kapható.

Áruház LESSNER D.

BÉCS,

VI., Mariahilferstrasse 81-83. sz.

Az 1900. őszi évadra!

Pompás, legdúsabb mintagyűjteményemet igen tisztelt t. e. végűnknek kívánatra legkészségesebben megküldöm ingyen és bérmentve.

Hölgy-

divat-gyapjukelmék

49 krajcártól 1.25 forintig.

divat-gyapjukelmék

1 frittól 2 forintig.

divat-gyapjukelmék

1.40 frittól 2.55 forintig.

divat-gyapjukelmék

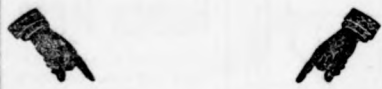
1.70 frittól 3.10 forintig.

divat-gyapjukelmék

2.15 frittól 4.40 forintig.

divat-gyapjukelmék

2.95 frittól 5.25 forintig stb.

Gyapjszövetek egyzinű, valamint musztrázott kivitelben kaphatók.
Hölgyposztó 75 krajcártól **2.25** forintig és feljebb.
Homespunok és **double-kelmék** legnagyobb választékban.
Selyemkelmék minden elképzelhető kivitelben.
Legújabb, választékos **divat-barchetok** és **flanell-cottonok** a legcsibésbótt a legfinomabb minőségig (**26** krajcártól **60** krajcárig.)
Mosó-flanellek, elragadó minták, méterje **24** krajcár és feljebb.
Legválasztékosabb, legszebb bluz-, jupon-, jabot- stb. ujdonságok.

Külön-osztály függönyök és szönyegek számára.

Szíves figyelmébe ajánljuk.

Divatárjegyzékek, valamint szönyeg és függönyárjegyzékek végűnknek ingyen és bérmentve.

FONTOS!

LESSNER D. áruházának a vidéken nincsenek fiókjai, sem utazói, megrendeléseket tessék tehát csak közvetlenül küldeni.

LESSNER D. áruhaza BÉCS.

Dr. Falócs

v. kórházi orvos,
k. egészségügyi tanár

= Budapest, VII., Kerepesi-ut 10. sz. =

Sok év óta biztos sikereket ér el

gyógymódjával ideg- és nemi bajoknál,

mert megszabadítja az egész testet a kórananyag-tól és megerősíti az idegeket.

Az intézetben v. tiz (10) gyógyterem.

Külön férfi- és női osztályok.

Rendelés d. e. 10-1 és d. u. 3-6 óráig. — Levélre kimerítő választ. Ugyanott kapható és megrendelhető „Nőgyógyászati tanácsadó“ II. kiadás.

Irtá: Dr. Falócs. Ár 3 korona.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katoniorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. RAJDACSY,

v. cs. és k. orvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhangyaltabb hügyesfolyásokat, legsúlyosabb hügyhólyagbajokat, bujajakos sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage

vagy Psychrophor

Által, magómléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében befaltott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterincobajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7-8 óráig
Nőknél ugy mint férfiaknál külön be és kijárat
Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg leggyorslelkű is gondoskodva lesz.

Fontos sérvbajosoknak.

SZENZÁCIÓSTALÁLMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly hasznosnak járnak elismerve, mint a Pollitzer által feltalált és k. ir. szab. gummiszékek. Ezen sérvkötő előnyei a többi sérvkötő felett a következők: 1. nem riasztó kellemetlen nyomást, 2. Ugy él, mint nappal hordható. 3. A poliottak oly módon illeszkednek a sérvhez, hogy a sérvkapu teljesen elidök és így a sérv kiszáradhatatlan. 4. A biztonsági fű felfűtésével pedig a sérvkötő lecsúszása meg van gátolva. Célszerűsége nem egy bel- és külföldi orvosi tekintély ismeri el. Használatossági bizonyítvány továbbá azon számos készletet és hányatlankozat, mely a világ minden tájáról (Német, orosz, francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzájuk beérkezett, s melyek a vendégeknek mindenkor rendelkezésükre állanak. Célszerűsége mellett az árak megerősítettek.
Egyrészlet ár 7 és 10 ft. Kétoldalú 10 és 16 ft.
Gyermeknek a felével alcóbb.
Rendelési test bősége kerétek csatolmányokban, továbbá, hogy assz jolob, bal, vagy mindkétoldalú.
Nagy rakár továbbá angol és francia sérvkötő sérvkötőkben, haskötők, köldököt, irritátorok, mindennemű műanyagok, gőrszövőanyagok, hágyógyászati, legpáros, ágybetét, hávjelölő és minden e szakmába való cikkekben.
Egyedül képviselőiség valódi német és francia

GUMMI-különlegességekben.

Postai megbízásokkal, rendszerveket pontosan és tiltóztatás mellett legrendesebben utánnyúló eszközök

POLLITZER MÖR és FIA

cs. és k. ir. szabad. orthopédiai kötszések Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapítvány 1859
ALJEGYZEK kívánatra zárt borítékban bérmentve küldetik.
A címre ügyelni tessék.

Találmányokra

szabadalmakat ki-cszközl úgy bel-mint külföldön
Kalmár J.

nérált, bites szabadalmi ügyinté- ezelőtt: Pompéry (Benedek L. és tsa)

BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 44. szám alatt Szemben a Népszinházal.

Szállítandó építészeti, egy nyomban járó új könnyű kocsik alkalmi eladása.

Használt kocsik legolcsóbban javítottak és megújítottak, magas ártért becsesíttetnek.

STUMPF

Budapest IX. ker., Lillom-utca 8. sz.

Uj korszak.

Valamikor megeshethetnek az a csoda, hogy az apró hirdetések helyéül az urai elhagyva inkognitójukat, ismételkedő esélyre gyűltek a Vigadó nagyszertémben. Azt hiszem, ez volna az álér nélküli alarcsból legpikánsabb formája, — ez volna az álér nélküli, ahol boldog házas-ságokat verünk és adnánk, sőt övvezeket vigasztalnánk s a minden kielégő elégető, sőt büntető szabósa körébe egy intelligens ur, a szabour.
S ha a gazdasági élet hőmé- rője lehet az a bérre, ahol árt, az ártó, a tanúsági arnak, a modern társadalmi élet hő- mérője ez a bérre volna. Mert az apróhirdetéseknél ma már gazdag tanúsági arnak, a modern társadalmi élet hő- mérője ez a bérre volna. Mert az apróhirdetéseknél ma már gazdag tanúsági arnak, a modern társadalmi élet hő- mérője ez a bérre volna. Mert az apróhirdetéseknél ma már gazdag tanúsági arnak, a modern társadalmi élet hő- mérője ez a bérre volna.

Páratlan és nélkülözhetetlen fog-crème a

Rendkívül kellemes, felelő, konzerválja a fogakat. 1 tubus 60 fillér. Kapható mindenütt. 6 tubus díszes dobozban 3.60 korona bérmentve.

Egyedül készítő és fűszétküldési raktár: **SCHWARTZ** illatszergyára (hygién. kosmet. laboratorium) Budapest, Damjanich-utca 25. szám. Gyári raktár és főküzlet: TEMESVÁROTT.

Titkos betegségek szakorvosa

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkoztatva nagy nélkül mindennemű bármily régi kelletű

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvos-tanár

Nemi betegségeket
ugymint **hügyesfolyást**, hólyag- és vizelesei bajokat, **bujajakos sebeket**, **syphilist**, önfertőztetésből eredő idegbajokat, **algemakacsabb bőrbetegségeket** és **szépségbájakat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (Impotentia) meglepő biztos eredményel gyorsan a legújabb módok

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. 1. a.

Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.

Külön váróterem. Külön be- és kijárat.

Levelekre rögtön választ.

Legelsőrendű birtokbérlet!

850 hold elismert legkínzóbb szántóföld és 50 hold rét, buza, repa, sörépa, rozs és kukor- répanak alkalmas, igen szép és termékeny ví- deken, 10 perc nagyobb városos és vasutosh, magyar katasztrális holdja 12 ffrétt és az ösz- szes adóval bérbeadó. — Csak komoly reflek- tánsoknak közelebbit: **Österreicher Bernátnál N.-Kanizsán.**

■ A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hitelték- ■
■ közzétartotólíttan csem negyedszázad óta fennálló ■
rendelő-intézet a legnevezesebb ajánlható. ■
Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.
TITKOS BETEGSEGEKET
hügyesfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó- bajait, az elgyengült férfierőt, magómléseket, a bujajakos utókövetkezmenyt, nőknél fehérfolyást, barmenyir- tudéket, valamint mindazon női betegségeket, me- lyek a magtatlanul egyik főokozója és bőrbetege- geket gyógyít a legújabb mód szerint, látás sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet dor- volt őssze. k. ir. oszt. főorvos
RENDEL: naponta d. e. 10 óráig és d. u. 6 óráig, délután 4 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyorslelkűen is gondoskodva lesz.

Nőknél külön váróterem.
U yanot megjelölés és szerzői: Dr. GARAI ANTAL- nál megrendelhető **NÉPSZERTŐ UTMUTATÓ** (már 1-ik kiadásban megjelent) nemi betegségeket és azok észszerű gyógykezelésének című könyve, volt az 2 ft 4 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva, losz elidőve, 1 ft értékűesse mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása, — II. A nemel élet ébredése, — III. Az önfertőtés és az által maró- rások, — IV. Hügyesfolyás (tripe) és hügyesfolyás- kielés, — V. A bujajak (syphilis), — VI. Fehérfolyás, — VII. Bli- ven-tit idők, — VIII. Női magtatlan, IX. A ivar- szervek megbetegedései közelebbi ajánlások.

Nyilatkozat.

A nagymélt. cs. kir. közigazgatási bíróság 1899. október 14-én kelt 8130. számú és a nagymélt. cs. kir. kereskedelmi minisztérium 1899. december 25-én kelt 62828. számú döntvénye alapján ez a megjelölés:

„J. Klaps-toll“

a bécsi ipar- és kereskedelmi kamara védőjegylajstromában a mi részünkre van szőjel- zőnek beiktatva és csak nekünk áll kizárólagos jogunkban ez a megjelölés; a védőjegyjogunknak minden egyes esorbítása ellen a védőjegytörvény (B. T. T. 19. sz. 1899. jan. 6.) 23. és 25. §-ai és a védőjegy-novella (B. T. T. 108. sz. 1825. jul. 30.) 2. határozmányai alapján teljes erővel fogunk eljárni.

Carl Kuhn & Co. Bécsben,

gyári raktár: I. Stephansplatz Nr. 8.

